יודען געדענקט! דער קאמף געגען רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד — דויערט

NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

[...]ז זייטען

[...]ייער פאלקסבלאט

№ 31 | Łódź, Środa, 5 lutego 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 106. | לאדז, מיטוואך פ׳ בשלח י״ב שבט תרצ״ו

[...]פערוועהרען יודישע שחיטה

[...]אזא פארשלאג טראגט אריין די „לאנדווירטשאפטליכע גרופע" אויף דער פרייטאגדיגער פלענאר־זיצונג פון סיים

[ו]ארשא, 14 (טעלעפאניש)
[...] לאנדווירטשאפטליכע גרופע ביים סיים האט [...]ערטיג געמאכט דעם פארשלאג וועגען פער־[...] די יודישע שחיטה אין פוילען און שוין [...]ען פרייטאג ווערט דער פארשלאג אריינגע־[...] אויפ׳ן פלענום פון סיים.
[...]טערן פארשלאג זענען אונטערגעשריבען אלע [...]ער פון דער „קאלא ראלניטשע" מיט דער [...]טין פרוי פריסטאר בראש. די דעפוטאטין [...]ר איז די פרוי פון געוו. פרעמיער און איצ־[...]סנאט־מארשאלעק פריסטאר, דער פארשלאג [...] נאטירליך מאטיווירט מיט הומאניטארע מע־[...] די אמת׳ע כוונות פונם פארשלאג זענען [...] הורכזיכטיג.
ווערט אריינגעטראגן דער פארשלאג וועגען פער־וועהרען די יודישע שחיטה, איז פארגעקומען א בע־ראטונג פון אלע יודישע דעפוטאטען און סענאטא־רען, אויף וועלכער ס׳איז ארומגערעדט געווארען די געשאפענע לאגע. ס׳איז בעשלאסען געווארען אזוי שנעל ווי מעגליך צו אינטערווענירען וועגען דעם ענין ביים פרעמיער קאשטשאלקאווסקי, וויצע־פרע־מיער קוויאטקאווסקי, אינערן־מיניסטער ראטשקע־וויטש, בילדונגס־מיניסטער פראפ. שוויענטאסלאווסקי און אגראר־מיניסטער פאניאטאווסקי. ס׳איז אויך בעשלאסען געווארען אפצוהאלטען א קאנפע־רענץ מיט פערשידענע דעפוטאטען־גרופעס וועגען דעם ענין.

תענית ציבור

וו א ר ש א, 4 (טעלעפאניש)
די אגודת הרבנים איז אלארמירט געווארען מיט דער ידיעה וועגען דעם פארשלאג, וואס ווערט אריינ־געטראגען אין סיים צו פערבאטען די יודישע שחיטה באלד איז פארגעקומען א זיצונג פון „אגודת הרבנים" און אין פערשטענדיגונג מיט׳ן ווארשאווער ראבינאט איז בעשלאסען געווארען גוזר תענית צו זיין, דער טערמין פון תענית ציבור וועט בעזונדערס מיטגעטיילט ווערען.

[...]עגען־אקציע פון די יודישע פארלא־[...]נטאריער.

[ו]ארשא 4 (טעלעפאניש)
[...]ד ווי ס׳איז אין די סיים־קולוארען בעקאנט [...]ען די ידיעה, אז שוין היינטיגען פרייטאג

ארעסטירט דעם באמבען־ווארפער

וואס האט געווארפען א באמבע אויפ׳ן בית־מדרש אין טרוסקאלאס

ט ש ע נ ס ט א כ א ו, 4 (יט״א טעלעפאניש)
אין טרוסקאלאס איז ארעסטירט געווארען דער דארטיגער איינוואוינער זיגמונד צערביאל, וועלכער האט דעם 18־טען יאנואר ד. י. געווארפען א באמבע אויפ׳ן בית־המדרש אין טרוסקאלאס. ער איז איינגע־זעצט געווארען אין דער תפיסה אין טשענסטאכאוו.

דערהרגעט א דיפלאמאטישען קוריער

און צוגערויבט געהיימע דאקומענטען

נ י ו ־ י א ר ק, 4 (ספ. טעל.)
פון בוענאס איירעס מעלדעט מען וועגען א דרייסטען אנפאל אויף א דיפלאמאטישען קוריער, וועלכער איז אויסגעפיהרט געווארען אין צוג, וועל־כער איז געגאנגען קיין ריא־דע־זשאניירא.
דער קוריער האט פאר זיך געהאט רעזערווירט א גאנצען קופע פון דער ערשטער קלאס, זיין וואַ־ליזע מיט די דיפלאמאטישע פאפירען האט ער געהאט צוגעשמידט צו זיין האנד, דעם קוריער האט מען געפונען א טויטען, די דאקומענטען זענען פער־שוואונדען געווארען.

אפאזיציע פון די רעכטע צייטונגען

געגען ראטיפיצירען דעם פראנצויזיש־סאוויעטישען אפמאך

פ א ר י ז, 4 (ספ. טעל.)
די היינטיגע צייטונגען רעדען ארום די פראגע פון ראטיפיצירען דעם פראנצויזיש־סאוויעטישען אפ־מאך, די רעכטע צייטונגען אטאקירען שארף דעם אפ־מאך און ווייזען אן, אז פאר דעם פראנצויזישען געלד האבען די סאוויעטען אויסגעבויט זייערע באהנען, פראנקרייך קען נישט געבען קיין הלוואות אויף אומזיכערע בעדינגונגען, די צייטונגען ווייזען אויף דער סאוויעטישער אגיטאציע אין פראנקרייך, די רעכטע צייטונגען זענען געגען ראטיפיצירען דעם אפמאך.

גרויסע פרעסט אין רוסלאנד

אפגעברענט די האנדעלס־קאמער אין מאסקווע

מ א ס ק ו א, 4 (ספ. טעל.)
אין רוסלאנד הערשען גרויסע פרעסט, וועל־כע געהען צו מערב־זייט, צוליב די פרעסט זענען ענטשטאנען פיל שרפות פון אויוועגס און קוימענס, צווישן בייניאכט איז פערברענט געווארען דער גרוי־סער בנין פון דער האנדעלס־קאמער. די פרעסט דערגרייכען ביז 30 גראד און דעריבער איז די רעטונגס־אקציע געווען בעשווערט, ס׳ווערט געפיהרט אן אויספארשונג וועגען די סיבות פון דער שרפה, ווייל ס׳איז פערהאן א חשד, אז דער בנין איז אונטערגעצונדען געווארען.
צוליב די פרעסט קומט די צוגען אן מיט גרויס פערשפעטיגונג, די מאסקווער שולעס זענען נישט טעטיג, אין סיביר דערגרייכט די פראסט ביז 40 גראד.

די בעוואוסטע מיהל
Młyn Motorowy
„HERMANKA" Sp. Akc.
Poznań
איז מודיע, אז אויך היי־יאהר ווי אליעהרליך וועט זי פערמאהלען
קמח לפסח למהדרין מן המהדרין
אונטער גענויער השגחה פון הרב הגאון המפורסם מו״ה אהרן הערצוג שליט״א
אבד״ק דק״ק רישא.
מיט בעשטעלונגען זיך צו ווענדען צו די פערטרעטער:
M. Temkin, Warszawa, ul. Zielna 17
Braunstein & Fraenkel, Lwów, 3. Maja 3
Jakób Verständig, Rzeszów, Zamkowa 6
Karol Ehrenhaus, Katowice, 3. Maja 6
A. Hercygier, Będzin, Sączewska 21
Weitz & Rand, Kraków, Wrzesińska 9
M. Hoffmanna Nast., Kraków, Florjanska 49
Joel Langer, Nowytarg
Jakób Grünbaum, Chrzanów.

אונזער ווארט

דער ערנסטער אנגריף אויף דער יודישער שחיטה

ביז איצט זענען מיר געוואוינט געווען צו זאגען: אז יעדע נייע פראיעקטירטע גזרה געגען יודען, יע־דער נייער פלאן, וועלכער האט געהאט דעם ציל צו אונטערגראבען די יודישע בעפעלקערונג — שטאמט פון די ענדעקעס.

מיר זענען געווען געוואוינט אזוי צו זאגען, הגם מיר האבען נישט נאר געפיהלט, נאר אויסגעצייכענט געוואוסט, אז צווישען אונזערע „גוטע פריינד" געפינען זיך אויך אזעלכע, וועלכע טראכטען אריין דערין, ווי אזוי אויסצוגעפונען עפעס אזעלכעס, וואס זאל דאקוטשען, פערמיאוס׳ען דאס לעבען פון דער יודישער בעפעלקערונג, מ׳טראכט צו אזעלכע זא־כען, פון וועלכע ס׳זאל טריפען דאס בלוט פון אינער־ליכע און אויסערליכע וואונדן, דאס קומט פון די קרייזען פון „אונזער פריינד", וועלכע העלפען ארוים די ענדעקעס און זייער מלאכה.

אויף דער פרייטאג׳דיגער זיצונג פון סיים טראגט אריין די לאנדווירטשאפטליכע גרופע פון סיים בראש מיט דער מאדאם פריסטאר א פארשלאג צו פער־וועהרען די יודישע שחיטה. געוויס וועט זיין איבריג צו ערקלערען דער דאזיגער גרופע און דער בארמ־הערציגער מאדאם פריסטאר, אז דאס אנגענומען אזא געזעץ וועט זיין אין סתירה צו דער קאנסטיטו־ציע, ווייל ער פערלעצט די רעליגיעזע געפיהלען פון 10 פראצענט פון דער בעפעלקערונג אין פוילען, געוויס וועט אויך זיין איבריג פאר אונז זיך צו פער־טייטשען, אז דא האנדעלט זיך נישט ביי דער לאנד־ווירטשאפטליכער גרופע צי מ׳זאל אזוי שעכטען אדער אנדערש, עס האנדעלט זיך קודם כל וועגען די קעשענעס פון די פריצים, וועלכע ווילען האבען פאר זיך דעם פלייש־האנדעל און דאן האנדעלט עס זיך גאר פשוט וועגען שלעכטס טון יודען, זיי ווייסען, אז מיט׳ן פערוועהרען יודען די יודישע שחיטה וועט מען זיי פונקט אזוי וועה טון ווי מיט די ענדעקישע לאבוזערסקע שטיק.

דער אנגריף אויף דער יודישער שחיטה איז א זעהר ערנסטער, ער טראגט דאס מאל דעם חותם פון א גרופע, וועלכע פערדעקט די אנטיסעמיטישע טענדענצען פון דעם פארשלאג. די יודישע בעפעל־קערונג וועט אויפגעהערט ווערען פון דעם דאזי־גען פארשלאג. מיר ווילען נאך נישט גלויבען, אז ס׳קען מעגליך זיין, אז ער זאל אנגענומען ווערען. די געפאהר איז אבער גרויס, די יודישע פארלאמענ־טאריער אין דער ערשטער ריהה און די גאנצע יו־דישע בעפעלקערונג וועט הויך פראטעסטירען גע־גען דער נייער בעפלאנטער גזרה ווי דאס איז דער פערבאט אויף דער יודישער שחיטה.

ב.

טאג - טעגליך

נאר מען סטראשעט...

[...] מ׳זאל נעמען ווערטליך אלע ידיעות וואלט [...]סקאנט מיינען, אז יעדען טאג ווערען געשלא־[...] צווישען די פעלקער נייע בלאקען קאאלי־[...]און בונדען און אז די פערשידענע מלוכות ענ־[...]ליידישנעל זייער פראגט.

[...]טש־איטאליענישע דערנענטערונג", „בונד [...]ן דייטשען און יאפאן", דאס זענען די נייעס־[...]סאציעס פון די לעצטע טעג.

[...] דער ווירקליכקייט איז דאס אלץ א בלאף, די [...]מלוכות בענוצען זיך היינט מעהר ווי שטענ־[...] דער מעטאדע פון דראהען דעם פארטנער, [...] צו צווינגען צו הנחות. אין דער ווירקליכקייט [...]מען זיך היינטער די קלאנגען גאנץ אנדערע [...]

[...]ס ועהען מיר?
[...]אליען וויל זיך פערשטענדיגען מיט ענגלאנד [...]אנקרייך, ווייל נאר די דאזיגע מלוכות קענען [...]העלפען זיך ארויסצובעקומען פון דער נעץ, אין [...]ר איטאליען האט זיך איינגעוויקעלט מיט דער [...] אימפרעזע. אבער פראנקרייך און ענגלאנד [...] דערוייל, מ׳דארף זיי דעריבער דראהען [...] דערנענטערונג צו דייטשלאנד און מיט׳ן פער־[...] זמטרייך.

[...]טשלאנד וויל ווידער פונאנדערטיילען פראנק־[...]ן ענגלאנד און אפשפילען די ערשטע ראל אין [...] מיט דער דערנעהנטערונג צו ענגלאנד. זי [...] דעריבער אפסטראשען ענגלאנד מיט דער דער־[...]טערונג צו איטאליען און יאפאן.

[...] ענגלענדער ווילען אפשטעלען דאס בעוואפ־[...]סגיעג, ווייל זיי וואלטען נישט געוואלט אויס־[...]ן קיין 9 מיליארד זל. אויף צו פערגרעסערן די [...] בעוואפנונג, כדי זיך אויסצוגלייכען מיט [...]יטשע. זיי וואלטען דעריבער געווען צופרידען, [...]יטשלאנד, פראנקרייך און בעלגיען זאלען שלי־[...] א׳אפמאך וועגען בעגרעניצען די בעוואפנונג [...]ער לופט. דייטשלאנד וויל דאס נישט און [...] צו מיליטאריזירען דעם אויבער־רהיין.

[...]גלאנד וויל דעריבער מיט עפעס דראהען [...]טשלאנד און זיי שטרעבען צו שליסען א פער־[...]דערונג מיט יאפאן וועגען פערטיילען די אינ־[...] אין אזיען.

[...] די אלע קאמבינאציעס מוז מען אײנשלעפערן [...] סאוויעטען און דעריבער ווערט ליטווינאוו, אזוי [...] אויפגענומען אין לאנדאן...

[...]לש, מען האלט זיך אין איין סטראשען...

ד.

אַראַבישער גענעראַל־שטרייק אַריבער רוהיג

פּאָליציי צעטרייבט דעמאָנסטראַציעס פון אַראַבישע יוגענד

ירושלים, 4 (יט"א טעלעגראַפיש)
דער אַראַבישער גענעראַל־שטרייק צוליב די געשעהענישען אין סיריען, איז אין גאַנצען לאַנד אַריבער רוהיג. אין ירושלים, שכם און יפו, איז דער שטרייק געווען אַ פולשטענדיגער. אין אייניגע פונקטען, האָט די אַראַבישע יוגענד געפּרובט איינאָרדענען גאַסען־דעמאָנסטראַציעס. די פּאָליציי האָט די דעמאָנסטראַנטען פונאַנדערגעטריבען.

געזעגענונגס־באַנקעט פאַר בערל לאָקער

לאָנדאָן, 4 (יט"א טעלעגראַפיש)
היינט איז אונטערן פאָרזיץ פון נחום סאָקאָלאָוו פאָרגעקומען אַ געזעגנונגס־באַנקעט פאַר בערל לאָקער, וועלכער פערלאָזט מאָנטאַג ענגלאַנד און בעזעצט זיך אין ארץ־ישראל.

זיצונג פון סענאַט

וואַרשאַ, 4 (ספּ. טעל.)
היינט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון סענאַט, ס'איז בעהערט געוואָרען דער אָנדענק פון ענגלישען קעניג, דאַן זענען ראַטיפיצירט געוואָרען אָהן דיסקוסיע עטליכע אינטערנאַציאָנאַלע אָפּמאַכען.

דריי האַקענקרייץ־פעהנער קיין ארץ־ישראל

האָבען אַראַבישע נאַציס געבראַכט פון דייטשלאַנד

ירושלים, 4 (יט"א טעלעגראַפיש)
אַ דעלעגאַציע פון 8 אַראַבישע נאַציס, איז צוריקגעקומען פון דייטשלאַנד און מיטגעבראַכט 3 האַקענקרייץ־פעהנער, איין פאָהן איז בעשטימט פאַר ירושלים, דער צווייטער פאַר חיפה, און דער דריטער פאַר דער דייטשער קאָלאָניע „סאַראָנאַ"

איטאַליע איז פּעראינטערעסירט

אין אַרויסרופען אונרוהען אין ארץ־ישראל

ירושלים, 4 (יט"א טעלעגראַפיש)
אַראַבישע צייטונגען טיילען מיט, אַז אומבעקאַנטע פערזאָנען בעמיהען זיך אַרויסצורופען אונרוהען אין ארץ־ישראל, וואָס זאָל דינען די איטאַליענישע אינטערעסען.

יודישע אָרגאַניזאַציעס אין בוענאָס־איירעס

פּראָטעסטירען געגען לעגיסלאַטיוון־ראַט

בוענאָס־איירעס, 4 (יט"א טעלעגראַפיש)
די יודישע אָרגאַניזאַציעס, האָבען איבערגעגעבען דעם ענגלישען אַמבאַסאַדאָר אַ פּראָטעסט־רעזאָלוציע געגען לעגיסלאַטיוון־ראַט.

וויכטיגע דיפּלאָמאַטישע געשפּרעכען אין פּאַריז

פּאַריז, 4 (ספּ. טעל.)
אַרומרעדענדיג די דיפּלאָמאַטישע קאָנפערענצען, וועלכע קומען פאָר אין פּאַריז בּ'טאָגע, די צייטונגען די בעדייטונג פון די געשפּרעכען צווישען רומענישען קעניג קאַרל און דעם שעף פון פראַנצויזישען גענעראַל־שטאַב.

פערפּלייצונגען אין פּאָלעסיע

פּינסק, 4 (ספּ. טעל.)
אין פיל ערטער פון פּאָלעשיע זענען די טייכען אַרויס פון די ברעגעס, עטליכע בריקען זענען איבערגעריסען געוואָרען, 500 פורמאַנקעס האָבען איינגעשניטען און קענען נישט אַרויס פון וואַסער, עטליכע מענשען זענען דערטרונקען געוואָרען.

ניו־יאָרקער פּאָרט פערקלעמט אין אייז

ניו־יאָרק, 4 (ספּ. טעל.)
דער ניו־יאָרקער פּאָרט איז פערבלאָקירט פון אייז, וואָס מאַכט שווער די שיפען אַריינצוגעהן אין פּאָרט. דער קאַפּיטאַן פון אַ שיף האָט ערקלעהרט, אַז ער האָט געזעהען אַ גרויסען בלאָק אייז פון 24 קילאָמעטער אויפ'ן טייך האַדסאָן, וועלכער איז אינגאַנצען פערפרוירען.

לאָנדאָן עסט נישט קיין פלייש צוליב אַ שטרייק

לאָנדאָן, 4 (ספּ. טעל.)
דער שטרייק פון די אַרבייטער אין דער פלייש־בראַנזשע אין לאָנדאָן פערשאַרפט זיך, גאַנץ לאָנדאָן איז אָהן פלייש, די פּאָרט־אַרבייטער האָבען זיך אָפּגעזאָגט אויסצולאָדענען טראַנספּאָרטען מיט פלייש.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון ציינער און יאָסלעס
Piotrkowska 164 tel. 114-20

Dr. med. **H. LUBICZ**
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעלעפאָן 141-32
עמפּאַנגס־שעה'ן 8-10, 12-2 און 5-8 אָוונט

אַ גאַלעריע אויסדערוויילטע פון דער פאָרטונע

אונטען גיבען מיר די פאָטאָגראַפיעס פון פערזאָנען, וועלכע האָבען בעת דער ציהונג אין דער 4־טער קלאַס פון דער 34־טער מלוכה־לאָטעריע, געוואונען גרעסערע סומען.

די פרוי יאַנקאָווסקאַ, אַ בעזיצערין פון אַ אַפּטייק־סקלאַד אין טאָרון, האָט געקויפט פאַר טעכטערל, קריסיע, אַ גאַנצען לאָס נומ' 165.757 און אַ פערטעל נומ' 167.420. אין דעם זעלבען טאָג, אין אַ שעה שפּעטער, איז אויפן ערשטען לאָס פון די נומערן געפאַלען אַ געווינס פון 10 טויזענד זל. און אויפ'ן צווייטען נומער — 30 טויזענד זל. אויף אַזוי האָט קריסיע דערהאַלטען ריינע 14 טויזענד זל. אַ שיינע מתנה!

דער ה' מיעטשיסלאַוו קאַראַלעווסקי, וועלכער פּראָוואָזירט אין וואַרשע אויף נאָוואָגראָדסקאַ 66, איז אַ עלטערער פּשאָדאָווניק פון דער מלוכה־פּאָליציי. אַלס בעזיצער פון אַ פערטעל פון נומ' 117.633, אויף וועלכען עס איז געפאַלען אַ געווינס פון 50 טויזענד זל.—האָט ער דערהאַלטען פון דער גענעראַל־דירעקציע פון דער מלוכה־לאָטעריע 10 טויזענד זל.

דער כאַראַנושי ה' ספּירידאָן זאַקיעוויטש פּראָוואָזירט שטענדיג מאָדלין. אויף זיין פערטעל פון 142.621 איז געפאַלען 20 טויזענד. די גענעראַל־דירעקציע פון דער לאָטעריע האָט איהם אַלזאָ אויסגעצאָלט 4 טויזענד זל.

עס איז זיך לייכט משער צו זיין, אַז די אַלע שפּילער האָבען זיך מיט צעטלען צו דער 1־טער קלאַס פון דער 35־טער לאָטעריע, וועמענס ציהונג עס הויבט זיך אָן דעם 20־טען ה. ח.

די צווייטע פערטעל פון דעם נומער איז געווען אין בעזיץ פון ד"ר שטשודלקאָ, וועלכער האָט נאַטירליך אויך דערהאַלטען די זעלבע סומע.

געדענקט, שטשענשליווי

ביי

אַ גרויסער אויסוואַהל פון אָריגינעלע בילליגער און שמאַלשאַווער סחורות אויף אַנציגער און פּאַלטענס פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פּערשידענע רעשטען

מיט 30% בילליגער

קומט און איבערצייגט אייך!

R. Szczęśliwy

לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09.
געדענקט פּראַנט II שטאָק.

XXV XXV

צו דער זילבערנער חתונה פון אונזערע ליבע עלטערן
פאָטער ר' חיים מאיר ליטווין
און מוטער הי' לאה
וואָס פאַלט אויס היינט י"ב שבט, ווינשען מיר אייך, אַז די געסט, וועלכע איהר האָט געגרינדעט מיט 25 יאָהר צוריק, זאָל קיינמאָל נישט צושטערט ווערען. און מיר זאָלען דערלעבען צו פייערן אייער גאָלדענע חתונה אין אונזער הייליג לאַנד.
אייערע זיהן: יצחק נחום ליטווין און פרוי און אייניקל שרה יטע, נחמן נתן ליטווין, הערש ליטווין, יעקב יוסף ליטווין, אהרן ליטווין.

לנשאינו חיים מאיר ליטווין ולזוגתו
מברכים אנחנו בברכת מז"ט ובשיבת ציון במהרה מושבה של בית חרשתו.

מיר דריקען אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל אונזער חשוב'ן פער־וואַלטונגס־מיטגליד
ליידזער גרינשפאַן
צוליב'ן טויט פון זיין
מוטער נ"ע
די פערוואַלטונג פון קירזשנער־צעך
אין לאָדז, זאַוואַדזקאַ 4.

ענגליש,
פראַנצויזיש, דייטש
און העברעאיש
לעקציעס, איבערזעצונגען און האַנדעלס־קאָרעספּאָנדענץ.
אַדרעס: Cegielniana 24, I p.
tel. 261-36.
שפּרעכשטונדען פון 2—4 נאָכמ.

מעלדונג.

די מיטגלידער, וועלכע האָבען נישט געקענט על פי סיבה אָפּנעהמען נעכטען די אויסצאָהלונג אויף קויהלען, וועלען זיך קענען מעלדען מאָנטאָג ד. 10 פעברואר אין פעראיין פּינקטליך 8 אַ זייגער אָוונט צו דער צווייטער אויסצאָהלונג.
מיט דרך ארץ
די פערוואַלטונג
פון צייטונגס־פערשפּרייטער־פעראיין, סאַמאָרסקאַ 15.

געפונען געוואָרען.

ס'איז געפונען געוואָרען אַ פּאַס מיט אַ ביכעל און פערשיד. דאָקומענטען אויפ'ן נאָמען פון הרב אברהם אַלפּערט. אָפּצונעהמען געגען אַנאָנס־קאָסטען אין עדמ. פון דער צייטונג.

אויערען, נאָז און האַלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועקס אָפּעראַציע א. אז. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 9-2 און פון 4-8 אָוונט.

LAKARZ-DENTYSTA
S. Bergman
Al. Kościuszki 39, tel. 148-24.
נעמט אָן פון 10—1 און פון 4—7 נאָכמ.

פאַר גאַרד,
ביזשוטעריע
און לאַמבאַרד־קוויטעם
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
אייזידאָר פּיאַלקאַ
פּיעטריקאָווער 7.

Dr. med.
I. GLAZER
ספּעציאַליסט פאַר הויט־ און ווענערישע קראַנקהייטען
WSCHODNIA 64, tel. 185-49.
נעהמט אָן פון 8.30 ביז 9.30 פון 12 ביז 2 נאָכמ. און פון ... ביז 8.30 אָוונד.

עלטסטער פעלדשער
ש. דערעש
לוטאָמירסקאַ 4, טעל. 184-78.
נעמט אָן פון 8-10 פרי, פון 1.30—4 נ"מ און פון 6—7 אָוונד.

Dr. med.
A. Banasz
כירורג - אורָאָלאָג
Wólczańska 23, tel. 139-88
האָט בענייט די אויפנאַהמען.
נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמיטאָג.

סטאַרשי פעלדשער
Herszkowiczowa
וואוינט יעצט
זשעראָמסקיעגאָ 4
טעל. 206-05.

Dr.
Wajnberg
ספּעציאַליסט פאַר לונגען, האַרץ און סקלעראָז קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אָוו.

I. SILBERSTROM
Kilińskiego 127
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראַנקהייטען
קוואַרץ־לאַמפּ, — ראַדיקאַלע בעזייטיגונג פון איבריגע האָר.
נעהמט אָן פון 4—8 אָוונט.

Dr. med.
W. ŻADZIEWICZ
ספּעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, האַלז און קעהלקאָפּ־קראַנקהייטען
Piotrkowska 164, tel. 125-26.
נעמט אָן פון 5—8 אָוונד.

וויכטיג פאַר פאַבריקאַנטען און האַנדווערקער!
שווימונגען,
מאַשינען־טיילען
אין רעפּעראַטורען
פיהרט אויס בילליג
די מעכאַנישע שלאָסעריי
י. רעדער
לאָדז, 11. ליסטאָפּאַדאַ 11/13
(רוג זאַכאָדניאַ)

ד"ר העללער
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 4-8 אין אָוונד
זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל.

Dr. **W. Łagunowski**
specjalista
chorób wenerycznych, seksualnych i skórnych
(Gabinet Roentgeno- i światło-leczniczy)
PIOTRKOWSKA 70 tel. 181-83
Przyjmuje: od 8.30 do 10.30 rano, od 1-ej do 2.30 pp. i od 6 do 8.30 wiecz. w niedzielę i święta od 10—1.

Dr. med.
DATYNER
אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען בלאָז און אורין...
WSCHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 ...

Dr. med. **Niewiażski**
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער - שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פראָנט, 1טער שטאָק
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוונט
זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

Dr. med.
J. Nadel
ספּעציאַליסט פון אַקושעריע און פרויען־קראַנקהייטען
אַנדזשעיאַ 4, טעל. 228-20.
נעמט אָן פון 10—12 און פון 5—7 אָוו.

אביסינישער אנגריף אויף מאקאלע

פלאנדען וועט ארויסטרעטען מיט א נייעם שלום-פארשלאג

(א)נדאָן, 4 (ספּ. טעל.)
...ן אדיס־אבעבא מעלדעט מען, אז מיליטער־...לונגען, וועלכע זענען ארויסגעשיקט געווארען ...ף דעם ראס דעסטע האָט זיך איינגעגעפּען ...שטעלען דעם גען. גראציאני און אפּהאל־...תם איטאליענישען אנגריף אויף דעם בערג־...ן וואדארע אויף א שטח פון 70 קילאָמעטער ...מעלי.

...ט א אביסינישען קאָמוניקאט קומען אין דער ...ר געגענד פאר פערביסענע קאמפען, וועגען ...וולטאטען פון דעם קאמף מעלדען נישט די ...עיר.

...ן האראר קורסירען ידיעות, אז 300 איטאל־...ע סאמאליסטען זענען אין פולער בעוואפנונג ...ר אויפ׳ן צד פון די אביסיניער. וויר־...ולדעט מען, אז אין אגאדען איז אדורכגע־...ן געווארען די איבערגרופּירונג פון מיליטער ...ליאדע טאג וועט זיך אנהויבען א גרויסע ...ישע אפענסיווע, וועלכע דארף אפּשניידען ...יטאליענישע מיליטער, וועלכע קעמפט היי־...מעלי.

...ן אדיס אבעבא זענען אנגעקומען ידיעות וועג־...ר גינסטיגער לאגע פון קייזערס מיליטער ...ר מאקאלע. לויט די דאָזיגע ידיעות וועט דאס ...ישע מיליטער אין די נאהענטסטע טעג ...אָרשירען קיין מאקאלע. די אביסיניער האבען ...יסען פאר די איטאליענער יעדען צופלוס ...סער, אזוי אז זיי וועלען זיך לאנג נישט קענען ...ן אין דער שטאָט.

...ט קוקענדיג אויף די אלע גינסטיגע ידיעות ...ן אין אדיס־אבעבא א פאניק, ווייל מ׳האט ...אר א לופט־אנגריף מצד די איטאליענער אויף ...יפּט־שטאָט.

...נדאָן, 4 (ספּ. טעל.)
...ע ציימונגען בעטאָנען, אז דער פראנצויזישער ...ר־מיניסטער פלאנדען וועט בקרוב, נאָך דער ...ינטער פארשטענדיגונג מיט ענגלאנד, ארויס־...ן מיט א נייעם פארשלאג וועגען ליקווידירען ...איטאליעניש - אביסינישע מלחמה.

...אריז, 4 (ספּ. טעל.)
...ניסטער פלאנדען האט היינט אויפגענומען ...ראף שטאהרעמבערג צוזאמען מיט׳ן עסטריי־...ן געזאנדטען. ס׳זענען בעריהרט געווארען פראַ־...ן אפּהיטען די בעדראָהטע אונאָפּהענגיגקייט ...עסטרייך.

אויפ׳ן ווייטען מזרח

...אנדאָן, 4 (ספּ. טעל.)
...ציעל ווערט מיטגעטיילט, אז אין מאַנדזשור־...תבען הונטשון האט זיך בעוויזען א סאָוויעט־...ר עראָפּלאַן, וועלכער האט געמאַכט עטליכע ...ייוונגען און זיך אַראָפּגעלאָזען אויף דער ...דזשורישער טעריטאָריע, אין עראָפּלאַן האָבען ...ן 4 פליהער, וועלכע זענען געווען בע־...ט, אין 15 מינוט שפּעטער איז דער אַעראָפּלאַן ...עפּלויגען אויף דער סאָוויעטישער טעריטאָריע.

...נבכ אי, 4 (ספּ. טעל.)
...ס מיליטער פון דער פּראָווינץ קוי־טשען ...ט אַרויסגעשטויסען די קאָמוניסטען פון דער ...ם סיו־וען, וועלכע ליגט 30 קילאָמעטער פון ...ען.

בענייט דעם פראצעס

געגען די כּראָוואַטישע טעראָריסטען

פּאַריז, 4 (ספּ. טעל.)
היינט ווערט ווידער בענייט דער פּראָצעס געגען די טעראָריסטען, וועלכע האָבען ערמאָרדעט דעם יוגאָסלאַווישען קעניג און פראַנצויזישען אויסערן־מיניסטער בארטו.

דוד פראנקפורטער האט דערשאסען

דעם אנפיהרער פון די שווייצארישע נאצים

לאָנדאָן, 4 (ספּ. טעל.)
אין דאַוואס איז היינט דערשאָסען געוואָרען דער אָנפיהרער פון די נאציאָנאַל־סאָציאַליסטען אין דער שווייץ ווילהעלם גוסטלאוו. דער אָנפאַלער איז א יוגאָסלאַווישער בירגער דוד פראַנקפורטער, וועלכער האָט זיך אַליין איבערגעגעבען אין די הענד פון דער פּאָליציי.

פראפארציאנעלע וואהלען אין פראנקרייך

פּאַריז, 4 (ספּ. טעל.)
אויף דער היינטיגער זיצונג פון פראַנצויזישען פּאַרלאַמענט איז דיסקוסירט געוואָרען די פראַגע וועגען איינפיהרען פּראָפּאָרציאָנעלע וואַהלען צום פּאַרלאַמענט, די ראַדיקאַל־סאָציאַלע האָבען זיך אַרויסגעזאָגט געגען אַזעלכע וואַהלען, די סאָציאַליסטען האָבען זיך אַרויסגעזאָגט פאַר אַזעלכע וואַהלען.

דעפּוטאטען שווערען טריי־הייט

דעם ענגלישען קעניג

לאָנדאָן, 4 (ספּ. טעל.)
אויף דער ערעפנונג פון דער פּאַרלאַמענט־סעסיע האָבען די דעפּוטאַטען אָפּגעגעבען אַ טריי־הייטס־שבועה פאַר׳ן קעניג עדוואַרד דעם 8־טען.

אנגענומען דעם בודזשעט פון פינאנץ-מיניסטעריום

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער קאמיסיע

וואַרשאַ, 4 (ספּ. טעל.)
ביים אָנהויב פון דער היינטיגער זיצונג פון דער בודזשעט־קאָמיסיע האָט דער פאָרזיצער אדורכגעלייענט אַ בריף פון אַגראַר־מיניסטער פּאָניאַטאָווסקי, אין וועלכען דער מיניסטער מאַכט אויפמערקזאַם אויף פאָלגענדען ענין: נאָך דער שבת־דיגער זיצונג פון דער בודזשעט־קאָמיסיע ווען ס׳איז בעטראַכט געוואָרען דער בודזשעט פון אַגראַר־מיניסטעריום, האָט דעפּ. קאַזשיצקי אין אַ געשפּרעך מיט דעפּ. קאַמינסקי ערקלערט, אַז „אין די מלוכה־וועלדער קומען פאָר גנבות און שווינדערייען“, דאָס געשפּרעך האָט געהערט דער פּרעסע־רעפערענט פון אַגראַר־מיניסטעריום קאַר־טשעווסקי, וועלכער האָט געגעבען דעם ראַפּאָרט דעם מיניסטער, מיניסטער פּאָניאַטאָווסקי בעט דע־ריבער אויסצופאָרשען דעם ענין.

דעפּ. קאַזשיצקי ערקלערט, אַז ער האָט בע־וויזען אויף זיינע רייד און פערווּפט זיך אויף די פּראָטאָקאָלען פון דער העכסטער קאָנטראָל־קאַמער, דער ענין איז דעריוויל אָפּגעלעגט געוואָרען, דאַן האָט זיך אָנגעהויבען די ווייטערדיגע דיסקוסיע איבערן בודזשעט פון פינאַנץ־מיניסטעריום. צווי־שען אַנדערע האָט אויך גערעדט דער וויצע־מאַרשאַלעק מיעדזשינסקי. דאַן האָט וויצע־מיניסטער גראָדינסקי געענטפערט אַלע רעדנער.

אויף דער נאָכמיטאָג־זיצונג איז פאָרגעקומען די דיסקוסיע איבערן גאַנצען מלוכה־בודזשעט. דער בודזשעט פון פינאַנץ־מיניסטעריום איז אָנגענומען געוואָרען.

באהן-שטרייק אין טשילי

לאָנדאָן, 4 (ספּ. טעל.)
נעכטען איז אין טשילי אויסגעבראָכען אַ באַהן־שטרייק, די רעגירונג האָט מיליטאַריזירט די באַה־נען און בעשטימט פּולק. קאַמפּאָס אַלס דירעקטאָר פון די מלוכה־באַהנען, ס׳זענען אָנגענומען שאַרפע מיטלען צו דערהאַלטען די רוה און נישט צו דער־לאָזען צו קיין סאַבאָטאַזש־אַקטען. 3 באַהנען זענען דאָך אַראָפּ פון די רעלסען, אין לאַנד הערשט רוה.

געפאהר פון א ראסיסטישען רעזשים אין רומעניען

טשערנאָוויץ. (יט״א) נאָך לאַנגע פּער־האַנדלונגען צווישען די פאָרשטעהער פון דער „אוּ־ניאָן פון רומענישע יודען“ און די פאָרשטעהער פון דער יודישער פּאַרטיי, איז — ווי יט״א האָט שוין זיינערצייט מיטגעטיילט — געשאַפען געוואָרען אַנ׳ איינהייטליכע יודישע רעפּרעזענטאַנץ אונטערן נאָמען: „צענטראַלער ראַט פון רומענישע יודען“.

דער צענטראַלער ראַט, אין וועמענס שפּיץ עס שטעהען, הויפּט־ראַבינער ד״ר ניעמיראָווער, ד״ר פילדערמאַן און ד״ר פישער, האָט איצט פאַרעפענט־ליכט אַ קאָמוניקאַט, אין וועלכען עס ווערט אָנגעוויזען אויף דער סכנה פון די פּרובען איינצופיהרען אין רומעניען אַ ראַסיסטישען רעזשים.

די יודישע בעפעלקערונג ווערט גערופען זיך צו שטעלען אונטער דער פיהרונג פון צענטראַלען ראַט, כדי צו קענען אָבצווענדען די געפאַהרען, וואָס דראָהען די יודען אין רומעניען.

מינ. פלאנדען ביים אמבאסאדאר כלאפּאווסקי

פּאַריז, 4 (ספּ. טעל.)
היינט 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג האָט דער אויסערן־מיניסטער פלאַנדען אָפּגעגעבען אַ וויזיט דעם פּוילישען אַמבאַסאַדאָר כלאַפּאָווסקי.

האופּטמאן האט זיך געוואלט אויפהענגען אין דער קאמער

ניו־יאָרק, 4 (ספּ. טעל.)
דער צום טויט־פערמשפּט׳ער האופּטמאַן, וועלכער איז בעשולדיגט געוואָרען אין צורויבען און ערמאָרדען לינדבערגס קינד, האָט אין זיין קאַמער זיך געפּרובט אויפצוהענגען, מ׳האָט דאָס בעצייטענס בעמערקט און איהם אָפּגעראַטעוועט.

א מלמד - פּעדאגאג

צו לערנען מיט אַ תלמיד פון אורחות נועם, 1־טער מאי 20 מחלקה ג, 2 שעה טעגליך, ווערט פון זאָפאָרט גע־זוכט. צו מעלדען זיך צו קאַפּעל שרודמיעסקאַ 3 פון 2 ביז 3 נאָכמ.

טוכאטשעווסקי אין לאנדאן

ביים קריגס-מיניסטער און הויפּט-אדמיראל

לאָנדאָן, 4 (ספּ. טעל.)
דער סאָוויעטישער מאַרשאַל טוכאַטשעווסקי, האָט נעכטען אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט׳ן שעף פון דער אַדמיראַליציע טשעטפילד, טוכאַ־טשעווסקי איז אויך אויפגענומען דורכ׳ן קריגס־מיניסטער קופּער.

לעווי—יא, לעהמאן—נישט

אנ׳אורטייל פון א דייטש געריכט

בערלין (יט״א). ... קאַמער־געריכט אין בערלין האָט פערבאָטען אַ ...דישען פירמע־איינהאַבער מיט׳ן נאָמען לעווי איבערצוגעבען זיין געשעפט זיין אידעם, וואָס האָט דעם נאָמען לעהמאַן. אין די מאָטיוען ווערט געזאָגט, אַז יועגען אַ פירמע, וואָס טראָגט דעם נאָמען „לעווי“, וועט קיינער נישט האָ־בען קיין טעות, וויסענדיג, אַז זי איז יודיש, בעת דער נאָמען „לעהמאַן“ איז עלול אַריינצופיהרען אין אַ טעות צו מיינען, אַז די פירמע איז אַנ׳אַרישע.

עסענדיג א מיטאג

טייל דיך מיט א הונגעריגן

דורך דער פערמיטלונג פון בירגער - קאָמיטעט

פון טראגען הילף די ארימסטע

דאס לעבען אין ווארשא

(טעלעפאנישע ידיעות פון דער הויפּט-שטאט)

...וו. מינ. שטראסבורגער בראש פון ...ער קאמיסיע צו פארשען די מלוכה־...נטערנעהמונגען

...ן די נאָהענטסטע טעג וועט דער פּרעמיער ...שאַלקאָווסקי אונטערשרייבען די נאָמינאַציע ...וועגען האַנהעלם - מיניסטער שטראַסבור־...ס פאָרזיצער פון דער קאָמיסיע אויסצופאָרשען ...טיגקייט פון די מלוכה׳שע אונטערנעהמונגען. ...ער קאָמיסיע וועלען אַריינגעהן פאָרשטעהער ...ירטשאַפטליכען לעבען. די ליסטע איז שוין ...געשטעלט. אין רעזולטאַט פון די קאָמיסיע - ...טען דאַרפען אדורכגעפיהרט ווערען רעפאָרמען ...לוכה - אונטערנעהמונגען.

...ישט ארויסהענגען אַ פאָהן דעם 3־טן ...מאי איז א פערברעכען

...אס העכסטע געריכט האָט אַרויסגעגעבען אַ ...יע וועגען אַרויסהענגען אַ מלוכה־פאָהן דעם 3. דאָס נישט - אַרויסהענגען אַ פאָהן אין טאָג ...נאַציאָנאַלען יום־טוב אויף אַנ׳עפענטליכען בנין, ...לויט דער מיינונג פון העכסטען געריכט אַ פער־...כען און אַ דעמאָנסטראַציע פון אומווילען צו דער ...ישער מלוכה.

...פוילען בויט צוויי אונטערוואסער ...שיפען אין האלאנד

די האָלענדישע פּרעסע מעלדעט, אַז די האָלענ־...ע שיף - וואַרשטאַטען האָבען בעקומען פון פּוי־...ן אַ בעשטעלונג אויף 2 אונטערוואַסער שיפען.

...שטרייק פון 800 יודישע מאנופאקטור ...אנגעשטעלטע.

וואַרשאַ, 4 (טעלעפאָניש)
די לאָדזשער מאַנופאַקטור - פירמע ליפּסקער און ...מאַ, וועלכע האָט אין וואַרשאַ אַ געשעפט אויף ...שאַ 6 האָט געקינדיגט עטליכע יודישע אָנגעשטעל...ע. די געקינדיגטע האָבען ערקלערט אַנ׳אָקופּאַציע־...שטרייק. ס׳איז אָבער געקומען די פּאָליציי און האָט

די שטרייקענדע פערוועהרט צו בלייבען אין גע־שעפט. צוליב דעם האָבען היינט ערקלערט א סאָלי־דאַר־שטרייק 800 יודישע מאַנופאַקטור־אָנגעשטעל־טע אויף גענשאַ 6.

יאהרגאנג 1914 ווערט אריינגעצויגען אין מיליטער אין פריהלינגס-טורנוס

די פּ. ק. או.׳ס גרייטען צו „קאַרטי פּאָוואָלאַניאַ“ פאַר די זעלנער פון יאָהרגאַנג 1914, וועלכע וועלען גערופען ווערען אין מיליטער אין פריהלינגס־טורנוס. די קאַרטען וועלען פונאַנדערגעשיקט ווערען אין דער צווייטער העלפט פון היינטיגען חודש. די זעלנער וועלען קומען אין מיליטער סוף מערץ.

אנטיסעמיטישע אוואנטורע אין ווארטע און אומגעגענד

צו דער יודישער קהלה אין וואַרשאַ האָט זיך געמאָלדען נעכטען אַ דעלעגאַציע פון דער יודישער בעפעלקערונג אין וואַרטע, מיענדזילעש און אַנ׳.

די יודישע בעפעלקערונג אין די געגענדען ווערט טעראָריזירט דורך גרופּען יודען־פרעסער, וועלכע מאַכען סיסטעמאַטישע אָנפאַלען אויף יודען.

די יודישע קהלה וועט זיך וועגען דעם ענין ווענדען צו דער פּאָוויאַטאָווער פּאָליציי־קאָמענדע אין וואַרשע.

די היזיקות פון דער שטאט צוליב דעם טראמוואי - שטרייק

צוליב דעם איינטאָגיגען שטרייק פון די טראַמוואַיען און אויטאָבוסען האָט די שטאָט פער־לוירען די הכנסה פון טאָג, וועלכע בעטרעפט 140 טויזענד זלאָטעס.

גנבה אין דער עווידענץ - אפּטיילונג ביים מאגיסטראט

אין די קאַנצעלאַריעס פון דער עווידענץ־אָפּטיי־לונג ביי דער שטאָט - פערוואַלטונג אויף סענאַטאָ־רסקאַ גאַס האָבען זיך אַריינבעקומען גנבים. נאָכן אויפהאַקען די שלעסער, האָבען זיי געעפענט די שופלאָדען און אומעטום אַדורכגעזוכט, צי ס׳איז נישט פערהאַן עפּעס צו רויבען.

די גנבים האָבען מיטגענומען אַ שרייב־מאַשין און אַדורכגעגאַנגען דורך דעם מאַגיסטראַט - טויער, דורך קיינעם נישט בעמערקט.

ארעסטירט א יודישען סוחר אויף דער שיף „קאשטשושקא“

מיר האָבען שוין מיטגעטיילט וועגען דער אַפּערע פון סוחר הערץ לוטראָווסקי, וועלכער האָט אָנגעצווי־גען זיין קרעדיטאָרען אויף עטליכע צענדליג טויזענד זלאָטים.

לוטראָווסקי האָט ליקווידירט אַלע זיינע געשעפ־טען און ענטלאָפען קיין פּאַלעסטינע.

דערווייל זענען די קרעדיטאָרען זיינע אַרייסגע־קומען געגען איהם מיט פערשידענע אָנקלאָגען און צוליב דעם זענען נאָך איהם אַרויסגעשיקט געוואָרען שטעק־בריף. לוטראָווסקי איז אַרעסטירט געוואָרען אויף דער שיף „קאָשטשושקאָ“, וועלכע האָט גע־אַדאַרפט אָפּגעהן קיין פּאַלעסטינע, אונטער אַ פּאָ־ליציי־עסקאָרט האָט מען איהם געבראַכט קיין וואַר־שאַ און איינגעזעצט אין תפיסה צו דיספּאָזיציע פון דער געריכטס - מאַכט.

Dr. med.

HALTRECHT

ספּעציעל־אַרצט פאַר הויט,- געשלעכטס־קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע

פּעטריקאַווער 10, טעל. 245-21

נעהמט אָן פון 8 פריה ביז 2 מיטאָג און פון 5 ביז 9 אָוו. זונטאָג פון 10—1 בייטאָג. אַלע אַרט אַנאַליזען

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזן

אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

פראנט פון די אייראפעאישע פעלקער

געגען דער דייטשער סכנה ארגאניזירט זיך

דער פאליטישער סעזאן, וואס האט זיך אנגעהויבען אין לאנדאן מיט דער לויה פון קעניג דזשארדזש דעם פינפטען, אויף וועלכער עס זענען זיך צוזאמענגעקומען מלוכה מענער פון גאנץ אייראפע האלט אין רעכטען ברען, לויט ווי עס מעלדען די פאריזער צייטונגען האט זיך שוין אין איצטיגען מאמענט מעהר אדער ווייניגער אויפגעקלערט די הויפט טעמעס פון די געשפרעכען, וואס זענען פארגעקומען אין לאנדאן און פיהרען זיך איצט ווייטער אין פאריז. די דאזיגע געשפרעכען דרעהען זיך, לויט אלע וואהרשיינליכקייטען ארום דער הויפטטעמע — פערזיכערען דעם שלום אין אייראפע צוליב דער פערשטארקטער דייטשער סכנה און איטאליענס ארויסטריט פון פראנט פון די מלוכות וואס האבען זיך דער סכנה אקעגענגעשטעלט.

די ענגליש-פראנצויזישע פערשטענדיגונג, וואס איז צוריקגעשטעלט געווארען נאך די שוועריגקייטען וואס זענען געהאט ענטשטאנען צוליב די סאנקציעס, איז געווען דער ערשטער שריט אויף דעם וועג. עס זעהט אויס, אז אין די אונטערהאנדלונגען איז פראנקרייך ארויסגעטרעטען שוין פולשטענדיג סאלידאריש און דער דייטשער דיפלאמאטיע איז נישט געלונגען די דאזיגע סאלידאריטעט צו ערשיטערען. די בעמיהונגען פון דער דייטשער דיפלאמאטיע זענען געווען אין צוויי ריכטונגען: בערוהיגען די ענגלענדער וועגען די דייטשע פלענער אין דער דעמיליטאריזירטער סטרעפע און דאס אויפוועקען די קאלאניאלע פראגע. אבער ווי עס איז שוין אנגעוויזען געווארען האבען די דייטשע ערקלערונגען וועגען דער ערשטער פראגע קיינעם נישט בערוהיגט, נאר להיפוך זיי האבען נאך פערגרעסערט די אומרוהיגקייט צוליב דער אומקלארקייט פון דער ערקלערונג. אז דייטשלאנד האט אין „איצטיגען מאמענט" קיין אינטערעס נישט צו פערנעהמען די סטרעפע מיט איהר מיליטער, וואס איז שייך דער קאלאניאלער פראגע האט אין ענגלאנד אין געוויסע קרייזען געהערשט די איבערצייגונג, אז מען דארף מיט דייטשלאנד רעדען וועגען דער פראגע אויף דאס געפינען א אויסגאנג אין דער פראגע, וואלט געקענט אלס פרייז פון דייטשלאנד זיך אפצוזאגען פון אגרעסיווע פלענער אין אייראפע. אלע פאקטען בעווייזען אבער, אז היטלערס פאדערונגען אין אייראפע און די פאדערונג פון קאלאניעס פערטרעטען זיך נישט איינע די צווייטע נאר דערגענצען זיך.

ביי אזעלכע בעדינגונגען איז ענטשטאנען די פראגע צו קומען צו א הסכם אהן דייטשלאנד. אין זיין גאנצער שארפקייט האט זיך ווידער ארויסגערוקט די עסטרייכישע פראגע. און שושניגס וויזיט אין פראג און די געשפרעכען אין פאריז און לאנדאן בעציהען זיך צו דער דאזיגער פראגע, פון איין זייט ווערט ווידער ארויסגערוקט דער פראיעקט פון דונאיאפמאך, וואס בעהמט איצט אן א אנדערע פארם, ווי דאס איז פראיעקטירט געווארען לויט דעם רוימישען אפמאך, אין וועלכען א אנפיהרענדע ראלע האט געשפילט איטאליען. עס האנדעלט זיך וועגען א פאליטישען זיכערקייטס פאקט אין צענטראל אייראפא ווי אויך וועגען א עקאנאמישע פערשטענדיגונג, וואס זאל ענדליך שאפען א יסוד פאר דער עקאנאמישער עקזיסטענץ פון דעם אומאפהענגיגען עסטרייך. די דרינגליכקייט פון ענין, ווי עס בעמערקט דער „טאן" נעהמט זיך פון דער זעהר אקטיווע דייטשע פראפאגאנדע אין עסטרייך צוליב דער לאגע וואס איז געשאפען געווארען דורך דער איטאליענישער מלחמה מיט אביסיניען און דער קאנפליקט מיט דער פעלקערליגע. דייטשלאנד שטרעבט צו איבערצייגען די עסטרייכישע בעפעלקערונג, אז אהן דעם איטאליענישען מיליטערישען שוץ און עקאנאמישע אונטערשטיצונג איז דער „אנשלוס" מיט דייטשלאנד געווארען א נויטווענדיגקייט.

די לאגע ווערט נאך קאמפליצירטער, וואס איינפלוסרייכע און פריינדליכע לגבי דער איצטיגער עסטרייכישע רעגירונג קרייזען זעהען נאר איין רעטונג געגען דעם אנשלוס: דאס איז דאס צוריקשטעלען די האבסבורגישע מאנארכיע. אין פראג און אין לאנדאן ווערט די דאזיגע פראגע אהן שום ספק בעהאנדעלט און דער רעזולטאט פון די אונטערהאנדלונגען דארף מען זעהן אין דער עסטרייכישער ערקלערונג, אז דאס צוריקשטעלען די מאנארכיע איז לעת עתה נאך נישט אקטועל.

צו דער דאזיגער אלגעמיינער טעמע דארף נאך צוגעגעבען ווערען די געשפרעכען מיט ליטווינאוו'ען, עס אונטערליגט שוין איצט נישט קיין ספק אז דער סאוויעטישער קאמיסאר פאר אויסערליכע עניינים האט זיך שטארק בעמיהט אויסצונוצען דעם דרוק פון דער דייטשער סכנה צו קומען צו א הסכם מיט ענגלאנד אזוי ווי דאס מאל האט ער אין ענגלאנד אנגעטראפען אויף א גינסטיגע אטמאספער ווי ווען עס איז אמאל פריהער. א בעווייז פון דעם דאזיגען געגענזייטיגען שטרעבען איז דער פראיעקט וועגען קרעדיטען, וועגען וועלכע מען רעדט פון פערשידענע זייטען. לויט פערשידענע קלאנגען דארף די ענגלישע רעגירונג צוהעלפען דער סאוויעטישער רעגירונג צו בעקומען א הלואה, וואס זאל פערנוצט ווערען צו פערשטארקען די פערטיידיגונגס קראפט פון ראטען-פערבאנד, דערביי וועלען די פראצענטער, וואס די סאוויעט רעגירונג דארף צאהלען פון דער הלואה פערגרעסערט ווערען מיט'ן ציל צו ערלעדיגען די ענגלישע קרעדיטארען פון די אלטע הלואות.

די דאזיגע אידעע פון „ליקווידירען דאס אלטע" איז זעהט אויס פערבינדען מיט געוויסע בעדינגונגען — דאס אבשטעלען די קאמוניסטישע אגיטאציע געגען די ענגלישע אינטערעסען. ווי מען שמועסט זאל ליטווינאוו אין דעם זין האבען געגעבען ענטשידענע פערזיכערונגען.

אויך אין פראנקרייך וועט מיט'ן בעשטימען אלס אויסערן מיניסטער פלאנדען — דער פראנצויזישסאוויעטישער אפמאך זעהר שנעל ראטיפיצירט ווערען. דער בונד מיט דער קליינער קאאליציע איז איצט נאך פערשטארקט געווארען צוליב דער איניצייאטיוו וואס פראנקרייך האט געהאט ביי דער דערנעהנטערונג פון עסטרייך מיט טשעכאסלאוואקיען און ווי עס איז איצט שוין אפיציעל מיטגעטיילט געווארען איז עס נישט נאר קיין דערנעהנטערונג נאר מיט פראג נאר אויך מיט בוקארעשט און בעלגראד.

א בעזונדער קאפיטעל שטעלט אבער מיט זיך פאר די בעציהונגען צווישען פראנקרייך און פוילען, די אומקלארקייט פון די דאזיגע בעציהונגען איז איינע פון די וויכטיגסטע פראבלעמען פון דער פראנצויזישער דיפלאמאטיע.

דער צוויי יעהריגער יאהר טאג פון דעם דייטשפוילישען אפמאך האט געגעבען דער צייטונג „טאן" דעם אפיציאז פון דעם פראנצויזישען אויסערן מיניסטעריום די געלעגענהייט זיך ארויסצוזאגען וועגען דער דאזיגער דעליקאטער פראגע. די צייטונג שרייבט, אז אין אפמאך צווישען צוויי לענדער ווי אין אלע אנדערע זאכען, איז פערהאן דאס וואס מען זעהט, און דאס וואס מען זעהט נישט. אויב פון דעם וואס מען זעהט אין דעם פויליש-דייטשען אפמאך, קענען זיך נאר אלע פרייען פון שלום בעגליקוואונשען, דארף מען אבער „מאכען געוויסע בעווארענישען" שרייבט דער „טאן" וועגען דעם, וואס מען זעהט נישט. עס זענען נאך נישט קלאר ווי אזוי עס וועלען אויסזעהען די זייטיגע אפשפיגלונגען אויף דער אלגעמיינער ריכטונג פון דער פוילישער אויסערליכער פאליטיק און אויף דער אלגעמיינער ענטוויקלונג פון דער אינטערנאציאנאלער לאגע".

וועגען דעם שרייבט דער „טאן" קען מען רעדען נאר מיט א געוויסע פארזיכטיגקייט, נאר נעהמענדיג אין אכט איינצעלנע סימפטאמען קען מען קומען צום אויספיהר, אז די אפשפיגלונגען וועלען זיין טיפער ווי דאס איז געווען פאראויסצוזעהען פון טעקסט פון אפמאך, עס איז א בעקאנטע זאך אז אפמאכען בעקומען זייער ווערט ערשט פון דעם אין וואס פארא גייסט זיי ווערען פערווירקליכט. וואס עס ציהט בעזונדערס די אויפמערקזאמקייט איז דער פאקט, אז פוילען האט אין פערשטענדניש מיט דייטשלאנד געשטערט צו שליסען דעם מזרחדיגען זיכערקייטס-פאקט; וואס בנוגע טשעכאסלאוואקיען האט זי פערנומען זי פארזיציע פון אומצוטרוי, וואס פאלט זיך אויף א מערקווירדיגען אופן צוזאמען מיט דער דייטשער שטעלונג, וואס אין געוויסע פוילישע קרייזען נעהמט מען אן מיט מיטגעפיהל דעם אונגארישען פלאן פון א דייטשפויליש-אונגארישען בלאק, וואס קען אנדערש נישט בעטראכט ווערען ווי א נסיון פון א רעוויזיע פון די טראקטאטען. א דאנק דעם דארף מען זיך אפגעבען א חשבון, אז די פויליש-דייטשע פערשטענדיגונג, ווי אזוי זי איז פראקטיצירט געווארען אין משך פון די לעצטע צוויי יאהר האט געשאפען א נייעם גייסט וואס פאדערט אויפמערקזאמקייט".

עס איז דעריבער נישט קיין וואונדער נאכד... וואס די פראנצויזישע דיפלאמאטיע האלט די בעציה... גען מיט פוילען פאר איינס פון די וויכטיגס... פראבלעמען.

וואס עס גיט אבער דער פויליש-דייטשער ... מאך פאר פוילען איז שוין אין די לעצטע טעג ... דורך דער פרעסע ארומגערעדט געווארען. כאר... טעריסטיש איז אבער דאס וואס עס ברענגט ... נעכטיגער „אי. ק. צ."; די צייטונג ציטירט א אויס... פון שאכטס א רעדע, וואס ער האט געהאלטען ... טאג נאך דער צווייטער יאהרצייט פון דייטש-פו... שען אפמאך אין יוליען-היטע, אין דייטש אויב... שלעזיען. שאכט האט נעמליך, צווישען אנדערען ... זאגט (וואס ער האט אייגענטליך געגלויבט געזאג... נישט בעקאנט ווייל אלע שארפע ווענדונגען פון ... רעדע זענען אין דער דייטשער פרעסע נישט ... עפענטליכט געווארען): „ווער עס קומט נאר ... אויבער שלעזיען, מוז זיך אפגעבען א חשבון ... דער ביישפיללאזער משוגעת פון ווערסיילער ... טאט, וועלכער האט פונאנדערגעטיילט די גרובען ... ווארשטאטען וואס זענען עקאנאמיש געווען פער... און האט זיי בערויבט פון זייער ווערט".

שאכט האט זיך אבער באלד צוריקגעכאפט ... צוגעגעבען, אז ער „רופט נישט צו קיין רעוו... אדער מלחמה". אבער ער איז איבערצייגט, אז ... וועט די „אומגערעכטיגקייט" צוריק גוט געמאכט ... רען און אז דאס וועט געשעהען דורך א „פריד... פערשטענדיגונג".

א וועלט-ארגאניזאציע פאר א וועלט-פאל...

א ביסעל געשיכטע און א פארשלאג

פון פראפ. ש. דובנאוו

1. אביסעל געשיכטע

אין יאהר 1919 האט דער „קאמיטעט פון יודישע דעלעגאציעס" אין פאריז (צונויפגעשטעלט פון אייראפעאישע און אמעריקאנישע ציוניסטעןפיהרער און אנדערע פאליטיקער) דורכגעפיהרט אין די פרידענס - טראקטאטען די אנערקענונג פון גלייכבערעכטיגונג פאר יודישע מינאריטעטען אין די ניי - געבילדעטע מלוכות: פוילען, רומעניען, באלטישע און באלקאן-לענדער. עס האט געוואלט זיין קלאר פאר אלעמען, אז יענער קאמיטעט, וואס האט דורכגעפיהרט די גאראנטיעס, דארף זיך קאנסטיטואירען אלס א שטענדיגער ארגאן צו שייצען די צוגעזאגטע רעכט. ווייסען מיר דאך פון דער אלטער עמאנציפאציע - געשיכטע, ווי לאנג מען האט געמוזט קעמפען אין אלע לענדער צו פערוואנדלען פאפירענע רעכט אין רעאלע. אזוי ווי דאס מאל האט די מינאריטעטען - רעכט גאראנטירט די פעלקער - ליגע אין זשענעווע, איז געווען נויטיג, אז אונזער פאריזער קאמיטעט זאל דורך צונויפרופען א יודישען וועלט - קאנגרעס שאפען א שטענדיגע רעפרעזענטאנץ פון אלע יודישע מינאריטעטען ביים גאראנט — דער פעלקערליגע. האט מען אבער וועגען דעם נישט געטראכט.

אין יאהר 1927 איז צווישען מאצקין'ען און דעם פרעזידענט פון אמעריקאניש - יודישען קאנגרעס, סטיפען ווייז, געקומען צו אן אפמאך — צונויפצורופען א קאנפערענץ פון יודישע פארלאמענטאריער און אנדערע פאליטיקער, כדי צו שאפען אן אויטאריטעטען ארגאן פאר דער שוץ פון יודישע מינאריטעטען.ביידע צונויפרופער האבען געהאט אויסצוהאלטען א שווערען קאמף מיט דער אסימילירטער אפאזיציע. אין אמעריקא האט מארשאל, דער פרעזידענט פון „אמעריקען דזשואיש קאמיטע", ערקלערט, אז נאכדעם ווי ער האט אמאל אין פאריז געהאלפען דורכצופיהרען די גאראנטיעס פאר מינאריטעטען - רעכט, האלט ער נישט פאר צוועקמעסיג צונויפצורופען יודישע נאציאנאלע קאנפערענצען. אין פאריז, לאנדאן און בערלין זענען ארויסגעטראטען געגען דער קאנפערענץ דער גרויס-ראבען ישראל לעווי, דער וועד הקהלות און דער עקסטרעם-אסימילירטער „צענטראל-פעראיין דויטשער שטאטסבירגער יודישען גלויבענס". זיי אלע האט געשראקען דער אינטערנאציאנאלער כאראקטער פון דער קאנפערענץ, וואס קאן ,חלילה, בעווייזען, אז זיי געהערען אויך צו דער יודישער נאציע. איך האב געוואלט העלפען מאצקין'ען אין זיין אקציע און האב געלאזט פערעפענטליכען דורך דער יודישער טעלעגראפען-אגענטור א קלארע תשובה אונזערע לאקאל-פאטריאטען. די קאנפערענץ איז זיך צונויפגעקומען אין ציריך אין אויגוסט 1927—ארום זיבעציג דעלעגאטען, פון וועלכע מעהר ווי א דריטעל זענען געווען אמעריקאנער.

די קאנפערענץ האט בעשלאסען צו שאפען אזא ארגאניזאציע אין פארם פון א „ראט" (קאונסיל) פאר די רעכט פון יודישע מינדערהייטען" מיט אן אינפארמאציע-ביורא אין זשענעווע. מען האט אויסגעוויילט אן עקזעקוטיווע. איך געדענק נאך די שלוס-זיצונג, וואו אייראפעאישע, אמעריקאנישע און אפילו פאלעסטינישע דעלעגאטען (אוסישקין און אנדערע) האבען געהאלטען ענטוזיאסטישע רעדעס וועגען דער צוקונפט פון דער נייער ארגאניזאציע, וואס פעראייניגט ביידע וועלט-טיילען.

צום גרעסטען בעדויערען זענען נישט מקוים געווארען די האפנונגען וואס מיר האבען געלייגט אויף דעם „ראט". די גאנצע לאסט פון דער ארבייט איז געפאלען אויף מאצקין'ען, וואס האט געמוזט גלייכצייטיג פונקציאנירען אלס פרעזידענט פון ציוניסטישען אקציאנס-קאמיטעט און פאקטישער פיהרער פון דעם „קאונסיל", וואס האט זיך אומגעקעהרט צום אלטען נאמען: „קאמיטעט פון יודישע דעלעגאציעס".

2. די פארקאנפערענצען צום וועלט-קאנגרעס

געקומען די יאהרען פון 1931—1932. עס האט עפעס אנגעהויבען דונערן אין דייטשלאנד — אנזאג אויף א פאליטישער ערדציטערניש. היטל... ברוינע שטורמיסטען האבען זיך בעוויזען אויף ... גאסען פון בערלין, נירענבערג, מינכען. דער ש... צער האקענקרייץ אויף די ארבעל פון זייערע ... זעם האט דערמאנט דעם בלוטיגען צייכען אויף ... קליידער פון די קרייצפאהרער מיט 800 יא... צוריק, עס האט שוין אבגעהילכט דער וראש הח... פאגראם אויף קופירסטענדאם. מען האט געזונ... אין די גאסען: „און ווען יודיש בלוט פון מעס... פליסט — איי, איז דאס גוט!"

דא האט מען זיך אויפגעכאפט. אין אונז... קרייזען האט מען אנגעהויבען רעדען וועגען ... יודישען וועלט-קאנגרעס. די איניציאטיוו איז ... געקומען פון „אמעריקאנער יודישען קאנגרעס" ... זאמען מיט דעם „קאמיטעט פון יודישע דעלעגאצ... ווי דער איז אויפגעשוואומען די זעלבע אפאזיציע ... די אסימילאנטען-קרייזען. אבער מען האט שוין ... זיי נישט געקוקט. אין אויגוסט 1932 האבען ... אין זשענעווע פערזאמעלט ארום 120 דעלעגא... פון אלע עקען פון דער וועלט. עס זענען אנגעקו... בעגריסונגען פון די גרעסטע ארגאניזאציעס ... קהלות, פון בעריהמטעסטע פערזאנען, אויך ני... יודישע. מען האט פיר טעג נאכאנאנד בעטר... דעם פלאן פון א וועלט-קאנגרעס, זיינע אויפג... און די פארבערייטונגען צו איהם. עס זענען א... מען געווארען שארפע פראטעסט-רעזאלוציעס ... דער אנטי-יודישער אגיטאציע און אלערליי ... אין פיר די ברע לענדער און פראקלאמ... דעם ... ציפ: אין דער ארגאניזירונג פון א פערטר... שאפט פון'ם יודישען פאלק אין א וועלט-קא... זעהען מיר דעם בעסטען וועג צו אונזער פער... גונג און בעפרייאונג. עס איז בעשלאסען גע... צונויפצורופען דעם וועלט-קאנגרעס אויפ'ן גרונ... דעמאקראטישע וואהלען נישט שפעטער ווי אין ... 1934. צו דעם צוועק איז געגרינדעט געווארע... עקזעקוטיוו-קאמיטעט פאר דער צוגרייטונג פון ... יודישען וועלט-קאנגרעס אונטער דער פיהרו... נחום גאלדמאן אין בערלין.

(סוף — זונטאג)

יאפאן פערווירקליכט איהרע פלענער

אויפן ווייטען מזרח גרייטען זיך גרויסע געשעהענישען. עס ווערען אויף דער מאנדזשורדיש - סאוויעטישער גרעניץ געמאכט „רעפעטיציעס" צו דעם, וואס וועט סוף כל סוף קומען. אין דער פראנצויזישער צייטשריפט „וואנדרעדי" ווערט די איצטיגע לאגע אויפן ווייטען מזרח געשילדערט אויף פאלגענדען אופן:

די רעדע, וואס עס האט געהאלטען אין פארלאמענט דער יאפאנישער אויסערן-מיניסטער היראטא איז א נייע בעשטעטיגונג פון דער טעזע, אז דורך דעם אויסערליכען מאנגאליען שטרעבט יאפאן צו אטאקירען ראטען-פערבאנד.

דער יאפאנישער מיניסטער האט בעשטעטיגט, אז עס זענען שוין פערענדיגט די ארבייטען צו שליסען א בונד מיט נאנקין, וואס זאל זיין געווענדעט „געגען קאמוניזם". דאן האט היראטא צום ערשטען מאל אפיציעל בעשטעטיגט דעם פאקט פון דער דייטשיאפאנישער צוזאמענארבייט און דערמאהנט וועגען די בעמיהונגען, וואס ווערען געמאכט כדי אריינצוציהען איטאליען אין דעם מיליטערישען דריי-בונד טאקיא—בערלין—רוים. היראטא האט ערקלערט: „די יאפאנישע רעגירונג פיהרט פריינדליכע אונטערהאנדלונגען מיט די רעגירונגען פון אנדערע לענדער מיטן ציל צו פעראיינהייטליכען די געמיינזאמע אינטערעסען.

עס איז א בעוואונדערונגסווערטער פאקט, אז איניגע פארשטעהער פון ערשטקלאסיגע מלוכות האלטען פאר זייער פליכט אנצוווארפען די אייגענע איבערצייגונג אנדערע אין דער פראגע פון ארגאניזירען די וועלט. אין יענע, וואס ווילען זיי נישט הערען, בעטראכטען זיי אלס שלום-שטערער. קיינער האט נישט קיין רעכט צו רעדען וועגען וועלט-שלום דאן, ווען ער נעהמט אין אכט נאר די אייגענע אספיראציעס און בעמיהט זיך נישט צו פערשטעהען. אנדערע שטאנדפונקטען... דאס אפשאצען פרעמדע שטאנדפונקטען איז אפהענגיג פון פערשטענדניש און אפשאצונג פון זייער ציוויליזאציע און קולטור. מיר האבען בעוויזען אויפצובויען אונזער כוח און אונזער פרעסטיזש א דאנק דער פערבינדונג פון די קולטורעלע, וויסענשאפטליכע און ארטיסטישע עראבערונג פון מערב מיט אונזערע. ביז איצט האבען מיר אימפארטירט קולטור, איך מיין, אז איצט איז שוין געקומען די צייט פרובירען ארייננצופיהרען אונזער קונסט און אונזער קולטור אין אנדערע לענדער".

דורך היראטאס מויל האט דאס יאפאן פון אימפעריאליסטען בערעכטיגט און אנגענומען פאר איהר אייגענס די פאליטיק פון עקספאנזיע. און די אלוזיע צו די „פריינדליכע אונטערהאנדלונגען" איז אויך אזוי פיל נענג, אז מען דארף זי אננעהמען פאר א אפיציעלער בעשטעטיגונג פון דעם דייטש-יאפאנישען מיליטערישען בונד, וואס איז געשלאסען געווארע...

דעם 4. יאנואר פון לויפענדען יאהר.

אין ווייטערען טייל פון זיין רעדע האט ה... פרעציזירט דעם זין פון דריי פונקטען, וועל... האט „פארגעלעגט" דער כינעזישער רעגירונ... ציל צו „רעגולירען" די כינעזיש - יאפאניש... ציהונגען. פון זיינע ווערטער איז קלאר צו זעה...

1) כינע דארף זיך אונטערגעבען דעם יאפ... ווילען אין אלע ווירטשאפטליכע, פינאנציעל... פאליטישע פראגען.

2) כינע דארף אנערקענען די מאנדזש... „מלוכה" און אונטערשרייבען מיט איהר ווירט... ליכע און „דיפלאמאטישע" אפמאכען, וואס ... כערען „געגענזייטיגע צוזאמענארבייט".

3) נאנקין און טאקיא דארפען פעראייניג... ערע כוחות צום קאמף געגען קאמוניזם און ... דארף אנערקענען, אז יאפאן קען און דארף ... דירען די רויטע סכנה אין גאנץ אזיען. צ... צוועק דארף געשלאסען ווערען א בונד צום ... געגען די כינעזישע סאוויעטען. כינע דארף ... יאפאן קודם כל צו עראבערען דאס אויסערליכ... מאנגאליען. אין צפון-כינע דארף נאנקין פערלוי... דאס אריבערגעהען פון 5 פראווינצען אונטע... יאפאנישען קאנטראל. איבער דעם גאנצען ... גען שטח פון כינע דארף די רעגירונג אונט... קען די גאנצע אנטי-יאפאנישע נאציאנאלע ...

(ווייטער זעה 10-טע זייט)

1936 — דאָס ביטערסטע יאָהר פון דייטשלאַנד אונטער'ן היטלער-רעזשים

שוואַרצע נביאות פון האַלב-אָפיציעלער נאַצי-צייטונג. — די ראָל פון אויסלענדישען אַנטי-דייטשען באָיקאָט אין די ווירטשאַפטליכע שוועריגקייטען פון דריטען רייך. — דייטשלאַנד ווערט דערשטיקט אונטער דער לאַסט פון איהרע ווירטשאַפטליכע צרות

בערלין (יט"א). „דער דויטשער פאָלקסווירט" ...ער האַלב-אָפיציעלער אָרגאַן, וואָס זיינע אויסער... אין ווירטשאַפטליכע אַנגעלעגענהייטען ווערען ...טראַכט אַלס אויסדרוק פון די שטימונגען אין דער ...רעגירונג — מאָלט אין זיין לעצטען נומער ...הר טרויעריג בילד פון די ווירטשאַפטליכע ...פעקטיוון פון דריטען רייך אין יאָהר 1936. ...די צייטונג זעהט פאָר, אַז דאָס יאָהר 1936 ...וועט זיין פאַר דייטשלאַנד דאָס ביטערסטע זייט דעם ...רעזשים. די אויספיהרונגען פון דער צייטונג ...דעם, וואָס דייטשלאַנד דאַרף ערוואַרטען אין ...יאָהר פון נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישען רע... קלינגען ברוטאַל - אָפענהערציג.

„דער דויטשער פאָלקסווירט" ערקלערט די אונ... ווירטשאַפטליכע שוועריגקייטען פון דייטש... אין 1936 מיט פאָלגענדע סיבות:

1) דאָס אונאויפהערליכע אַנטלויפען פון יודי... קאַפּיטאַלען פון דייטשלאַנד, הגם דאָס רוב אין ...פאָרם פון סחורות-עקספּאָרט, פאַר וועלכען ...דייטשע רייך בעקומט נישט צוריק קיין שום ...וואַלענט.

2) די פערפליכטונגען (אין הסכם מיט'ן רוימער ...), אויפ'ן סמך פון וועלכען דייטשלאַנד איז ...צו ערלויבען יודען אין סאַאַר-געביט אַרויס... ...רען, ביז'ן 1-טען מערץ 1936, זייערע קאַפּי... אין פוילען ווערט און אין אויסלענדישער וואַ... די צייטונג שאַצט, אַז דער דאָזיגער געזאַמט... ...סאַל בעטרעפט אַנ'ערך 10 מיליאָן מאַרק.

3) די ערוואַרטעטע ירידה פון דייטשען עקס... אין 1936, ערשטענס צוליב'ן אַנטי-דייטשען ...אין אויסלאַנד, און צווייטענס, צוליב די ...ען געגען דייטשע סחורות מצד דער אַמערי... רעגירונג. די צייטונג זעהט פאָר, אַז אין 1936 ...דעם אַמעריקאַנער ביישפּיל נאָכטוהן די רעגי... פון פראַנקרייך, רוסלאַנד און אַפילו פוילען.

4) די כסדר נעגאַטיווע האַלטונג פון אויסלאַנד ...די דייטשע פאָדערונגען וועגען קרעדיטען פאַר'ן ...און די עקשנות'דיגע פאָדערונגען פון אויס... ...פירמעס, אַז דייטשלאַנד זאָל פאַר די ...סחורות צאָהלען במזומנים.

5) די אונבעדינגטע נויטווענדיגקייט פאַר דעם ...צו אימפּאָרטירען שפּייז-פּראָדוקטען און רוה-... ...ריאַלען, וועלכע מ'וועט מוזען — ווי די ...צייטונג זעהט פאָר — „אונבעדינגט אין 1936 ...ברענגען אין אַ גרעסערער מאָס, כדי איינ... ...טען אין לאַנד נאָרמאַלע ווירטשאַפטליכע בע... ...דינגען".

אין איצטיגען מאָמענט — שטעלט פעסט „דער דויטשער פאָלקסווירט" — קען שוין דייטשלאַנד נישט בעקומען קיין וואָל, בוימוואָל, מעטאַלען און גומי, אויב זי צאָהלט נישט פאַר די דאָזיגע אַרטיקלען מזומנים ממש, און אָהן די דאָזיגע מאַטעריאַלען, קאָן דייטשלאַנד נישט פיהרען איהר מלחמה-אינדוסטריע. אויב דער אימפּאָרט פון אויסלאַנד וועט נישט פערגרעסערט ווערען אין אַ זעהר בעדייטענדער מאָס, וועט דייטשלאַנד אין 1936 געטראָפען ווערען פון אַ מורא'דיגער אַרבייטסלאָזיגקייט. וואָס שייך שפּייז-פּראָדוקטען, בעמערקט „דער דויטשער פאָלקסווירט", וועט די רעגירונג — צי זי וויל עס אָדער נישט — מוזען פערגרעסערן זייער אימפּאָרט אין משך פון די נאָהענטסטע חדשים.

„דער דויטשער פאָלקסווירט" שרייבט צוו. אַנד. אין בעצוג אויף דעם אַרויספיהר פון יודישע קאַפּיטאַלען פון דייטשלאַנד.

„דאָס ענטלויפען פון יודישען קאַפּיטאַל אַפילו אין דער פאָרם פון סחורות-אַרויספיהר, שפּילט א וויכטיגע ראָל אין אונזערע התחייבות'ן אין אויסלאַנד. די יודען אין דייטשלאַנד בעזיצען נאָך היינט א געזאַמט-קאַפּיטאַל צווישען 10 און 21 מיליאַרד מאַרק, און אין טייל קרייזען ווערט דער דאָזיגער קאַפּיטאַל אַפילו געשאַצט אויף צוואַנציג מיליאַרד".

אַביסעלע קיבּיץ
(הומאָר פון טאָג)

— אייער זוהנדעל האָט מיר נאָכגעוואָרפען אַ שטיין.
— נו, האָט ער אייך געטראָפען?
— ניין.
— אויב אַזוי, איז ער נישט מיין זוהנדעל.

* * *

אַנ'אוירישמאַן, וואָס איז געשלאָפען אַ גאַנצע נאַכט מיט אַ נעגער, איז איינגעשמירט געוואָרען מיט סמאָלע פון אַ קיבּיצער. אויפכאַפּענדיג זיך אינדערפריה, האָט ער אַ קוק געטון אין שפּיגעל. אַ צעטומעלטער האָט ער געקוקט אַהין און אַהער און צום סוף אויסגעשריגען:
— אוי, געוואַלד, זיי האָבען אויפגעוועקט דעם נעגער נישט מיך!

* * *

סטאַטיסטיקעס ווייזען, אַז דער קריזיס האָט שטאַרק אַנגעריהרט די שיך-אינדוסטריע. משמעות, אַז דאָס איז דערפאַר, וואָס אַלץ געהט דאָ מיט'ן קאָפּ אַראָפּ.

* * *

די שאָקאָלאַד-בראַנזשע האָט זיך לעצטענס שטאַרק פערבעסערט. הכּנים, אַז דער עולם זוכט מיט עפּעס צו פערזיסען — די ביטערע צייט.

ווער עס איז סטאַכאַנאָוו

ווי אַזוי ס'איז ענטשטאַנען דאָס סטאַכאַנאָוו-סיסטעם אין ראַטען-רוסלאַנד

(פון אַ ריי זע)

אויפ'ן וועג פון כאַרקאָוו קיין מאָסקווע האָב איך זיך בעקענט אין עקספּרעס-צוג אין אַ וואַגאָן פון צווייטער קלאַס, מיט אַ גרופּע אוקראַאינישע אַרבייטער, וואָס זענען געפאָהרען אַלס דעלעגאַטען אויפ'ן צוזאַמענפאָהר פון די סטאַכאַנאָוצעס. דאָס זענען אין דער מעה'הייט געווען יונגעלייט. אַלע זענען זיי געווען אָנגעטון אייראָפּעאיש, נאָר האָבען זיך, קענטיג, געפיהלט נאָך אַ ביסעל מאָדנע אין די קראַגענס און האַלז-טיכער. אַנ'אויסנאַהם איז געווען מיין שכן אין קופּע, אַנ'עלטערער אַרבייטער פון דער גרויסער כאַרקאָווער לאָקאָמאָטיוון - פאַבריק „כאַ-פּע-זע". — דער דאָזיגער אַרבייטער האָט נאָך געטראָגען די געוועהנליכע „טאָלסטאָווקע" און לאַנגע שטיוועל, נאָר שפּוגעל-נייע. געהאַלטען האָט ער זיך ריין, קעמענדיג אָפט מיט אַ קליין קעמעלע זיין שוואַרצע שוירע עכט-רוסישע באָרד און בענוצענדיג אַ ווייך-אויסגעוואַשען נאָז-טיכעל.

פאַר דער רעוואָלוציע האָט דער דאָזיגער סטאַכאַנאָוויעץ געקענט קוים לייענען, שרייבען גאָר נישט. נאָך דער רעוואָלוציע האָט ער איינגעאַנצען „ליקווידירט" זיין עם-הארצות. ער שרייבט אַליין בריף צו זיינע זיהן. לייענט אַלע טאָג די „פּראַוודאַ" און „איזוועסטיאַ", פון צייט צו צייט עשור-נאַלען, ער האָט ליב אַריינצוקוקען אין לענינ'ס און סטאַלינ'ס ווערק, האָט זיך אויף דער עלטער אַפילו גענומען צו קאַרל מאַרקס „קאַפּיטאַל". און ס'איז מעהר נישטאָ אַזוינס, וואָס ער זאָל נישט פערשטעהען. ער האָט אויך הנאה פון א גוטען ראָמאַן און גוטע ערצעהלונגען. געבען איהם אויף דער באַנק איז געווען אַקוראַטנע צונויפגעלייגט אַ פּעקעל פרישע צייטונגען און זשורנאַלען, אויף פונאַנדערגעעפענט מאַקסים גאָרקי'ס בוך „מיינע אוניווערזיטעטען".

איך האָב איהם געפרעגט, מיין שכן, צי ער ווייסט פון דער טעילאָר-סיסטעם.

— ביי אילאיטש'ן געליינט — האָט ער געזאָגט, — און אויב איהר מיינט, אַז אונזער סטאַכאַנאָוו - בעוועגונג איז דאָס זעלביגע, וואָס די טעילאָר-סיסטעם, האָט איהר אַ טעות. מעהר ווי אין הויפּט - פּרינציפּ, האָבען זיי נישט קיין שום געמיינזאַמעס.

איך האָב איהם געפרעגט צי ער קען פערזענליך סטאַכאַנאָוו'ן. ער האָט געענטפערט:

— יאָ, איך האָב זיך מיט איהם אַ פּאָר מאָל געטראָפען אויף פּראָדוציר-בעראַטונגען. ער איז שוין איינמאָל אַ יאַט. נישט קיין פּאַרטיי-מיטגליד, נאָר אַ גוטער באָלשעוויק. אַ חברה - מאַן מיט אַ קאָפּ אויף די פּלייצעס. אַנ'עכט קינד פון דער רעוואָלוציע. איהר מאָלט זיך איהם אפשר אויס זי עפּעס אַ ריז, הויך און שטאַרק, ווי אַ דעמב, מסתּמא נאָך מיט הערנער, ווי ביי אַ הירש. נו, איז ער נישט קיין ריז, און אָהן הערנער, נאָר אַ געוועהנליכער סאָוויעטישער אַרבייטער, אַ זוהן פון אָרימע פּויערים.

ווען אַלעקסעי איז נאָך געווען גאָר יונג האָט ער, אין אָרלאָווער געגענד, ווי זיין טאַטע, זיידע און עלטער-זיידע, געטרוימט וועגען האָבען אַ שטיקעל נחלה און אַנ'אייגען פעלד, דאָס איז געווען דער העכסטער אידעאַל, וואָס איז איבערגעגאַנגען צו איהם פון דורות. אין עלטער פון צוועלף יאָהר איז ער פערבליבען אַ יתום, נאָך זיין טאַטענס טויט. ער איז געוואָרען דער איינציגער שפּייזער פון זיין מאַמען מיט דריי פּיצלעך קינדער. ער איז אויסגעריסען געוואָרען ביי קולאַקעס, ווי אַ „פּאַראָבעק". מען האָט אויסגעזויגען אַלע זיינע זאַפטען און דערנאָך איהם אַרויסגעשליידערט, ווי אַנ'אויסגעקוועטשטע ציטרין.

אַנ'אויסגעצערטער, אַ הונגעריגער, האָט אַלעקסעי מיט'ן קלומעק אויף די שוואַכע יונגעלשע פּלייצעס זיך געשלעפּט צופוס פון דאָרף צו דאָרף, פון שטאָט צו שטאָט, ביז ער האָט זיך דערקליבען צום דאָניעצער באַסיין. עס האָט געטליעט אין איהם אַ האָפענונג, אַז דאָ וועט איהם אפשר געלינגען צו פערדינען אויף אַ שטיקעל ברויט פאַר זיך און זיין פאַמיליע, און עפּעס אָפּצושפּאָרען באַטש אויף אַנ'אָרים פערדעל, באַר ער איז געקומען פון א פערד, אַ קהל'שען אַבער, ווי אַנ'אָנטרייבער פון אַ קוילען-וואַגען אין דער שאַכטע „אירמאַ".

אָט דאָ, אין די טיפסטע אונטערערדישע קוילענפּלאַסטען, האָט אַלעקסעי דערזעהען דאָס ליכט פון אַ ניי לעבען. ער האָט אַלץ מעהר גענומען בעגרייפען, אַז מיט ערליכער, איבערגעגעבענער אַרבייט, נישט פאַר קולאַקעס, נאָר פאַר דער פּראָלעטאַרישער מלוכה, קאָן ער זיך ערגאָבערן נישט בלויז אַ שטיקעל נחלה און אַנ'אייגען, אָרים פערדעל, נאָר אַ יועלט אַ גאַנצע. ער האָט ליקווידירט זיין עם-הארצות, איז געוואָרען גוט „גראַמאָטנע", האָט פערענדיגט טעכנישע אָיענד-קורסען און זיך דערדינט צום טיטעל „שלאָגלער", יז' איינער פון די בעסטע און פעהיגסטע קוילענהאַקער.

הערענדיג און לייענענדיג, אַז די קוילען-אינדוסטריע פילט נישט אויס אינגאַנצען איהר פּראָדוציר-פּראָגראַם, האָט אַלעקסעי בעשלאָסען, אַז ער מוז עפּעס טון געגען דעם. עס איז ביי איהם געוואָרען אַנ'אידעאַל, וואָס האָט איהם רוהען נישט געלאָזט, צו דערשלאָגען זיך אַזעלכע הויכע פּראָדוציר-נאָרמעס, וואָס זאָלען ווייט איבעריאָגען דאָס אָנגעצייכענטע פּראָגראַם, ער האָט גע'טענה'ט: עס איז אַ חרפה אָפּצושטעהן; מיר מוזען פערענדיגען דעם פינף-יאָר-פּלאַן אַמווייניגסטענס אין פיר יאָהר. קוילען זענען דאָך דער נערוו פון אַלע איבעריגע אינדוסטריעס.

אַליאָשע האָט זיך צונויפגערעדט מיט נאָך עטליכע קוילענגרעבער פון זיין שאַכטע. זיי האָבען צוזאַמען אויסגעאַרבייט עכט-ראַציאָנאַליזירטע אַרבייטס - מעטאָדען. דער רעזולטאַט איז געווען, אַז אַנשטאָט דער נאָרמע פון זיבען ביז פערצען טאָן קוילען אין זעקס שעה אַרבייט, האָט אַליאָשע דאָס ערשטע מאָל אויסגעהאַקט הונדערט און צוויי טאָן קוילען בלויז אין פינף שעה מיט 45 מינוט. דערנאָך איז ער דערגאַנגען ביז הונדערט און זיבציג און צוויי הונדערט און זיבען און צוואַנציג טאָן.

לכתחילה האָט עס אויסגעזעהן פאַנטאַסטיש, נאָר די פאַנטאַזיע האָט גענומען ווערען אַ ווירקליכקייט פאַר אַלע צווייגען פון דער פאָלקס-ווירטשאַפט. געוויס, די קוילען-אינדוסטריע וועט פערענדיגען די „פּיאַטילעטקע" אין פיר יאָהר, און אַנדערע אינדוסטריעס נאָך פריהער. אָט אַזוי האָט אַליאָשע, דער געוועזענער אָרימער אָרלאָווער פּויערשער יונגעל, בעוויזען, מיט זיין קענטניש, געזונטען פערשטאַנד און טיפער בעוואוסטזיניגקייט, אַ מוסטערהאַפטען ביישפּיל אונז, די מיליאָנען חברים זיינע; נישט בלויז קאָנען מיר זיך פערמעסטען מיט די קאַפּיטאַליסטישע לענדער, אַפילו מיט אַמעריקע, נאָר איבערשטייגען און איבעריאָגען זיי אַלעמען. אָט וואָס עס טוט אויף די אָקטאָבער - רעוואָלוציע.

אַזוי האָט צו מ'ר גערעדט דער אוקראַאינישער „סטאַכאַנאָוויעץ" אין צוג פון כאַרקאָוו קיין מאָסקווע.

א. מ. שמילדנער

דאָס לעבען אין ארץ-ישראל

ידיעות פון דער יודישער טעלעגראַפען אַגענטור

ארבייטס - מעגליכקייטען פאַר 17.000 יודישע אַרבייטער אין א"י.

נייע 17 טויזענד אַרבייטער קענען געפינען ...פטיגונג אין פערשידענע אינדוסטריעלע אונ... ...נעהמונגען — אויב די יודישע סוחרים אין א"י ...ן שטיצען די א"י פּראָדוקציע — האָט ער... ...ס ה' תשבי אויף א באַנקעט, וואָס איז איינ... ...רענט געוואָרען אין האָטעל „פּאַלאַטין" ביים ...דערטיילען די פּרייזען פאַר די שענסטע שוי... ...שער אין תל-אביב, ה' אריה שענקער, פּרעזידענט ...פאַרבאַנד פון יודישע אינדוסטריעלער אין א"י, ...געהאַלטען א רעדע וועגען דער וויכטיגקייט פון ...יודישער פּראָדוקציע אין א"י און דער סכנה ...דעם פערגרעסערטען אימפּאָרט.

...שטראָם פון קאַפּיטאַלען קיין א"י.

...לס אָריענטאַציע ציפער פאַרן מעגליכען צו... ...שטראָם פון אויסלענדישע קאַפּיטאַלען קיין א"י קען ...דער בעריכט פון צענטראַלען אינפאָרמאַציע... ...ביים אַמעריקאַנער פּאַלעסטינער ווירטשאַפטס... ...בעטעט פאַרן יאָהר 1935. וואָס איז די טעג ער... ...2355 פאַמיליעס פון קאַפּיטאַליסטען און מי... ...שטאַנד האָבען אין פערלויף פון פערגאַנגענעם ...בעקומען אינפאָרמאַציע דורך דעם דאָזיגען ...צענטראַלען אינפאָרמאַציע ביוראָ, דאָס רוב אינטע... ...זענען געווען פון דייטשלאַנד, די איבעריגע ...פוילען, עסטרייך, און אַמעריקאַ, דער קאַפּיטאַל ...די אינטערעסאַנטען האָבען פערמאָגט האָט בע... ...4.343,310 פונט.

פאַר אַ שלום אין די רייהען פון פּוילישע יודען אין ארץ ישראל.

ווי די יודישע טעלעגראַפען-אַגענטור דערוויסט ...ווערט די טעג אָדורכגעפיהרט אַנ'אינטענסיווע ...צווישען די פּוילישע יודען אין ארץ ישראל. ...צו פעראייניגען די צוויי קערפּערשאַפטען, וועל... ...רעפּרעזענטירען די פּוילישע יודען אין א"י. ווי ...אויסט עקזיסטירען אין לאַנד צוויי פערבאַנדען ...פּוילישע יודען, איינער אונטערן נאָמען „התאחדות עולי פולין" און דער צווייטער „ארגון עולי ...", די ביידע קערפּערשאַפטען האָבען געפיהרט ...ציג סעפּאַראַטע טעטיגקייט, די בעדינגונגען פון ...ם צווישען די ביידע קערפּערשאַפטען זענען נאָך ...ט בעוואוסט אָבער ווי מען גלויבט וועלען ביידע ...פטען זיך איינגיכען צונויפקומען און עס וועט ...דערגרייכט ווערען א שלום אין די רייהען פון די פּוילישע יודען אין א"י.

אַ גאַס אויפ'ן נאָמען שאול טשערניכאָווסקי.

צום זעכציג יעהריגען יובילעאום פון דעם בעריהמטען העברעאישען דיכטער שאול טשערניכאָווסקי האָט די קאָלאָניע נתניה אָנגערופען איינע פון איהרע גאַסען מיטן נאָמען „שאול", די פערוואַלטונג פון קאָלאָניע האָט צוגעשיקט דעם יובילאַר א גראַטולאַציאָנס-בריף מיט דער מעלדונג אַז זי האָט פּעראייביגט זיין נאָמען ביי זיך.

הרב מאיר בערלין פאָהרט קיין אַמעריקאַ.

הרב מאיר בערלין איינער פון די מנהיגים פון דער וועלט - מזרחי - בעוועגונג פאָהרט די טעג קיין אַמעריקאַ אין צוזאַמענהאַנג מיט דער מזרחי קאָנפערענץ וואָס וועט דאָרט פאָרקומען.

אַ נייער רעגירונגס-שפּיטאָל אין א"י

ווי יט"א דערוויסט זיך, טראַכט די רעגירונג צו בויען א שפּיטאָל פאַר אַנשטעקענדע קראַנקהייטען וואָס וועט בעדינען דעם יודישען ישוב פון דרום-קרייז. די פּלענער צום בנין פון שפּיטאָל זענען שוין פערטיג.

צום 9-טען יאָהרצייט נאָך אחד - העם

צום 9-טען יאָהרצייט נאָך אחד העם'ס טויט איז איינגעאָרדענט געוואָרען אַ אזכרה אויפן אַלטען בית - עולם אין ת"א, אין דער אָנוועזענהייט פון אחד - העם'ס משפּחה, ליטעראַטען, כלל - טוער, לעהרער און אַ גרויסען עולם פון זיינע פערעהרער.

ארץ - ישראל - יודען שטיצען זייערע קרובים אין גלות

ווי יט"א ווערט געוואויר פון זיכערע קוועלען האָבען די גריכישע יודען, וואָס וואוינען אין א"י אַרויסגעשיקט אין פערגאַנגענעם יאָהר אַנ'ערך 100 טויזענד פונט צו זייערע קרובים אין גריכענלאַנד.

אימפּאָרט פון לאַנדווירטשאַפטליכע פּראָדוקטען קיין א"י

לויט דעם אָפיציעלען בעריכט פון לאַנדווירטשאַפטליכען דעפּאַרטאַמענט פון דער א"י - רעגירונג זענען די רעזולטאַטען פון דער לאַנדווירטשאַפטליכער טעטיגקייט פאַרן פערגאַנגענעם יאָהר אויסערגעוועהנליכע גוטע. אָבער טראָץ דער דערפרעהענדער ענטוויקלונג פון דער לאַנדווירטשאַפט, האָלט נאָך אַלץ אין איין שטייגען דער אימפּאָרט פון לאַנדווירטשאַפטליכע פּראָדוקטען. אַלס ביישפּיל קאָן דינען דער אימפּאָרט פון עופות, וועלכער האָט בעטראָפען 1,750,000 שטיק.

מ. שערטאָק האָט קאָנפערירט מיט אַבאַס כילמי?

די אַראַבישע צייטונג „פּעלעסטין" טיילט מיט, אַז דער עקס-כעדיוו פון עגיפּטען אַבאַס כילמי פּאַשאַ האָט געהאַט א לענגערן שמועס מיט ה' שערטאָק, מיטגליעדער פון דעם פּאָליטישען דעפּאַרטאַמענט פון דער יודישער אַגענץ און מיט נאָך איינעם פון די ציוניסטישע פיהרער.

נייע 1500 טעלעפאָנען אין תל-אביב

די רעגירונג איז צוגעטרעטען צו אינסטאַלירען 1500 נייע טעלעפאָנען אין תל-אביב. אויף די דאָזיגע אַפּאַראַטען וואַרט מען שוין יאָהרען לאַנג.

וועגען פערבעסערן דעם מצב פון סוחרים און קליינע אונטערנעהמער אין ארץ - ישראל

די לאַגע פון די יודישע סוחרים און קליינע אונטערנעהמער אין א"י צווינגט זיי צו זוכען פערשיעדענע מיטלען צו פערבעסערען זייער לאַגע. א קאָנפערענץ פון די פאָרשטעהער פון די סוחרים און פערטרעטער פון דער יודישער אַגענץ אין בעשטאַנד פון די ה"ה ד"ר פ. ראָטענשטרייך און יצחק גרינבוים איז געווען געווידמעט דער פראַגע ווי אַזוי אויסצומיידען די פערקלענערונג פון אומזאַץ אין די געשעפטען און די פערקלענערונג פון קרעדיטען פאַר די סוחרים און אונטערנעהמער. צוליב דער שאַרפער קאָנקורענץ פון דער צו גרויסער צאָהל געשעפטען, וואָס דריקט זעהר שטאַרק אויף אַלע צווייגען פון האַנדעל און מלאכה, האָט די קאָנפערענץ אויסגעאַרבייט א רייהע פּראַקטישע פאָרשלאַגען. די קאָנפערענץ האָט זיך אָפּגעשטעלט אויף די שוועריגקייטען, וואָס זענען ענטשטאַנען אין תל-אביב אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם, וואָס די רעגירונג גיט נישט אַרויס קיין פּאַטענטען אויפ'ן פערקויף פון שאַרפע געטראַנקען, בעיקר אין ת"א. עס איז אויך בעטראַכט געוואָרען די פראַגע פון קרעדיט, כדי צו פערלייכטערן די האַנדעלס - בעדינגונגען. ד"ר ראָטענשטרייך האָט פערשפּראָכען אָנצונעהמען די נויטיגע שריט, כדי צו פערבעסערען די לאַגע פון די סוחרים און קליינע אונטערנעהמער

בעזוך ביים יודיש־דייטשען שריפטשטעלער ארנאלד צווייג אין זיין היים אין ארץ־ישראל

דער פערפאסער פון דעם מאנומענטאלען מלחמה־ווערק „סערזשאנט גרישא“, ארנאלד צווייג, האט געמאכט זיין היים אויפ׳ן הר־הכרמל אין חיפה. א פועלי־ציוניסט פון זיינע שול־יאהרען און א יודישער נאציאנאליסט זיין גאנצען לעבען, האט צווייג אויסגעקליבען ארץ־ישראל פאר זיין „גלות“ און מקום מקלט. ווייל, ווי ער האט צו מיר געזאגט: „איך האב עס געטראכט פאר מיין פליכט ענדליך צו קומען אהער און נעמען אנטייל אינ׳ם אויפבוי פונ׳ם לאנד.

און ווי ער האט מיר ווייטער דערצעהלט אין זיין היים, האבען זיינע קאלעגען פליכטלינגע, — פויכטוואנגער און רעמארק, טאמאס און היינריך מאן און די אנדערע — איהם געפרובט אפרעדען פון ארץ־ישראל. „ס׳איז צו ווייט“, האבען זיי געטענה׳ט; „דו רייסט זיך אוועק פון אונז אלעמען, פון אייראפע, פון פערלעגער, פון אלע בוך־צענטערס“. אבער זיין ענטפער צו זיי איז געווען: „איך האב נישט קיין אנדערן וועג“.

צווייג, זיין פרוי, וועלכע איז א מאלערין, און זיינע צוויי זיהן, בעוואוינען א מאדערנע, געמיטליכע דירה אויפ׳ן שפיץ פון הר הכרמל, און דורך די פענסטער פון זיין ארבייטס־צימער קוקט מען אראפ אויף דעם אונטערשטען טייל פון די בערג וואו ס׳איז אויפגעבויט די געגענד פון „הדר הכרמל“ און נאך ווייטער אונטען ליגט דער צענטער פון שטאט אויפ׳ן ברעג פון מיטעללענדישען ים, און דער האפען.

אין געשפרעך האט ער די געלעגענהייט צו רעדען וועגען זיינע קאלעגען אין גלות, וועגען דער קארעספאנדענץ, וואס עס געהט אן צווישען די קינסטלער־פליכטלינגע, גיט עס איהם פשוט צו חיות.

וועגען דעם דאזיגען בונד צווישען איהם און זיינע חברים האבען מיר טאקע גערעדט א לענגערע צייט.

„עס געהט אן אן־אינטענסיווע קארעספאנדענץ צווישען אונז. מיר קריטיקירען איינער דעם אנדערנס ווערק. מיר רעדען איינער צום אנדערען אין די בריף, און די קארעספאנדענץ איז געווארען אן׳אינסטיטוציע, א בריק צווישען אונז. וואס גיט אונז א סך פערגעניגען און שאפט א שכנות׳שאפט, א נאהענטקייט. נישט נאר געהט אן די קארעספאנדענץ צווישען אונז שריפטשטעלער, נאר מיר בעקומען אויך צאהלרייכע בריף פון לעזער. פון אנהענגער געטרייע גוטע לעזער פון אלע טיילען פון דער וועלט. שפירען אונזער איינזאמקייט און שרייבען אונז בריף, ווארימע בריף, אויף פערשידענע שפראכען און דיאלעקטען. פערשטעהט זיך, אז די פון אונז, וועלכע געניסען בעסערע מאטעריעלע אומשטענדען, שפירען זיך בעסער אין די גלות־לענדער; אבער מיר זענען אלע איינזאם. מיר הענגען אלע אין דער לופטען, און קאנען נישט לייכט אנשלאגען נייע ווארצלען. פויכטוואנגער לעבט אין זיד־פראנקרייך, טאמאס מאן אין דער שווייץ. די גרעסטע דייטשע זשורנאליסטען אין טשעכאסלאוואקיי. אין ענגלאנד לעבט רודאלף אלדען, דער פערפאסער פון א ביאגראפיע איבער הינדענבורג, וועמעס פרוי איז א יודישע. אין פאריז האבען די פליכטלינגע געגרינדעט דעם „דייטשען שריפטשטעלער־קרייז“ און מיט די אלע פערזענליכקייטען און קרייזען שטעה איך אין גאר נאהענטער פערבינדונג דורך די בריף“.

— זייט איהר שוין בעקאנט מיט דער מאדערנער העברעאישער ליטעראטור, און מיט די היגע שריפטשטעלער? — האב איך געפ׳רעגט.

— איך בין אן׳אלטער ציוניסט; איך בין אויך די אלע יאהרען געווען בעקאנט מיט די שטראמען און פיגורען אין דער העברעאישער ליטעראטור. דא האב איך שוין געהאט די געלעגענהייט זיך צו בעקענען מיט די יונגערע טאלענטען: שלא׳ אש׳, ביסטריצקי אביגדור המאירי און אנדערע. אבער די שריפטשטעלער וואוינען מערסטענס אין תל־אביב, און קומען זעלטען קיין חיפה. איך קאן קיין סך נישט ארומפאהרען צוליב מיינע אויגען. עס איז וויכטיג, אז איך זאל זיך געפינען אין אן׳אומגעבונג פון בוימער. און צווישען די נאדעל־בוימער דא אויפ׳ן בארג פיהל איך זיך אמבעסטען.

וועגען ארץ־ישראל אלס א באדען פאר רייפע אייראפעאישע קינסטלער, האט צווייג בעמערקט:

„אלס הינטערגרונד פאר אטמאספערע איז ארץ־ישראל א וואונדער־שעהן לאנד פאר דעם קינסטלער. אבער ער פיהלט זיך דא איינזאם. אין דערזעלבער צייט האט דאס לעצטע איהרע מעלות: דער קינסטלער האט ווייניגער אויסערליכע און אלגעמיינע אינטערעסען. ער האט נישט די אייראפעאישע צייטונגען, ער איז ווייט פון די בוך־מערק, ברענגט עס איהם צו טיפער קאנצענטראציע; דער קינסטלער הויבט אן צו שעפען מעהר פון זיך אליין. אבער פאר אונז, וועלכע זענען געוואוינט צו שטענדיגען קאנטאקט מיט אנדערע קינסטלער, צו אפטען פערקעהר, צו פערזענליכע נאהענטע בעציהונגען. איז נישט גרינג זיך צוגעוואוינען צו אן׳אפגעזונדערטען גייסטיגען לעבען“.

דערפאר איז צווייג זעהר צופרידען מיט דעם גורל פון זיינע צוויי זיהן אין ארץ־ישראל. דער טערער מיכאל, פופצעהן יאהר אלט, איז אנג שטעלט אלס א מעכאניקער אין אן׳אויטאמאבי גאראזש און וואקסט א קרעפטיגער און נוצליכ מענש. דער יונגערער אדם, עלף יאהר אל לערנט זיך אין א שולע אין אחוזה. ביידע רע העברעאיש, און דורך זיי לערנט ער און פרוי די שפראך. די קינדער וואקסען עכטע פא טינער. און מיט זיי איז דער פאטער רוהיג. צווייג איז איהר מאנ׳ס א קוזינע, איז א מאלער און די הערליכע לאנדשאפט ארום חיפה האט א שטארק בעגייסטערט, און איהר געגעבען א נ קוואל פון ענערגיע.

צווייג, וועלכער איז קנאפע פופציג יאהר האט שוין פערפאסט פינף גרויסע נאוועלען, דראמעס און מעהר ווי דרייסיג סקיצען. זיין מלחמ בוך „סערזשאנט גרישא“ איז פערערעכענט פאר נעם פון די וויכטיגסטע קינסטלערישע שאפו איבער דער קריגס־עפאכע, און איז איבערז געווארען אויף אכצען שפראכען. צווייג האט דינט אין דער דייטשער ארמעי אין דער צייט קריג.

לעצטענס האט ער פערעפענטליכט א טארישע דראמע „באנאפארט אין יפו“, און ווערק, וואס איז שוין געשריבען געווארען אוי הר הכרמל וועט הייסען „דאס קרוינען א ק

ח. יאפע

ראדיא - ווינקעל

ראדיא אלס מעכטיגער אינסטרומענט פון פראפאגאנדע

ווען דער גרויסער נאפאלעאן זאל אויפשטעהן פון קבר און זיך אומקוקען, אויף דעם, וואס עס טוט זיך היינט אפ אויף דער וועלט — וואלט ער זיין בערימהמטען שפרוך זיכער פערביטען אויף: „פראפאגאנדע און ווידער פראפאגאנדע“!

אלע מלוכות זענען איצט ממש איינגאנצען אריינגעטאן אין פראפאגאנדע. אומעטום האבען זיך געשאפען אמטען פאר פראפאגאנדע. פיהרען זענען אויך בעזונדערע מיניסטעריומס, וועלכע האבען בלויז דעם איינעם ציל — ווי אזוי מעגליך צו מאכען, אז מען זאל אין דער פרעמד וויסען אלץ בעסער און גענויער וועגען דעם רייכטום פון זייער מדינה, וועגען איהרע אידעאלען און שטרעבונגען. דאס סאמע אינטערעסאנטסטע דערביי איז, וואס אפילו ביי די איצטיגע דעפיציט־בודזשעטען קארגען די מלוכות נישט קיין געלד־מיטלען אויף פראפאגאנדע־צוועקען, אבי נאר צו ערווערבען פאפולאריטעט פאר זייערע אידעאלען און מחשבות.

נישט קיין קליינע ראלע שפילט אינם דאזיגען פראפאגאנדע־געיעג דער ראדיא. אלע מלוכות פערשטעהען שוין וואויל, אז דער ראדיא, אלס פראפאגאנדע־אינסטרומענט, טוט זיי זעהר גרויסע טובות און דעריבער מאכען גיבען זיי זיך אזוי אפ מיט דער דאזיגער ערפינדונג.

פראי דא צו דערמאהנען, וואס עס דערצעהלט טראצקי אין זיינע מעמוארען וועגען דער ראלע פון פראפאגאנדע דורכן ראדיא. ער שרייבט, דאס נאך דער אקטאבער־רעוואלוציע האבען די באלשעוויקעס גופא נישט געגלויבט, אז זייער רעגירונג זאל לאנג דויערן און זענען זיכער געווען, אז זייער בעל הבית׳עווען וועט אנהאלטען קוים עטליכע טעג. דעריבער האבען זיי געוואלט אויסנוצען די צייט, כדי וואס מעהר צו פערשפרייטען די באלשעוויסטישע לאזונגען. קודם כל האבען זיי גרויס אכט געלעגט אויפן ראדיא. אין באלד דעם זעלבען אווענט נאכן נצחון האט טראצקי גענומען האלטען זיינע אגיטאציע־רעדעס פאר דער גאנצער וועלט. און דאס, דארף מען געדענקען, איז געווען אין יאהר 1917, ווען דער ראדיא איז נאך בכלל געלעגען אין די וויקעלעך. דורך דער צייט אבער האט זיך דער ראדיא אנטוויקעלט ממש אויף א גיגאנטישען אופן, און איצט קומט פאר אויף דער גאנצער וועלט ממש אן׳אינטערנאציאנאלער געיעג נאך דער בכבוד אויפן געביט פון ראדיאפאניע.

ענגליך האט אין פוילען, וואס האט אפגעשאצט די אומגעהייערע בעדייטונג פון פראפאגאנדע דורכן ראדיא, איבערגענומען דעם „פוילישען ראדיא“ אין רשות פון דער מלוכה. דער דאזיגער שריט איז געוואהען אן׳אויסגעצייכענטער אינסטרומענט פאר דער געזעלשאפטליכער, קולטורעלער און ערציהערישער השפעה פון יענע אידעען, וואס פוילען קאן אהן זיי נישט אויסקומען. דער ראדיא ווערט אלץ שטארקער פערבונדען מיטן לעבען פון די ברייטע שיכטען אין דער מדינה. דאס מאכט ער דאס, אז די פילזייטיגע השפעה פון די ראדיא־פראגראמען אויפן לעבען, טראכטען און פיהלען פון די הערערס זאל אויסקומען וואס טיפער. אט אין דער ריכטונג געהט דאס צו די פראפאגאנדע־ארבייט פון דער פוילישער ראדיאפאניע.

נישט קיין קלענערע בעדייטונג האט די פראפאגאנדע פון דער פוילישער ראדיאפאניע אויך פאר אויסלאנד. אינטערעסאנט איז אז בשעת די פוי שע ראדיא־הערערס בעציהען זיך פ׳חוב מיט וויסער קריטיק צו די היגע ראדיא־סטאציעס איז די מיינונג פון אויסלאנד בנוגע דער פויל ראדיאפאניע גאר אנ׳אנדערע. עס ווייזט זיך אז דארט אין אויסלאנד האט מען גרויס דרך־ פאר דער פוילישער ראדיאפאניע, שוין אפגע הערפון, וואס א דאנק דער מעכטיגער ווארש ראדיא־סטאציע קומען די פוילישע כוואליעס מיטעם און מען הערט זיי גוט — איז די מיינונ דער אויסלענדישער פאך־פרעסע וועגען די פויל פראגראמען דווקא זעהר א געהויבענע. אויס לויבט בסדר די אלע פראגראמען, אויף וועלכ היגע ראדיא־הערערס פעדקרימען זיך נאר. למשל, האבען אין אויסלאנד גרויס אויפזעה סימפאנישע קאנצערטען פון דעם פוילישען סי נישען ארקעסטער; די אויסלענדישע קאפעלמייס וועלכע קומען צו פאהרען צום „פוילישען רא צו דיריגירען מיט קאנצערטען — קאנען זיך נישט אפוואונדערען פון דעם, ווי פיין עס ו געשפילט און ווי הויך עס איז דער ארטיסטי ניוואָ.

אויב אזוי, ווען דאס פוילישע ראדיא־וועזען ניטט אין אייראפע פון אזא דרך־ארץ — איז גופא דעם „פוילישען ראדיא“ צו עפעס מחייב. פוילישער ראדיא וויל טאקע ווייטער דערהא זיין אויפזעהען צווישען די אייראפעאישע ראד ניעס און דעריבער מוז ער בסדר זארגען דער אז זיינע פראגראמען זאלען אויסקומען אלץ סער און שעהנער. אבער דאס אלץ, פערשטעה קאן די ראדיא־הערערס אנזיספאלען דווקא ל

Dr.
Wołkowyski
ציגעל־גאס 11, טעל. 238-02
ספעצ. האר, טריפער, סיפיליס און הויט־קראנקה.
בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע
נעמט אן פון 8—11 פייטאג און 4—9 אווענט.

ר. מלאד
דאן=דאמינגא
ראמאן

13

נאבדרוק אין א טאג - צייטונג, אפילו טיילוויז — פערבאטען.

ערשט איצט דערקענט ער זיי — אזעלכע פלאמענדיגע אויגען, אזעלכע טונקעלע פנימער און אזעלכע שווארצע האר...

ביי יעדען פון זיי אין דער האנט בלאנקט א מעסער, אין יעדענס לעדערנעם פאסיק — א רעוואלווער, דאכט זיך איהם אז דאס בראט זיך דא אויף די שטאנגען איינער פון זיינע נאהענטע, אפשר איז דאס די סעניאָרינא? ער דערקענט אפילו די געקרייזעלטע האר וואס כוואליעט זיך ווי געדיכטער ווייכער רויך איבער איהר שטערן...

און אפשר איז עס נאר אסתר קניפלס? איהר לייב בראט זיך דאס דערפאר וואס זי האט איהם דורך דער הינטער־טיר ארויס דערלאנגט צום עסען... עס איז געווען אנ׳עבירה אויף איהם רחמנות צו האבען... און אפשר איז די מאמע געשטרעבט געוועזן: ווען מען וואלט אויף איהם קיין רחמנות נישט געהאט וואלט ער דאך א ליט געווארען פון זיך אליין, אזוי דאכט זיך איהם, אז יעדער טוט איהם א חסד, אז דאס וואס ער ארבייט ביי די קאטאמאראס פון פארטאג ביז שפעט אין אווענט, טוט מען איהם אלץ א טובה, ווארום ווען נישט דאס „מענטשעל“ וואס איז איהם דעמאלט אנטקעגען געקומען — וואס וואלט פון איהם דא געווארען? אמעריקא איז עס? אז אפילו ביי זיך אינדערהיים האט ער דאך אזא ארימקייט נישט געזעהען.

אט די, וואס זיצען דא ארום דעם פייער און שפילען זאויף די גיטארעס, (ביי דאניען איז עס ארויסגעקומען סירוויסי אז זיי שפילען נישט. נאר באמבלען צו מיט די פינגער צו דעם וואס זיי זינגען, אז אזוי קען ער אויך שפילען, — אפשר נאך בעסער, נאר ער פרובט עס נישט).

שפילען הייסט דאס, וואס זי, אנדזשעלינא שפילט ביי זיך אויף דער פארטעפיאנא, א געזאנג, גייט ארויס פון איהרע פינגער און זיין נשמה טאנצט מיט פיי יעדען ריהר, זיי לאכען און לאזען זיך וואוילגיין וואוינען דאך ערגער ווי אין הקדש. דאמינגא זעהט, אז די הייזער זייערע זענען געמאכט פון אזעלכע שטעקלעך מיט בלאטע, אז קיין שויבען איז אין די פענסטער נישטא, אז אפגעטראטענער ליים איז די פאדלאגע, אז א ליווענטענע קאטרע איז דאס בעט, אז א שטיקל קאסטען עפעס איז אי טיש אי א באנק, אז שווארצע ארבעס מיט וויסען נישט געשמאלצענעם רייז איז זייער עסען, אז א צוקער שטעקען איז זייער פערבייסעכץ, אז שווארצע שטארקע קאפע איז זייער געטראנק, אז דאס מעסער, דער רעוואלווער און די „פאנטשא“ איז זייער לעבען.

טא פארוואס זענען זיי אלע פרייליך? און אז זיי זענען פרעהליך, פארוואס זינגען זיי נאר אזעלכע אומעטיגע, טרויעריגע לידער? און אז זיי לעבען אזוי גוט צווישען זיך, אז מען דריקט זיך אזוי צונויף ברוסט צו ברוסט, גוט ברודעריש, פארוואס שעכטען זיי זיך אזוי איינער דעם צווייטען? פארוואס רעדען זיי נאר תמיד פון פרויען און מיידלעך? און פארוואס האט ער מורא צו הערען, האט אפילו מורא צו טראכטען דאס, וואס ער טראכט וועגען אנדזשעלינען?

פארוואס רעדט ער קיינמאל נישט מיט איהר? זי וואלט דאך איהם געענטפערט, און ווען זי וואלט געענטפערט וואלט איהם געווארען אזוי זיס אין אלע זיינע גלידער, פונקט ווי עס וועלט איהם ווארעם און אנגענעהם ווען זי עפענט אויף צו איהם איהרע וויעס פאר די אויגען, איהם דאכט זיך ווי עפעס זיידענע פארהאנגען רוקען זיך אויף — און ווייסע זונען שיינען אריין אין זיין הארץ.

איהר פנים און איהרע אויגען זענען פאר איהם ווי די העלע טעג, וואס שטעהען אין ריא נעגרא אויף זייער פריי. טאג און זון צונויפגעמישט און צונויפגעגאסען.

אינעווייניג אבער אין זיין הארץ איז עפעס פינסטער, אזא שווארצע שווארצקייט, ער ווייסט פארוואס, ווייל ער איז נישט קיין ליט, אנישט וואלט זי דאך זיך מיט איהם געחברט ווי מיט אלע אין שטעטעל.

תמיד וויל ער איהר עפעס זאגען. נאר ווייל ער ווייסט נישט אויף בראזיליאניש, צי אויף יודיש, זאגט ער עס איהר נישט. זאגט ער צו זיך, ער געדענקט עס שוין אפילו דאס „זאגען“ פון אויסווייניג, נאר כדי עס זאלען איהם נישט מאטערען אט די ווערטער, וואס ער טראגט אינעווייניג אין זיך, האט ער שוין בעשלאסען אפצוווארטען.

* * *

דער ריח פון געבראטען פלייש, רויה בלוט און זאלץ האט זיך ארייגעריסען דורך די נאזלעכער און אנגעגאסען זיין הארץ מיט עפעס עקעלדיגער רעגונג.

איינער פון די „קאמפאדרעס“ האט איהם אונטערגעטראגען א פאס „אסאדע“ אויפן שפיץ פון א מעסער אנ׳אנדערער איז געשטאנען גרייט פאר איהם מיט א הילצערנעם בעכער רויטען, זויערען וויין.

די פאסען פלייש וואס זענען געווען בעהאפטען צווישען די ציינער און די הענט פון דעם עולם, האט אין איהם עפעס דערוועקט אנ׳עקעל בכלל צו פלייש. ערשט איצט האט ער עפעס דערקענט דעם סוד, וואס אנדזשעלינא רעדט מיט איהם קיינמאל קיין ווארט נישט, אז ער שטעהט גאנצע טעג אין ווינקעל און האקט פלייש, רויה פלייש און שיטערט ארויס ווייסע ביינער; אז ער אליין מוז נאר זיין א שטיק רויה פלייש אזא צונויפגעגאסענס מיט פעטס און בלוט, און אזוי ווי עס עקעלט איהם איצט, מוז זי אנדזשעלינא זיך גאנצע טעג פון איהם מיאוסען; אז ווען זי וואלט געקענט אנטלויפען פון געשעפט, וואלט זי זיכער אנט לאפען, אבי נישט אויף איהם צו קוקען, דאס איז איהם געווען כמעט ווי זיכער, א נישט וואלט זיך איהם אליין נישט פערוואלט ברעכען, זעהענדיג ווי דאס בלוט וואס איז שווארץ געווארען פון רויך, רינט איבער די הענטלעך פון די מעסערס, איבער די פינגער און טראפט אריין אין די הילצערנע בעכערס פון וויין.

האט דאניע בעשלאסען אהיים צו גיין און זאגען זיין „פאטראן“ אז מעהר וויל ער נישט ארבייטען ביים פלייש.

נאר די „קאמפאדרעס“ האבען זיך ערשט גענקליבען צו פערברענגען דעם אווענט. זיך אויסגעזעצט ביים פייער, וואס איז שוין געלעגען האלב איינגעגראבען אין אש און נעטרונקען ארגענטינער „מאטע“ און בעת דאס מעטאלענע רעהרל מיט דער „באמבילא“ ־א „טעפעלע“ אויסגעהוילט פון עפעס א דער פרוכט) איז ארומגעגאנגען פון האנט צו אין מויל אריין, האט מען דערווייל געשפילט אויף גיטארעס. און געזונגען: אלטע האלב פערגעס גוואראניער לידער.

די עלטסטע האבען דערצעהלט מעשיות וועגען אינדיאנישע העלדען, וועלכע וואוינען מיט אין ביי די פאראגוואיער גרעניצען, וועגען די קא וואס זיי פיהרען אן מיט די ווייסע, דער עיקר ענגלענדער, ווי זיי די אינדיאנער, ווילען זיך איינשפאנען אינם יאך פון די אויסלענדישע פייגעל, ווי זיי שרייען וויינען און קריצען מי ציין בעת עס קומט זיי אוים ארפצולאזען זי די מינעס, וואס די „אינגרעסעס“ האבען דארט געבויט אין די ווילדעניסען...

מאנשטאדא, אנ׳אורהגוואיער וואס האט בעזעצט, ארום ריא נעגרא מיט א בראזיליאנער און איז שוין דערפאר געווארען אליין מעהר ליאנער ווי אריענטאלער, האט נאך פריהער בעת „אסארע“ דערצעהלט ווי די אייראפעער האבען געטריבען „פאקאס“ — ווייסע פרויען מיט צע הויטען און צעשוואומענע אויגען, זיי, די פערקויפען בראנפען און שלאפען מיט יעדען ווער עס וויל נאר און ווער עס בעצאהלט נ אינדישע בחורים ווארפען אוועק די פוילנ און קומען פון די טיפסטע וועלדער ארויס הילצערנע געצעלטען פון די ווייסע פרויען, א דעם איז שוין ליבט זיי איינצושפאנען ווי די אין געשפאן, זיי געהען שוין ארפ הונדערט אין די מינעס און דאס ליכטיגקייט פון טאג זיך שוין מעהר קיינמאל נישט אין זייערע

— און דער גובערנאטאר פון אונזער „עס איז דען בעסער ווי די „ענגרעסאס“? — האט די יונגעמישט פעדרא, א יונג מיט א פנים וואס זיך געפלייבט אונטער דער טונקעלקייט פון ווי די אויגען זענען געווען אויפגעריסען, גלאנציג סעהס קעגען דער לבנה בייגאכט אויפן הימעל.

האט ער דען נישט פערקויפט דאס לאנד „עסטרענזשעראס“ — די בעסטע אייזלען זיי געגעבען מיט די מיערסטע זאטלען.

(פארטזעצונג קומט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

קאנפערענץ צווישען דער „אובעזפיעטשאלניע" און דאקטוירים-פעראיין האט נישט געגעבען קיין רעזולטאט

22 יודישע דאקטוירים ווערען רעדוצירט

עהערגעכטען איז פארגעקומען א קאנפערענץ צווישען דעם דאקטוירים - פעראיין און דעם הויפט-דאקטאר פון דער קראנקען-קאסע ד"ר גארדולא, וועגען דער געפלאנטער רעדוקציע פון 22 דאקטוירים פון דער לאדזער „אובעזפיעטשאלניע".

ד"ר גארדולא האט אנגעוויזען אויף דער שווערער לאגע פון דער „אובעזפיעטשאלניע" און האט געזאגט, אז ס'זענען פערהאן 3 אופנים פון מאכען רעדוקציעס: אדער רעדוצירען דאס געהאלט פון די דאקטוירים מיט 15 פראצענט, אדער צו רעדוצירען די הייל-שעה'ן און ענדליך רעדוקציע פון דער צאהל דאקטוירים. וועגען דער רעדוקציע פון דער דאקטוירים-פענסיע, האט ד"ר גארדולא געזאגט, קען קיין רייד נישט זיין, ווייל זייערע פערדינסטען זענען זעהר קליינע. מ'קען אויך נישט רעדוצירען די הייל-שעה'ן און דאס איינציגע מיטעל איז די רעדוקציע פון דאקטוירים פערזאנאל.

די פארשטעהער פון דאקטוירים - פעראיין האבען פראטעסטירט געגען אזא האנדלונג מצד דער „אובעזפיעטשאלניע" און האבען זיך ארויסגעזאגט געגען דער רעדוקציע פון די 22 דאקטוירים.

ווי ס'איז זעהט אבער אויס, איז דער גאנצער ענין א פראגע פון יודישע דאקטוירים, וועלכע ווערען פסדר בעזייטיגט פון דער „אובעזפיעטשאלניע", ווייל אלע 22 זענען יודען. ס'האט שוין געטראפען זעהר פיל מאל, ווען אויפן ארט פון רעדוצירטע יודען ווערען צוגענומען נישט-יודישע דאקטוירים.

—※—

קאמף פאר א פרייזע האנדעל מיט באנוועל

(ג) דער קאמף פאר א פרייען אומזאץ מיט באנוועל איז אריין אין א ענטשיידענער פאזע, אויף וואס עס ווייזט אן דער מעמאריאל פון דער האנדעלס-קאמער אין לאדז צום האנדעלס-מיניסטעריום ווי אויך די קאנפערענץ, וואס איז אין דער פערגאנגענער וואך פארגעקומען צווישען דירעקטאר פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער און דירעקטאר פון סוחרים - פעראיין אין האנדעלס - מיניסטעריום. ווי בעוואוסט, האט דאס האנדעלס - מיניסטעריום זיך געשטעלט אויפ'ן שטאנדפונקט פון נאר א טייל-ווייזער רעפארם פון די אינסטרוקציעס פון 30 אפריל 1934, און נעמליך די קאמער האט בעטאנט, אז די פאלגען פון די אינסטיטוציעס זענען בעזונדערס נישט גינסטיג פאר די פירמען, וואס האבען נישט קיין אייגענע שפינערייען און געבען אויך צו ארבייטען אין לוין-שפינערייען, די דאזיגע פירמען קענען לויט די אינסטרוקציעס נישט קויפען קיין רויה-שטאפען אין האנדעלס-פירמען.

די האנדעלס-קאמער האט צוגעשטעלט דעם האנדעלס-מיניסטעריום צוויי קאנקרעטע פאדערונגען 1) דערגענצונגען די אינסטרוקציעס פון 30 אפריל 1934 אין זין, אז עס זאל ערטיילט ווערען הנחות ביים ארייגפיהרען בייטוועל אויך פאר פירמען, וואס האבען נישט קיין אייגענע שפינערייען.

2) פערברייטערן די פונקטען 4 און 5 פון די אינסטרוקציעס, וואס בעשטימען, וועלכע פון די האנדעלס-פירמען האט רעכט צו פערקויפען באוועל לויט דעם הנחה-צאל, אין זין, אז זיי זאלען זיך קענען פערקויפען באנוועל די וועבערייען און טריקאטאזש-פאבריקען, וואס האבען נישט קיין אייגענע שפינערייען.

דער לאדזער דעלעגאציע איז געלונגען אין ווארשא איבערצייגען אין האנדעלס-מיניסטעריום וועגען דער וויכטיגקייט פון די דאזיגע פאדערונגען. דאס האנדעלס-מיניסטעריום האט צוגעזאגט נאכצוקומען די פאדערונגען.

יודישע אגענץ בעשטעטיגט
דאס דערהאלטען די פראטעסט=רעזאלוציע פון לאדזער קהלה

די יודישע קהלה האט היינט בעקומען א בעשטעטיגונג אויף דער דערהאלטענער פראטעסט - רעזאלוציע מצד דער יודישער קהלה מכוח דעם איינפיהרען דעם לעגיסלאטיווען ראט. די אגענץ שרייבט, אז דער פראטעסט וועט צוזאמען מיט אלע אנדערע פראטעסטען פון אינסטיטוציעס און געזעלשאפטען אין דער גאנצער וועלט איבערגעשיקט ווערען צו דער געזעצגעבענדער מאכט אלס אויסדרוק פון עמפערונג געגען דעם איינפיהרען דעם לעגיסלאטיווען ראט.

די אגענץ דאנקט פאר דער רעזאלוציע וועלכע בעווייזט, אז די יודישע קהלה אין לאדז סאלידאריזירט זיך אין דער הינזיכט מיט דעם גאנצען יודענטום אין דער וועלט.

די לעצטע זיצונגען
פון דער פינאנץ= און בודזשעט-קאמיסיע

(א) היינט, מארגען און איבערמארגען וועלען אין בנין פון דער לאדזער זעלבסטפערוואלטונג פארקומען די וויכטיגע זיצונגען פון דער פינאנץ- און= ביודזשעט=קאמיסיע, בכדי ענדגילטיג צו ערלעדיגען דעם ביודזשעט-פרעלימינאר פון דער לאדזער זעלבסטפערוואלטונג און פון די שטעטישע אונטערנעהמונגען אויפן יאהר 37|1936.

אין שייכות דערמיט דארף מען זיך ריכטען, אז אין דער קומענדיגער וואך וועט פארקומען א זיצונג פון ביירעט, וועלכער וועט צוטרעטען צו דער ערשטער לעזונג פונ'ם ביודזשעט-פרעלימינאר.

די צוגעטיילטע בוי=קרעדיטען
פאר דער לאדזער וואיעוואדזטווע אין 1935 און 1936

די שטאט לאדז און די לאדזער געגענד האט אין יאהר 1935 פאר קליינע בויען בעקומען 495.650 זל. בוי-קרעדיטען, אין יאהר 1936 איז צוגעטיילט געווארען 500.000 זל. פאר בלאקהייזער 927.300 אין יאהר 1935 און אויפ'ן יאהר 1936 750 טויזענד זל. אויף העמאנט — אין יאהר 1935 — 5500 און אויפ'ן יאהר 1936 150 טויזענד זל. אין אלגעמיין האט לאדז און די אומגעגענד בעקומען אין יאהר 1935 — 1.428.450 זל. און אויפ'ן יאהר 1936 — 1.400.000 זל.

קאליש האט אין יאהר 1935 בעקומען 223.100 זל. און אויפ'ן יאהר 1936 — 150.000 זל., פאבּיאניץ 140.000 זל. און 110.1000 זל. טאמאשאוו 42.800 זל. און 50 טויזענד זל., פיעטריקאוו 56,400 זל. און 60 טויזענד, זגערזש 22 טויזענד און 40 טויזענד, הודא-פאביאניץ 124.950 זל. און 80 טויזענד זל., זדונסקא וואליא 16.700 זל. און 20 טויזענד זל.

וועגען קאלעקטיווע אפמאכען
אין דער באנד=אינדוסטריע אין קאטאן=בראנזשע

(א) היינט, 10 אינדערפריה, קומט פאר אין ארבייטס-אינספעקטאריאט א קאנפערענץ וועגען שליסען א קאלעקטיווען אפמאך אין דער באנד-אינדוסטריע.

בקשה וועגען צוזאמענרופען א קאנפערענץ, און צו די פאבריקאנטען — א פאדערונג צו נארמירען די שטרייט-פראגען דורך א קאלעקטיווען אפמאך, שפעטסטענס ביז'ן 20 ד. ח.

* * *

(א) די קאטאן-ארבייטער האבען אריינגעשיקט א בריף צום ארבייטס - אינספעקטאריאט מיט דער אין נעגענפאל ווארענען די קאטאן-ארבייטער פאר א שטרייק.

בעשטראפט פאבריקאנטען און ארבייטער

(א) דער שטראף-רעפערעאט ביים ארבייטס-אינספעקטאריאט האט פערמשפט דעם זאקען - פאבריקאנט אהרן דימאנט צו בעצאהלען 500 זלאטעס, און זיינע 2 ארבייטער — צו 2 טעג אומפעדינגטען ארעסט. דער אורטייל איז ארויסגעגעבען געווארען פאר'ן ארבייטען אום זונטאג.

מאקס בוראקאווסקי פערמשפט געווארען אויף 14 טעג ארעסט, און פאר'ן נישט פיהרען קיין אויסצאהלונגס-ביכער איז דערזעלבער פערמשפט געווארען צו בעצאהלען 500 זלאטעס.

* * *

(א) פאר'ן ארבייטען איבערשעה'ן איז דער איינהאבער פון דער בראנזעריי אויף זשעראמסקיעגא 27

—×—

וועגען ערלויבנישען אויף טראגען געוועהר

די לאדזער שטאטישע סטאראסטווע טיילט מיט, אז ס'זענען ערלעדיגט געווארען, אלע ביטעס וועגען פערלענגערען די גילטיקייט פון די ערלויבנישען אויף טראגען געוועהר פאר די פערזאנען, וועמענס נעמען הויבען זיך אן מיט דער ליטערע „א" אלע פערזאנען דארפען זיך מעלדען אפצונעהמען די ערלויבנישען מיט די מיליטער-ביכלעך און אפצאהלען דעם 6. פעברואר 1936.

אויפקלעהרונג וועגען טראמוואי-בילעטען

(א) ווי עס ווייזט זיך אויס אריענטירען זיך נישט א סך מענשען אין דעם נייעם טראמוואי-שאריף, און זיי ווייסען נישט, אז פאר די 2 בילעטען וואס קאסטען 45 גראשען, קאנען גלייכצייטיג פאהרען 2 פערזאן, און פאר די 10-פאהר=בילעטען וואס קאסטען 2 זל. 25 גראשען קאנען אפילו פאהרען גלייכצייטיג 3 פערזאן, פערשטייט זיך, אלץ אין דעמזעלבען וואגאן.

ליקווידירט א שטרייק

(א) נעכטען איז נאך א קאנפערענץ אין ארבייטס-אינספעקטאראט, ליקווידירט געווארען דער שטרייק אין דער פאבריק פון ע. איזשביצקי (זאכאדניע 59). די 100 ארבייטער האבען זיך נעכטען צוריק געשטעלט צו דער ארבייט.

פאבריקס=גנבות

(א) פון דער פאבריק פון יוזעף קורץ (דאמבּארטשיקאוו 10) האט מען ארויסגעגנבעט 15 פעקלעך גארן.

פון מאקסימיליאן זאמערס פאבריק (גדאנסקא 128) האט מען ארויסגעגנב'עט פערשידענע מכשירים און טראנסמיסיע רימענס.

געפאלען און צובראכען א האנד

(א) אויף דער לוואווסקא-גאס האט זיך אויסגעגליטשט די 56=יאהריגע אסתר זאיאנץ (פון ליי-מאנאווסקיעגא 5) און זיך צובראכען די רעכטע האנד. פאגאטאוויע האט זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

פאר הונגער

(א) אויף בזשעזשינער גאס איז אוועקגעפאלען פאר הונגער און אויסשעפונג די 53-יאהריגע אניעלא כויקא. פאגאטאוויע האט זי אריבערגעפיהרט אין דעם שטאטישען זאמעלפונקט.

Dr. med. L. Berman

פעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוועכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענט.

זונטאג פון 9—1 פארמיטאג

Dr. med. Trepman

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט-קראנקהייטען.

בעהאנדלונג פון מענער=שוועכע.

זאוואדזקא 6, טעל. 234-12

נעהמט אן פון 8—11 פארמ. און פון 6—9 אוונט.

ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 201-93

ספעציאליסט

פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג

סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזען

נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אוונט.

זונטאג און חגאות פון 9—1

פעברואר

זון-אויפגאנג	6.48
זון-אונטערגאנג	4.29

...מיטוואך, 5 ...ב ...תרצו

...ודשעט=זיצונג פון שטאטישען בייראט

...י קומענדיגע וואך קומען פאר 3 זיצונגען ...מישען ביירעט, אויף וועלכע ס'וועט זיך ...ן די אלגעמיינע דיסקוסיע איבער'ן שטאטישען ...ביודזשעט.

ביליגער קויהלען

...) די שטאטישע סטאראסטווע וועט היינ... ...אך אדורכפיהרען א גענויע קאלקולאציע און ...נען א נייעם אפיציעלען צעננ... ...ק אין הורט און דעטייל=פערקויף.

...ג ווערט פאראויסגעזעהן, אז דער ארטיקעל ...שטארק ביליגער ווערען.

...סע פערקלענערונג פון די חיונה=הוצאות

...) די וואיעוואדישע קאמיסיע צו פארשען ...האלטונגס-קאסטען אין לאדז האט אויף דער ...וואס איז פארגעקומען נעכטען, פעסטגע... ...ט, אז די חיונה=הוצאות זענען דורכשניטלעך ...פערגלייך מיט'ן חודש דעצעמבער, געפאלען ...3,2 פראצענט.

...י דאזיגע, לצת עתה נישט-נאטירטע ירידה ...ערקלערט זיך מיט'ן ביליגער ווערען פון אלע ...לען פון ערשטען געברויך.

...וגאב-פאבאר-קאמיסיע

...) דעם 15-טען ה. ח. וועט אין לאקאל אויף ...וועור 165 אנגעהויבען צו אמטירען א ספעציעלע ...זוגאב - פאבאר - קאמיסיע פון 1-טען שטא... ...ב. ק. או.

...דער קאמיסיע דארפען זיך צושטעלען אלע ...ען פון יאהרגאנג 1914 און עלטערע, וועל... ...אבען זיך, זיינער צייט נישט צוגעשטעלט צו ...פאר-קאמיסיע און האבען נאך ביז היינט ...רעגולירט זייערע מיליטערישע בעציהונגען, ...זאינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און ...ליציי-קאמיסאריאטען, ווי אויך די, וועלכע ...בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון ...טעטישער סטאראסטווע.

אפטייקען.
היינטיגע נאכט - דיזשורען

...) היינט ביינאכט דיזשורירען: שטעקעל (ליי... ...סקיעגא 37), יאנקעלעוויטש (אלטער מארק 9) ...עלעוויטש (פאמארסקא 91), בארקאווסקי (זא... ...45), גלוכאווסקי (נארוטאוויטשא 6), האמ... ...לובנא 50), פאוולאווסקי (פעטריקאווער

...ווערער פארפאל מיט א פייערלעשער

...) אויף דער קיליגסקיעגא גאס איז בעת'ן ...צו א שרפה. ארונטערגעפאלען פון וואגען ...שטארק צושעדיגט דער פייערלעשער יוזעף ...יק. מ'האט איהם געמוזט אפפיהרען אין ...

קלאנג=קינא=טעאטער

ZACHĘTA

זגערזשער 26.

היינט און פאלג. טעג!

פרעכטיגער סעזאן-פראגראם:

I

...פריליכע זוזאנא

...נענדער אינהאלט! הערליכע אויס-שטאטונג! אין דער הויפט-ראל:

LILJANA HARVEY

II. ערשטער צגאטישער סאוויעט. פילם

א ווייב פאר טויזענד רובל

אויסערגעוועהנליכער אינטערעסאנטער אינהאלט מיט דער שענסטער קאווקאזער פרוי אין דער הויפט-ראל:

Tatjana Machmurjan

...4 נאכם. שבת און זונטאג 12 בייטאג.

תל-אביב
יצחק נאָזשיק'ס
פרייליכע סאַטירע
צום 68-טען מאָל
שטאַרקע פאַרבערייטונגען
צו דער נייער פרעמ'ערע „סערטיפיקאַטן"

לעצטע טעג!
היינט 9 אָוונט
פון 54 גר. ביז 2 זל. 1-טע רייה

טעאַטער
„ראָזמאַיטאָשטשי"
ציגעל-גאַס 27
דיר. דוד צעלמייסטער.
בילעטען צו בעקומען פון 11—2 און פון 5 נאַכמ. ביי דער קאַסע.

קאָנפערענץ אין דער האַנדוו.-קאַמער מיט די צעכען-פאָרשטעהער פון פּילסודסקיעגאַ 69

וועגען די געפּלאַנטע לוסטראַציע-קאָמיסיעס

נעכטען איז אין דער האַנדוועלקער-קאַמער פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ מיט די פאָרשטעהער פון די צעכען, וועלכע ס'געהערען צו דעם צענטראַלען האַנדוועלקער-פערבאַנד פּילסודסקיעגאַ 69 וועגען די געפּלאַנטע לוסטראַציע - קאָמיסיעס.

אין אָנהויב פון דער קאָנפערענץ האָט דער פּרעזעס פון צענטראַלען האַנדוועלקער - פערבאַנד ד"ר קרויש גענומען אַ וואָרט און ערקלערט אין נאָמען פון די פערזאַמעלטע צעכען, אַז פּרינציפּיעל זענען זיי נעגען די דערמאָנטע לוסטראַציע - קאָמיסיעס און דאָס צוליב אַ גאַנצע רייה ווירטשאַפטליכע און עטישע טעמים, כדי אָבער צו ווייזען, אַז די פערזאַמעלטע צעכען ווילען צוזאַמען אַרבייטען מיט דער האַנדוועלקער-קאַמער, ווילען נישט פיהרען קיין אָפּאָזיציע לשם אָפּאָזיציע און ווילען נישט שטעלען קיין דעמאָנסטראַטיווע פאָרשלאָגען, ווילען די צעכען פון צענטער. האַנדוו.-פערבאַנד זיך אונטערוואַרפען דער מעהרהייט פון די צעכען אין לאָדז, נישט נעמענדיג אויף זיך די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר די פאָלגען.

דיר. דאַבאַש האָט דאַן גענומען אַ וואָרט און ערקלערט, אַז דער ענין מיט די לוסטראַציע - קאָמיסיעס שטעלט זיך נישט פאַר אַזוי שרעקליך ווי מען מאָלט איהם. די קאָמיסיעס זענען נישט אויסען צו בעהמאַכען קיין האַנדוועלקער - וואַרשטאַטען, נאָר צוצוגעוואוינען די האַנדוועלקער צום געזעץ, זיי זאָגען אויך אויסען דעם קאַמף מיט ביזוויליגע מענשען, וועלכע עפענען וואַרשטאַטען גאָר צו פיהרען אַ נישט-ערליכע קאָנקורענץ, קיין שום אַלטער האַנדוועלקער וועט דערפון נישט ליידען.

אויף דער קאָנפערענץ איז נאָך בעריהרט געוואָרען די פראַגע פון די געזעלען, וועלכע האָבען נישט קיין געזעלען-דיפּלאָמען, ס'ווערט פּראָיעקטירט, אַז די דאָזיגע געזעלען זאָלען בעהאַנדעלט ווערען אלס לערן-יונגלעך און זאָלען נישט טאָרען אַרבייטען ביי אַ מייסטער, וועלכער האָט נישט קיין דיפּלאָם. די פאָרשטעהער פון די צעכען פון צענטר. האַנדוו. פערבאַנד האָבען אָנגעוויזען, אַז ס'זענען פאַראַן געזעלען, וועלכע זענען שוין אַלט 40 ביז 50 יאָהר און פאַר זיי מוזען געמאַכט ווערען פערלייכטערונגען. דיר. דאַבאַש האָט צוגעזאָגט דעם ענין צו ערלעדיגען.

צוריק איינפיהרען די אַפּרעכנונגס-ביכלעך אויף פּאַפּיראָסען

פערלאַנגען די הענדלער

אין צענטראַלען קליינהענדלער-פעראיין, פּאַמאַרסקאַ 15 איז די וואָך אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגע וועגען צוריק איינפיהרען אין לעבען די אָבּרעכנונגס-ביכלעך אויף פּאַפּיראָסען.

אין יאָהר 1933, זעגען אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן סצאַלירען דעם אומזאַץ - שטייער פון פּאַפּיראָסען פערקויף, סקאַסירט געוואָרען די אָברעכנונגס-ביכלעך, וועלכע האָבען צו יעדער צייט געוויזען די גרויס פון אומזאַץ אויף פערדינסט. די פערזאַמעלטע האָבען זיך אַרויסגעזאָגט פאַר'ן צוריק איינפיהרען די דערמאָהנטע ביכלעך. וועלכע געבען זיי די מעגליכקייטען אין יעדען מאָמענט פעסטצושטעלען די הכנסה.

פערזאַמלונג פון פריזיער-אַרבייטער

היינט, מיטוואָך, 8 אָוונט קומט פאָר אַ פערזאַמלונג פון אַלע פריזיער - אַרבייטער פון לאָדז אין לאָקאַל פון פעראיין, ציגעלגאַס 4.

אַרבייט-פערמיטלונג ביי „תרבות"

צוליב די פיל אָנפראַגעס, וואָס עס פליסען אַריין אין „תרבות" וועגען לעהרער פאַר פריוואַטע העברעאישע לעקציעס, האָט די פערוואַלטונג פון „תרבות" בעשלאָסען צו גרינדען אַ סעקרעטאַריאַט וואו עס וועלען ערטיילט אינפאָרמאַציעס, סיי פאַר לעהרער און סיי פאַר פּראַינטערעסירטע, וועלכע ווילען זיך לערנען העברעאיש

זעלבסטמאָרד

(אַ) צוליב אַרומקריגערייען אין דער משפחה, האָט זיך נעכטען געסם'ט די 44 יעהריגע אַנטאָנינאַ קולטשיצקאַ (אויף לאַגעוניצקאַ 42).

אין אַ שווערען צושטאַנד האָט זי פּאַגאָטאָוויע אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

פערמשפּטע גנבים

(אַ) דאָס היגע קרייז-געריכט האָט נעכטען פערמשפּט די גנבים: יעקב טענענבוים אויף 5 יאָהר טורמע, סטאַניסלאַוו רוזשיצקי—4 יאָהר, מיכאַל ניקלאַשינסקי—אַנדערטהאַלבען יאָהר און ישראל לעווקאָוויטש—אויף 8 חדשים טורמע.

דער גנב יוזעף גאַליאַש האָט בעקומען אַ „ווירעק"—אַ יאָהר טורמע.

* * *

(אַ) דאָס קרייז-געריכט האָט נעכטען פערמשפּט דעם 32-יאָהריגען סוטענער אברהם קזשיוויעץ (קרוטקאַ 4) אויף 8 חדשים טורמע פאַר'ן צווינגען די פּראָסטיטוטקע רבקה זאַמעל, דורך שלאָגען מכות רצח, פאַלש צו שווערען פאַר'ן געריכט

שרפות

(אַ) נעכטען זענען אויסגעבראָכען 2 שרפות: אין דער ביר-ברויערייִ פון ק. אַנשטאַדט (פּאַמאַרסקאַ 34|36), אין דער גערשטען-טריקערייִ, און אויף נאַוראָצקאָלסקאַ 225, אינ'ם הויז פון הויז-בעזיצער-קאָאָפּעראַטיוו.

די פייערלעשער האָבען די שרפות איינגעלאָשען די היזקות זענען קנאַפּע.

KINO-TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16
היינט און פאָלג. טעג!
פּרעכטיגע מוזיקאַלישע קאָמעדיע א. נ.
Jaśnie Pan Szofer
אין די הויפּטראָלען:
Ina Benita
Eug. Bodo
Antoni Fertner

גוט מאָרגען

דער תליון אויף דער תליה

אָדער:

אַ „קרבן" פון „אַרבייטסלאָזיגקייט"

דער געוו. פוילישער תליון מאַטש... סקי, האָט זיך אויפגעהאַנגען אויף אַ... (פון דער פּרעסע)

שוין ווידער אַ „קרבן" פון „אַרבייטסלאָזיגקייט". ביז איצט זענען בעגאַנגען זעלבסטמ... סוחרים, האַנדוועלקער, אַרבייטער, וואָס האָבען פערלוירען זייער ברויט, האָבען זיי זיך געוואָרפען אין די אָרימס פון טויט.

מילאַ, אַז אַ פּראָסטער בשר-ודם בעגעהט זעלבסט... מאָרד, איז עס נאָך פערשטענדליך, ווי זאָגט מען עפּעס: אַז מ'קאָן נישט אַריבער, מוז מען אַר... אָבער אַזאַ „פּאַכמאַן" ווי מאַטשעיעווסקי, אַז (ס'רעדט זיך אַזוי — אַ „מענש"), האָט אַזאַ... רע: פאַך" אין די הענד. אַ „בכבוד'ע" פּ... האָט דאָך בעסער פערדינט ווי דער גרעסטער... פּעסאָר. איז ער אַרויסגערופען געוואָרען אַ... „וויזיט", איז ער געפאָהרען אין אַ ספּעציעלע... גאָן. קיין שווערע אַרבייט האָט ער אויך ניט... האָט, געקומען, זיך בעגריסט מיט זיין האַנד... דעם מלאך המות, אַריבערגעוואָרפען פּעטליע איבערן גערגעלע. אַ צאַפּעל-אַהין, אַ... אַהער — און ס'„שטיקעל אַרבייט" איז פערטיג...

און אפשר מיינט איהר, אַז מאַטשעיעווסקי... אויסען געווען די פאַר זלאָטעס מלאכה - געלט... איהר אַ טעות. ער האָט דאָס געטון אויס „ליבע צו דער קונסט". ער איז געווען „פּעטלי... אין זיין „פאַך" און טאַמער איז אַדורך אַ וואָך... אַ „שטאָך-אַרבייט" איז ער אַרומגעגאַנגען אַ... עריגער.

נו, שטעלט אייך פאָר רבותי, אַז דער דאָזיגער „פּאַכמאַן" איז פּלוצים געוואָרען אַרבייטסלאָז... ערשטע צייט, האָט ער — אויס געוואוינהייט — מאַכט „שוויטשעניעס" ביי זיך אין דערהיים... פּלעגט צוגעהען צו דער קליידער-שאַנק און א... געהאָנגען... די מלבושים אויף די „וויעשאַק"...

נו, איז אַ וואונדער, וואָס ער האָט זיך אַליין געהאָנגען? איהר מיינט, אַז דאָס האָט ער געטון... גויט? אַך, דאָס האָט ער נאָר געוואָלט זיך א... ציינגען, צי ער האָט נישט פערגעסען ס'פּאַך...

ווי ס'ווייזט אויס, האָט ער דאָס פאַך ניט... געסען. מ'האָט איהם אַראָפּגענומען פון דער... אַ לעבעדיגען.

אַ „פּחיתות הכבוד" פאַר אַזאַ „פּאַכמאַן"...

אַב-נע...

אויפן דערנער-וועג

שפּאַנענדער סענסאַציאָנעל-עראָטישער ראָמאַן

27)

— נאַרישקייטען, הער פּראָקוראָר... כדי צו דינען דעם פאָטערלאַנד מוז מען זיין פעהיג אויף אַלעם, איהר פערשטעהט, אויף אַלצדינג, אפילו צו פערראַטען די נאָהענטסטע...אַנדערש וועט איהר גאָרנישט אויפטון!

— נו, געוויס, איהר זענט גערעכט אָבער דאָך בלייבט איבער אַ מאָדנער געפיהל, ווען דו זעהסט, ווי דאָס דאָזיגע זעקס-יעהריגע מיידעלע האָט, אַליין נישט-וויסענדיג, פערראַטען איהר אייגענעם פאָטער און איהם דערמיט פעראורזאַכט טויט אָדער לאַנג-יעהריגע תפיסה.

— אַז מען האַקט האָלץ, מוזען פאַלען שפּענער נישטאָ קיין אַנדער ברירה! — האָט רעדל שאַרף געענטפערט.

אַ צוגעדריקטער צו דער וואַנד, האָט זיך איצט וויענצקאָווסקי אין אַלעם מודה געווען און אַרויסגעגעבען אויך זיינעם אַ מיטהעלפער, דעם אַדיוטאַנט פון לעמבערגער מיליטערישען קאָמענדאַנט — לייטענאַנט אַכט.

אָבער סיי וויענצקאָווסקי, סיי אַכט האָבען מיט דער גאַנצער פעסטקייט אָפּגעלייקענט די בעשולדיגונג, וואָס רעדל האָט געגעבען זיי געמאַכט, אַז זיי האָבען פונקט ווי העקאַילאַ אויך אַ שייכות צו דעם סקאַנדאַל מיט'ן מאָביליזאַציע-פּלאַן. אין די פערשידענע קאָמפּראָמיטירענדע דאָקומענטען, וואָס מען האָט געפונען סיי ביי וויענצקאָווסקי'ן, סיי ביי אַכט'ן, האָט מען נישט געפונען קיין שום זאַך, וואָס זאָל בעווייזען, אַז די דאָזיגע צוויי שפּיאָנען, האָבען וועלכען ס'איז שייכות מיט'ן פערקויפען צו די רוסען דעם עסטרייכישען מאָביליזאַציע-פּלאַן.

רעדל האָט זיך אָבער אַלץ געהאַלטען ביי זיינס: זיי און נאָר זיי — דאָס הייסט, העקאַילאַ, וויענצקאָווסקי און אַכט — זענען עס געווען די, וואָס האָבען זיך אַריינבעקומען אין גענעראַל-שטאַב, געמאַכט אַ קאָפּיע פון מאָביליזאַציע-פּלאַן און איהם פערקויפט צו די רוסען.

און אין דעם זין איז צונויפגעשטעלט געוואָרען אַ נייע בעשולדיגונג געגען אַלע דריי, און זייער פּראָצעס איז געוואָרען צונויפגעבונדען אין איין פּראָצעס.

איינמאָל קומט רעדל צו האָבּערדיצ'ן און ערקלערט אָט-וואָס:

— הער פּראָקוראָר, איך האָב זיך דערוואוסט פון מיינע מענשען אין וואַרשאָ, אַז זיי האָבען ענטדעקט עטליכע נייע איינצעלהייטען אין דעם דאָזיגען שפּיאָנען-סקאַנדאַל. זיי קענען עס מיר אָבער בשום אופן נישט איבערשיקען שריפטליך. איך מוז זיך מיט זיי אַליין זעהן. צו דעם צוועק וואָלט בויטיג געווען, אַז איך זאָל, אויף אַ פערשטעלטען אופן פערשטעהט זיך, אַראָפּפאָהרען קיין וואַרשאָ, כדי צו בעקומען גענויע ידיעות וועגען די נייע ענטדעקטע איינצעלהייטען.

— דער פּולקאָווניק, אַזאַ רייזע איז פאַר אייך זעהר געפעהרליך, — האָט האָבּערדיץ געענטפערט, — איהר ווייסט דאָך, אַז די רוסישע שפּיאָנען האַלטען אייך פאַר זייער שרעקליכסטען שונא און געפעהרליכסטען יעגער. זיי קאָנען זיך דערוויסען וועגען אייער רייזע און אויספיהרען אויף אייך אַן אַטענטאַט, אָדער גאָר פשוט אייך לאָזען אַרעסטירען. און איבעריגענס, זענען מעהר נישט נויטיג קיין שום מאַטעריאַלען. פאַר מיר איז שוין דער ענין קלאָר: עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז העקאַילאַ, וויענצקאָווסקי און אַכט זענען שפּיאָנען, ס'איז נישטאָ קיין שום צווייפעל, אַז זיי זענען פערמישט אין דעם סקאַנדאַל מיט'ן אַרויסגנב'ענען דעם מאָביליזאַציע-פּלאַן.

— האַלט איהר, אַלזאָ, אַז דאָס איז איבעריג?

— האָט רעדל געפרעגט און נערוועז געשאָקעלט מיט'ן רעכטען פוס.

— נו, געוויס, איז איבעריג אין אַרטיגען מאָמענט אַזאַ רייזע.

רעדל איז אַרויס פון האָבּערדיצ'עס קאַנצעלאַריע אַ שטאַרק אויפגערעגטער. ער איז תיכף אַוועקגעפאָהרען קיין זעמערינג. דאָרטען איז ער אַריין אין דער וואוינונג פון אַ יונגען אָפיציר און זיך פערשלאָסען מיט איהם אויף אַ גאַנצען טאָג... ביידע האָבען געטרונקען אַ סך וויין און ליקער און האָבען פערגעסען אין דער אַרומיגער וועלט...

— וואָס ביזטו אַזוי צורודערט, מיין טייערער?

— האָט דער יונגער אָפיציר געפרעגט, זעהענדיג אַז נישט געקוקט אויפ'ן שאַמפּאַניער, אויפ'ן ליקער, איז רעדל עפּעס שטאַרק צערודערט.

— פערשידענע נאַרישקייטען לאָזען מיך נישט צורוה, אָבער עס לוינט נישט וועגען דעם צו רעדען! גיב נאָך שאַמפּאַניער... — האָט רעדל געענטפערט.

צומאָרגענס איז רעדל צוריקגעקומען קיין ווין. ער האָט זיך געפיהלט אַביסעל רוהיגער. אָבער דאָך האָט ער ביי יעדער געלעגענהייט אַרויסגעוויזען אַ געוויסע נערוועזיטעט. אפילו די בעאַמטע פון דער אָפּטיילונג האָבען עס בעמערקט און זיי האָבען צווישען זיך גערעדט:

— אונזער שעף איז געוואָרען אַזוי נערוועז... ביי יעדער קלייניגקייט בייזערט ער זיך, טופּעט מיט די פיס, שרייט...

— דער לעצטער שפּיאָנען-סקאַנדאַל האָט איהם שרעקליך פערמאַטערט, — האָבען אַנדערע, מעהר חניפה'דיגע בעאַמטע, געוואָלט זוכען אַ זכות אויף זייער שעף, — אַ קלייניגקייט. ווי ער האָט דאָס געאַרבייט מעשים! ער האָט געפּאַקט דריי שפּיאָנען מיטאַמאָל און נאָך וואָס פאַר אַ שפּיאָנען — די אמת'ע העכט! יו־פיל מ'האָט זיך נישט געסטאַרעט צו זוכען די שפּיאָנען, וואָס האָבען אָפּקאָפּירט דעם מאָביליזאַציע-פּלאַן, האָט מען זיי אַלץ נישט געקאָנט ענטדעקען. דער פּולקאָווניק רעדל האָט זיי אָבער געפּאַקט.

— אָבער מ'שמועסט דאָך, אַז זיי לייקענען אין האָבען וועלכע ס'איז שייכות מיט דעם סקאַנדאַל פון אַרויסגעבען דעם מאָביליזאַציע-פּלאַן.

— פערשטעהט זיך, אַז זיי לייקענען, אָבער אויפ'ן פּראָצעס וועט זיי שוין אונזער שעף צודריקען צו דער וואַנד. ער וועט זיי שוין צווינגען זיך מודה צו זיין.

אין אַ וואָך אַרום נאָך זיין בעזוך אין זעמערינג איז רעדל ווידער געקומען צום פּראָקוראָר האָבּערדיץ און ערקלערט מיט אַ פעסטער שטים:

— איהר ווייסט, הער פּראָקוראָר, איך האָב לעצטע טעג גענוי דורכגעשטודירט דעם גאַנצען דיגונגס-אַקט און געקומען צו דער איבערצייגונג, אַז דער לייטענאַנט וויענצקאָווסקי איז נישט שולדיג. ער האָט קיין שום שייכות נישט צו דעם גאַנצען סקאַנדאַל.

— איך פערשטעה אייך נישט, — האָט ... בערדיץ ערשטוינט אָנגעקוקט רעדלען — פון וואַנען איז וויענצקאָווסקי געוואָרען אונשולדיג?

— .32 —

— עס זענען אָבער פאָרט נישטאָ געקומען קיין שום פעסטע בעווייזען, — האָט רעדל... פערט און זיך געסטאַרעט נישט צו קוקען האָבּערדיצ'ן גלייך אין די אויגען אַריין. — די אַלע מאַטעריאַלען, וואָס מיר האָבען ביי איהם געפונען, זענען מעהרסטענטייל צו העקאַילאַ'ן. אמת, וויענצקאָווסקי האָט זיך פערנומען מיט שפּיאָנאַזש... אויף אַ זעהר קליינעם שטייגער, און חוץ דעם האָט ער אונז קיין שום שאָדען נישט געבראַכט... ווייזט זיך אַרויס, אַז ער האָט פערקויפט די... אַזעלכע דאָקומענטען, וואָס זענען שוין פאַר... נישט געווען וויכטיג און דערמיט האָט וויענצקאָווסקי... אַליין נישט וויסענדיג, געטון אונז אַ טובה...

האָבּערדיץ האָט אָנגעקוקט רעדל'ן, ... דיג בסדר מיט די אַקסלען. בעת רעדל האָט ... האָט ער עשמייכעלט און דערנאָך געפ...

— פון וואַנען נעמט זיך עס אייער פ... זיכערקייט, אַז וויענצקאָווסקי איז אונשולדיג?

— איך האָב דאָך אייך שוין געזאָגט... דער גרעסטער טייל קאָמפּראָמיטירענדע דאָ... מענטען, וואָס מען האָט געפונען ביי וויענצקאָ... געהערען צו העקאַילאַ'ן... איבעריגענס איז... קאָווסקי אַ רוהיגער מענש און איך גלויב... אַז ער זאָל פעהיג זיין אויף אַזאַ זאַך ווי מיט... פען אַרויסצוגעבען דעם וויכטיגסטען ... פון אונזער מיליטערישער פערטיידיגונג... זאָג אייך נאָכאַמאָל — וויענצקאָווסקי איז... שולדיג!

(פאָרטזעצונג קומט).

זאַל פילהאַרמאָניע נאַרוטאָוויטשאַ 20 — טעל. 213-84 —

נאָר 3 גאַסטשפּיל־קאָנצערטען פֿון

חיה'לע גראָבער

פֿרייטאָג, דעם 7־טען 9 אָוונט. שבת, דעם 8־טען 4.30 נאָכמ. און 9 אָוונט

וועלטבעריהמטע אַרטיסטין און זינגערין פֿון טעאַטער „הבמה“ אין אַ נייעם נאָך אין לאָדז נישט בעקאַנטען רעפּערטואַר:

אין פּראָגראַם: בילדער און חסידישע פֿאָלקס־ און גאַסען־לידער.

[...]ינט פּראָצעס אין קרייז־געריכט

וועגען דער אַפּערע מיט דער שיף „וואַנדאַ“

4. נאָוועמבער 1934 האָט איינער פֿון [...]לכער וואוינט אַ לענגערע צייט אין גדיניע [...]זיך צו קויפֿען די שיף „טשאיקא“, די [...] אָבער נישט צושטאַנד געקומען, דאָ האָט [...]ט דאָס מאָטאָר־שיפֿעל „וואַנדאַ“ און וויל [...] שיף איבערפֿיהרען פֿערשידענע מענשען. [...] נאָוועמבער האָט אַ געוויסער לייב [...]זאַמען מיט 15 אַנדערע יודישע יונגעלייט [...]ן אַנ׳אָנקלאַגע, פֿון וועלכער ס׳איז געווען [...], אַז זיי האָבען געזאָלט אַריבערגעפֿיהרט [...]ך אַ געוויסען משה כאַנאַכאָוויטש קיין פּאַ־[...] מיט דער שיף „וואַנדאַ“, ווייטער האָבען זי[...] [...], אַז זיי האָבען עטליכע וואָכען געוואַרט [...] אַרויספֿאָהר, האָבען איינגעצאָהלט פֿערשי[...] [...]סומעס כאַנאַכאָוויטשען און אַנדערע אויף [...] פֿון דער דאָזיגער רייזע און זענען דעם 3. [...] צוגעפֿיהרט געוואָרען צו דער שיף „וואַנ־[...] [...] איז געשטאַנען אין אָרלאָווא. זיי האָבען [...] צאָהל פֿון 42 פּערזאָן אַרויפֿגעזעצט אויף [...] און דורך 3 טעג געפֿאָהרען ביי די ברעגעס [...] און פּוצק אין דער איבערצייגונג, אַז [...] קיין פּאַלעסטינע, אָבער צום סוף האָט [...] צוריק צוגעשטעלט קיין גדיניע, דער קאַ־ [...] פֿון דער שיף איז געווען יאַן שריי־ [...] צוזאַמענהאַנג דערמיט זענען צו־ [...] געוואָרען צו פֿעראַנטוואָרטליכקייט: משה [...]יטש, אַברהם לובלינסקי, יוסף נירענבערג [...] שרייבער. צוליב דעם וואָס די מעהרהייט [...] געוואוינט אין לאָדז איז דער פּראָצעס [...]יקט געוואָרען אין לאָדזער קרייז־געריכט. [...] שייכות דערמיט וואָס האָבען אָנגעהויבען [...] נייע אָנקלאַגען, איז דער פּראָצעס צוריק־ [...] געוואָרען פֿון געריכט און צוזאַמען מיט [...] אָנקלאַגעס איבערגעשיקט געוואָרען צו א [...]אויספֿאָרשונג, בעת וועלכער ס׳איז פֿעסטגע־ [...] געוואָרען פֿאָלגענדער זאַכליכער צושטאַנד: [...] חודש מאי 1934 איז אין לאָדז צו דעם מיט־ [...] „פּועלי־ציון“ יצחק גאָלדין געקומען משה [...]יטש און פֿאָרגעלעגט איבערצופֿיהרען עמי־ [...] קיין פּאַלעסטינע מיט אַן אייגענער שיף [...] פֿאַר אַן אָפּצאָהל פֿון 1000 זל. פֿאַר אַ [...] גאָלדין אַלס ליטער פֿון דער עליה־אָפּטיי־ [...] „פּועלי־ציון“ האָט מסכים געווען דערצו. [...]יטש האָט פֿערלאַנגט איינצוצאָהלען פֿאַר [...]טיילנעהמער אין דער רייזע צו עטליכע הונ־ [...] מ׳האָט איהם איינגעצאָהלט 3,300 זל. [...] חודש יוני איז אַרויסגעפֿאָהרען קיין גדיניע [...] פֿון 30 פּערזאָן, אויפֿ׳ן אָרט אין גדיניע [...] אַרויסגעשטעלט, אַז די שיף איז נאָך נישט [...] דער רייזע, אָבער צוליב דעם וואָס גאָלדין [...] איבערצייגט, אַז די שיף טויג בכלל נישט [...]פֿיהרען עמיגראַנטען, און נישט ווילענדיג [...] מיט זייער לעבען, האָט ער רעזיגנירט פֿון [...]קען מענשען מיט דער דאָזיגער שיף און האָט [...]יטשען קיין געלד נישט איינגעצאָהלט. ס׳־ [...]אַרען פֿערדעכטיגט, אַז כאַנאַכאָוויטש האָט [...]רישע כוונות. נאָך אַ געוויסער צייט איז [...]יטש צוריקגעקומען קיין לאָדז, האָט גע־ [...] זיין ברודער יעקב אַ ביוראָ און האָט [...]גען אַנ׳אַקציע צו ווערבירען אַמאַטאָרען צו [...]ען קיין פּאַלעסטינע. ער האָט זיך געשטעלט [...]אַקט מיט די פֿאָרשטעהער פֿון דער ציוני־ [...] אָרגאַניזאַציע אין לאָדז אַברהם לובלינסקי [...] נירענבערג, וועלכע האָבען אָנגעהויבען [...]עביט פֿון דער דאָזיגער אָרגאַניזאַציע אַ [...]נדע אַרויסצופֿאָהרען קיין פּאַלעסטינע דורך [...] דאַנציג מיט דער הילף פֿון כאַנאַכאָוויטשן [...] שיף „וואַנדאַ“. די שיף האָט כאַנאַכאָוויטש [...] ביי אַ געוויסען עמיל יענסען אין דאַנציג [...] סעפּטעמבער 1934 פֿאַר 4000 דאַנציגער [...] אויף פֿאָלגענדע בעדינגונגען: ער האָט [...] איינגעצאָהלט 700 גולדען, 1800 גולדען [...] געדאַרפֿט איינצאָהלען דעם 24. סעפּטעמבער [...] די רעשט 1,500 גולדען נאָכדעם ווי די שיף [...]קומען קיין חיפה.

[...] ידיעה וועגען דער מעגליכקייט אַרויסצופֿאָהרען [...] פּאַלעסטינע האָט זיך שנעל פֿונאַנדערגע־ [...] נאָכמעהר דערפֿאַר, וואָס לובלינסקי איז [...] דאָזיגער אַקציע געפֿאָהרען קיין קאַליש, [...] אויף צו פֿאָהרען האָבען זיך אָנגעהויבען [...], מ׳האָט פֿערלאַנגט פֿון זיי פֿון 500 ביז [...] זל. דאָס געלד האָבען איינקאַסירט אין לאָדז [...] לובלינסקי און כאַנאַכאָוויטש. ס׳זענען [...] איינגעצאָהלט געוואָרען פֿערשידענע סומען [...] הערשקאָוויטש, האָפֿמאַן און וויינבערג [...] האָבען די סומעס דאָן איינגעצאָהלט לובלינ־ [...] נירענבערגן און כאַנאַכאָוויטשען.

[...] אויגוסט 1934 האָט זיך דער לאָדזער [...] לאַכמאַן דערוואוסט פֿון וואָלף זייפֿערט, אַז [...] פֿאָהרען קיין ארץ־ישראל און די רייזע אָר־ [...] לובלינסקי, וועלכער האָט טאַקע ערקלערט, [...] פֿאָהרען און לאַכמאַן האָט איינגעצאָהלט [...] דעם 15. אויגוסט איז לאַכמאַן צוזאַמען [...] ראַמשטיין און וואָלף זייפֿערט אַרויסגעפֿאָה־

רען קיין דאַנציג, מיט עטליכע טעג שפּעטער זענען געקומען קיין דאַנציג בערל וויינריב, חיים שאַטאַן פֿון פּיעטריקאָוו, חיים מאַרגוליס פֿון וויעלון צוזאַמען מיט נאָך אַנדערע אין לאָדז האָט לובלינסקי בערוהיגט די עלטערען פֿון אַלע אַרויסגעפֿאָהרענע, אַז ער וועט זאָרגען פֿאַר די עמיגראַנטען. לובלינסקי איז אויך אַרויסגעפֿאָהרען קיין דאַנציג, אָבער ער איז דאָרט באַלד נעלם געוואָרען. פֿון דאַנציג קיין פּאַלעסטינע האָבען זיי געזאָלט אַרויספֿאָהרען דעם 20. אויגוסט. אין דאַנציג האָבען זיך אַלע דערוואוסט אַז דער בעזיצער פֿון דער שיף איז כאַנאַכאָוויטש. דער פֿערבינדער צווישען די עמיגראַנטען און כאַנאַכאָוויטשען אין דאַנציג איז אָנהויב געווען אַ געוויסע חנה מאַרגוליס און שפּעטער משה וויינבערג. מ׳האָט ביי די עמיגראַנטען צוגענומען די דאָקומענטען, כדי צו מאַכען פֿאַר זיי פּעסער, אָבער שפּעטער האָט מען זיי צוריקגעגעבען די דאָקומענטען און געזאָגט, אַז זיי וועלען פֿאָהרען אויף מאַטראָסען־צעטלען. דעם 25. סעפּטעמבער האָט מען זיי געזאָגט, אַז אַלס פּוילישע בירגער, קענען זיי נישט פֿאָהרען פֿון דאַנציג און דעריבער האָט כאַנאַכאָוויטש זיי גע־הייסען פֿאָהרען קיין גדיניע. אויפֿ׳ן וואָקזאַל אין גדיניע האָבען זיי געטראָפֿען כאַנאַכאָוויטשען, דאָן האָבען זיי זיך ווידער דערוואוסט, אַז אָהן פּעסער קענען זיי נישט פֿאָהרען און אין צוזאַמענהאַנג דער־מיט זענען כאַנאַכאָוויטש און וויינבערג געפֿאָהרען קיין לאָדז. נאָך עטליכע טעג איז כאַנאַכאָוויטש צוריק געקומען און ערקלערט, אַז זיי פֿאָהרען אין עטליכע טעג אַרום אַלס מאַטראָסען. דאַן איז געקומען קיין גדיניע נירענבערג און ערקלערט, אַז זיי פֿאָהרען נאָר דערווייל ביז מאַגנאַפּ. עגדליך זענען זיי בעפֿאָהרען מיט דער שיף „יאַדוויגאַ“ קיין יאַסטאַרניאַ, צוזאַמען 8 פּערזאָן, צוזאַמען מיט זיי איז אויך גע־פֿאָהרען יאַן שרייבער, אין יאַסטאַרניאַ האָבען זיי געזאָלט וואַרטען אויף אַ שיף, וועלכע האָט זיי גע־זאָלט מיטנעהמען קיין פּאַלעסטינע. די שיף האָט גע־דאַרפֿט קומען ביינאַכט און האָט געזאָלט דערקענט ווערען לויט דעם רויטען ליכט. אויף דער דאָזיגער שיף האָבען זיי געוואַרט 2 וואָכען. אַרויסגעהענדיג יעדע נאַכט צום ברעג אַפּוואַרטען די שיף מיט די רויטע פֿייערלעך, אַזוי האָט געהייסען טאַן יאַן שרייבער. נאָך 2 וואָכען זענען זיי צוריקגעפֿאָהרען קיין גדיניע, ווייל יאַן שרייבער האָט ערקלערט, געפֿינט זיך דאָרט די שיף. שרייבער האָט פֿערזי־כערט, אַז כאַנאַכאָוויטש וועט זיי דאָרט איבערפֿיהרען קיין פּאַלעסטינע. ווען זיי זענען געקומען קיין גדיניע האָבען כאַנאַכאָוויטש און שרייבער ערקלערט, אַז די שיף איז שוין אַוועקגעפֿאָהרען און זיי וועלען פֿאָהרען צו איהר מיט אַ פֿישער־שיפֿעל. זיי האָבען זיך אַריינ־געזעצט אין אַ שיפֿעל און שרייבער האָט זיי פֿער־שלאָסען און אַוועקגעגאַנגען, אַזוי זענען זיי אָפּגע־זעסען אַ גאַנצע נאַכט. אויפֿ׳ן צווייטען טאָג האָבען זיי דעפּעשירט צו נירענבערגן קיין לאָדז, אַז זיי זענען צוריק אין גדיניע און האָבען נישט קיין געלד, דערויף האָבען זיי בעקומען אַ טעלעגראַפֿישען ענט־פֿער, אַז זיי זאָלען געדולדיג וואַרטען און אַלץ וועט זיין גוט.

דערווייל האָבען לובלינסקי, נירענבערג און כאַנאַכאָוויטש ווייטער געפֿיהרט די אַקציע פֿון ווערבירען עמיגראַנטען און האָבען גענומען פֿון זיי געלד, יעדע עטליכע טעג זענען געקומען נייע קאַנדידאַטען קיין גדיניע, די אָפּגענאַרטע אין גדיניע האָבען זיך אָנגעהויבען צו בונטעווען, אַ טייל איז ענדליך גע־פֿאָהרען קיין דאַנציג, וואו אין פּאָרט איז געשטאַנען כאַנאַכאָוויטשעס שיף „וואַנדאַ“, די שיף איז לחלוטין נישט געווען צוגעגרייט צו דער רייזע, האָט נישט גע־האַט קיין מאָטאָר און איז בכלל געווען אַ שברי כלי, כאַנאַכאָוויטש און לובלינסקי האָבען כסדר בערוהיגט די עמיגראַנטען, פֿערזיכערענדיג זיי, אַז די שיף וועט אַ ליאַדע טאָג פֿערטיג ווערען. פֿיל פֿון די עמיגראַנ־טען האָבען געהאָלפֿען רעפּערירען די שיף, פֿיל פֿון זיי האָבען אויך צוגעצאָהלט לובלינסקין און נירענ־בערגן געוויסע סומעס, ווייל דערפֿון איז אָפּהענגיג געמאַכט געוואָרען די רייזע, אין דאַנציג האָבען כאַ־נאַכאָוויטש און לובלינסקי זעהר ברייט געלעבט און זיך געוויילט. ענדליך דעם 3. נאָוועמבער איז די שיף „וואַנדאַ“ אַרויסגעפֿאָהרען קיין אָרלאָוואָ, פֿון וואַנען אַלע האָבען געזאָלט אַרויספֿאָהרען קיין פּאַלע־סטינע, נירענבערג און כאַנאַכאָוויטש האָבען זיי מיט אַ מאָטאָר שיפֿעל אָפּגעפֿיהרט צו דער שיף. ס׳זענען געווען 42 עמיגראַנטען, קאַפּיטאַן פֿון דער שיף איז געווען יאַן שרייבער, אַ חוץ דעם זענען געווען 5 מענשען פֿון דער שיף־מאַנשאַפֿט, אַלע פּאַסאַזשירען זענען געווען איבערצייגט, אַז זיי פֿאָהרען קיין פּאַלע־סטינע, כאַנאַכאָוויטש און נירענבערג האָבען זיך מיט זיי געזעגענט און נירענבערג האָט געהאַלטען אַ רעדע אויף העברעאיש.

די שיף איז לגמרי נישט געווען צוגעגרייט צו דער רייזע, ס׳זענען נישט געווען קיין רעטונגס־מיט־לען, אין די קאַיוטעס איז געווען אָרט פֿאַר 18 מענ־שען, קיין לעבענסמיטעל איז אויך נישט געווען, לויט דער עקספּערטיזע פֿון ים־אַמט האָט די שיף געקענט העכסטענס פֿאָהרען מיט 12 פּאַסאַזשירען און דאָס ערשט נאָך אַ גרינדליכען רעמאָנט, אָבער

וועגען אַ רייזע קיין פּאַלעסטינע האָט גאָרנישט גע־קענט זיין קיין רייד. דורך 3 טעג איז די „וואַנדאַ“ געגאַנגען, נעבען די ברעגעס פֿון פּוצק און גדיניע, שרייבער האָט זיי פֿערזיכערט, אַז זיי פֿאָהרען קיין פּאַלעסטינע און ענדליך זענען זיי געקומען אין... גדיניער פּאָרט. שרייבער האָט ערקלערט, אַז דאָס איז אַ קליינער פּאָרט און האָט זיי נישט ערלויבט אַרויסצוגעהן פֿון די קאַיוטעס. אַליין האָט ער פֿער־אַנקערט די שיף און געפֿאָהרען קיין גדיניע, דער אַנקער האָט זיך אָבער אָפּגעריסען, די כוואַליעס האָבען די שיף געטראָגען צום ים און דאַן האָבען זיך די פּאַסאַזשירען איבערצייגט, אַז זיי זענען אין גדיניע שרייבער האָט זיי נישט געוואָלט אַרויסלאָזען אויף דער יבשה, פֿאָדערענדיג אַז זיי זאָלען אונטערשריי־בען, דאָס זיי זאָגען זיך אָפּ פֿון דער ווייטערדיגער רייזע און האָבען נישט קיין שום פּרעטענזיעס. די בעטראָפֿענע האָבען אָבער דאָקומענט נישט געוואָלט אונטערשרייבען און זענען אַרויס אויף דער יבשה. פֿון גדיניע האָבען זיי דעפּעשירט צו לובלינסקין און נירענבערגן, אַז מ׳זאָל זיי שיקען געלד צוריקצופֿאָהרען קיין לאָדז, דורך עטליכע טעג האָבען זיי נישט בעקומען קיין ענטפֿער און זיי האָבען זיך אַרומגע־בלאָנקעט איבער דער שטאָט. ענדליך זענען געקומען כאַנאַכאָוויטש און לובלינסקי און האָבען פֿערזיכערט, אַז די עמיגראַנטען וועלען בקרוב פֿאָהרען, די פּאַ־סאַזשירען האָבען נישט מסכים געווען צו וואַרטען און זענען צוריקגעפֿאָהרען קיין לאָדז, נאָכ׳ן צוריק־קומען קיין לאָדז, האָבען אַ טייל פֿון די בעוולהטע אָנגעהויבען צו פֿאָדערען ביי לובלינסקין און נירענ־בערגן, אַז מ׳זאָל זיי צוריקגעבען דאָס געלד, דאָס האָט זיך איינגעגעבען אין עטליכע פֿאַלען וואו ס׳־זענען צוריקגעצאָהלט געוואָרען קליינע סומען, דער־ביי האָבען לובלינסקי און נירענבערג נאָך אַלץ פֿער־זיכערט, אַז סוף כל סוף וועלען זיי פֿאָהרען קיין פּאַ־לעסטינע און האָבען וועדבירט נייע קאַנדידאַטען.

כדי צו פֿיהרען די אַקציע געגען לובלינסקין און נירענבערגן האָבען די בע׳עוולהטע געוועהלט אַ ספּעציעלע קאָמיסיע און אַ דאַנק די בעמיהונגען פֿון דער קאָמיסיע האָט כאַנאַכאָוויטש אָפּגעשריבען די שיף אַלס אייגענטום פֿון די אָפּגענאַרטע הערש־קאָוויטש און יאַקובאָוויטש, דאָס איז געמאַכט גע־וואָרען דורך אַנ׳אַקט ביים רעיענט טולעצקי אין לאָדז.

דעם 3 יאַנואַר 1935 איז די שיף „וואַנדאַ“ אונ־טערגעגאַנגען. נישט קוקענדיג דערויף האָבען לוב־לינסקי און נירענבערג ווייטער געפֿיהרט די אַקציע, ווען ס׳איז שוין געפֿיהרט געוואָרען די אויספֿאָר־שונג וועגען דעם ענין, האָט מען אָנגעהויבען צו פֿערזיכערען די בעוולהטע, אַז זיי וועלען דאָך קענען פֿאָהרען קיין פּאַלעסטינא, ווייל מיט דעם ענין האָט זיך פֿערנומען אַברהם סטאַיוסקי, אַ פֿער־טרויאונגס־מאַן פֿון דער רעוויזיאָניסטישער אָרגאַני־זאַציע, זיי האָבען עטליכע פֿון די בעוולהטע גע־וויזען אַ בריף פֿון אַברהם סטאַווסקי, וועלכער בעפֿולמעכטיגט זי אַדורכפֿיהרען די אַקציע פֿון אַרויספֿאָהרען קיין פּאַלעסטינא. צו דעם רעוויז־יאָניסטישען קאָנגרעס, וועלכער איז דעמאָלט פֿאָר־געקומען אין קראָקאָ, האָבען די בע׳עולהטע אַרויס־געשיקט אַ דעלעגאַט אין דער פּערזאָן פֿון דוד זיל־בערבערג, וועלכער האָט זיך אויפֿ׳ן קאָנגרעס גע־זעהען מיט סטאַיוסקין, סטאַווסקי האָט זיי פֿערזי־כערט, אַז אויף פּסח וועלען זיי שוין זיכער זיין אין ארץ־ישראל, אין יאַנואַר 1935 זענען טאַקע קיין לאָדז געקומען סטאַיוסקי, לובלינסקי און ני־רענבערג, זיי האָבען פֿערבעטען עטליכע פֿון די בע׳עולהטע אין דער פּריוואַטער וואוינונג וואו סטאַיוסקי האָט געוואוינט און האָבען ערקלערט, אַז דער אַנטייל פֿון סטאַיוסקין אין דער אַקציע איז אין געהיים, אַז זיי וועלען אַיצט אַרויספֿאָה־רען קיין פּאַלעסטינאַ אין אַ גרופּע פֿון 300 פּערזאָן, אָבער זיי מוזען צוצאָהלען ביז 1098 זל. דער פּרייז איז פֿעסטגעשטעלט געוואָרען דורך סטאַיוסקין. עטליכע האָבען סטאַיוסקין צוגעצאָהלט, סטאַיוסקי האָט זיי פֿערזיכערט, אַז דער אָנוועזענהייט פֿון לובלינסקין און נירענבערגן, אַז אַזעלכע ווי זיי זענען נויטיג, ווען אין גאַס האָט מען שוין וועגען דעם ענין אָנגעהויבען הויך צו רעדען, האָט אַ טייל פֿון דער פּרעסע אויך געמאַכט פֿאַריוואורפֿען סטאַיוסקין, אַז ער האָט גענומען געלד. צוליב דעם איז סטאַיוסקי צווי מאָל געקומען קיין לאָדז און האָט אויפֿגעפֿאָדערט צו הרב טרייסטמאַן די אַלע, וועלכע האָבען איהם געצאָלט געבען געלד, צו אַ שבועה. די בעוולהטע זענען מסכים געווען אויף אַ שבועה בתנאי, אַז סטאַיוסקי וועט דעפּאָנירען דאָס געלד ביים רב. סטאַיוסקי האָט אָבער דאָס נישט געטאָן, בעת דער אויספֿאָרשונג האָבען עטליכע עדות פֿעסטגעשטעלט, אַז אַ געוויסע גרופּע בעוולהטע טע ציהען אַריין סטאַיוסקין אין דעם פּראָצעס, כדי צו צווינגען די רעוויזיאָניסטישע אָרגאַניזאַציע צו־ריקצוצאָהלען דאָס געלד.

באַלד אין אָנהויב פֿון דער אויספֿאָרשונג זענען לובלינסקי און נירענבערג ענטלאָפֿען פֿון לאָדז, אין נאָמען פֿון אַ גרופּע בעוולהטע איז געפֿאָהרען קיין וואַרשאָ אַ געוויסער מיכאַלאָוויטש, וועלכער האָט אויפֿגעזוכט לובלינסקין, דער לעצטער האָט

ערקלעהרט, אַז פֿון דער רייזע וועט שוין גאָר־נישט ווערען. דעמאָלט האָט זיך די גאַנצע גרופּע פֿערביטערטע און נישט־דערגאַנגענע עמיגראַנטען געווענדעט צו דער צענטראַלער רעוויזיאָניסטישער מאַכט אין וואַרשאָ, זיי האָבען אָבער גאָרנישט געפּועלט.

היינט הויבט זיך אין לאָדזער קרייז־געריכט אָן דער פּראָצעס געגען משה כאַנאַכאָוויטש, יוסף לובלינסקי, אַברהם נירענבערג, אַברהם סטאַווסקי און יאַן שרייבער. וועלכע ווערען בעשולדיגט אין אַדורכפֿיהרען די דערמאָהנטע מאַכינאַציעס

א הילף־אַקציע

(אויפֿרוף)

שוין העכער אַ יאָהר צייט, ווי עס איז אונטער־נומען געוואָרען אַנ׳אַקציע לטובת דער פֿאַמיליע פֿונם פֿערשטאָרבענעם חזן פֿון דער ווילקער שוהל ר׳ משה פֿאַלאַקאָווסקי ז״ל, אָבער ביז איצט איז גאָרנישט אויפֿגעטון געוואָרען. די פֿופֿציג יאָהר, אין וועלכע דער ספֿטר איז געווען אָנגעשטעלט אויף זיין אַמט, אַלס שליח ציבור, האָבען איהם דאָך נישט געגעבען די מעגליכקייט צו פֿערזאָרגען זיין פֿאַמיליע להיפּוך, דער מצב, אין וועלכען די פֿאַמיליע געפֿינט זיך איצט, איז אַ זעהר קריטישער. איצט האָבען איי־ניגע מיטגלידער פֿונם קאָמיטעט, וועלכער איז בשע־תו געוועהלט געוואָרען לטובת דער זאַך צוגעטרעטען פּראַקטיש דורכצופֿיהרען דעם ענין און ווענדעט זיך מיט אַנ׳אַפּעל צו דער בעפֿעלקערונג צאָהלרייך צו בעזוכען דעם קאָנצערט, וועלכער וועט איינגעאָר־דענט אין די נאָהענטסטע טעג מיט דער בעטייליגונג פֿונם קאַנטאָר ה׳ קוסעוויצקי מיט אַ ספּעציעלען אייג־שטודירטען כאָר. כדי דערמיט אָפּצוצאָהלען דעם מאָראַלישען חוב, וואָס ליגט אויף יעדען איינעם פֿון דער געזעלשאַפֿט. בילעטען אויפֿ׳ן קאָנצערט וועלען ווערען צוגעשיקט דורך פּאָסט ווי אויך דורך ספּעציעלע שליחים, וועלכע מיר בעטען צו שענקען די געהעריגע אויפֿמערקזאַמקייט אינם נאָמען פֿונם קאָנצערט צייכענען: דוד געלבאַרט, שלמה דוד לעוו־קאָוויטש, הירשעל פֿאָגעל און פּנחס האָרענשטיין.

פֿיהרער פֿון דער לאָמזשער ישיבה אין לאָדז

היינט מיטוואָך קומען צו פֿאָהרען קיין לאָדז דער פֿיהרער פֿון דער לאָמזשער ישיבה, דער ראש הישיבה דער גרויסער גאון און צדיק מוה״ר ר׳ יהושע זעליג שליט״א רוך, דער לאָמזשיצער רב הרב ה״ג מוהר״ר א. מ. האַראַשטש שליט״א און הרה״ג ר׳ יהושע זימני שליט״א פֿון לאָמזשע. די געסט וועלען דורכ־פֿיהרען אַ רעטונגס־אַקציע פֿאַר דער לאָמזשער ישיבה.

פֿאַרלעזונג פֿון אדוו. יוסף טשערניכאָוו

וועגען דער „פֿריילאַנד“־בעוועגונג

מאָרגען, דאָנערשטאָג, דעם 6־טען פֿעברואַר וועט דער בעוואוסטער געזעלשאַפֿטליכער טוער אדוו. יוסף טשערניכאָוו פֿון ווילנע האַלטען אַ פֿאָרטראָג אין לאָקאַל פֿון סוחרים - פֿעראיין, פּעטריקאָווער 73 א. ד. ט. „ציוניזם, ביראָ־בידזשאַן און פֿריילאַנד“.

אַדוואָקאַט טשערניכאָוו איז איינציגע מאָל געווען אין פּאַלעסטינאַ און אין זיינע פֿאָרטראָגען וועגען דעם אויפֿבוי־ווערק אין ארץ ישראל האָט ער אונ־טערגעשטראָכען זיין פּאָזיטיווע שטעלונג צו די דער־גרייכונגען פֿון אַרבייטענדען פּאַלעסטינאַ. זיין מאָר־געדיגער פֿאָרטראָג זאָגט דעריבער צו צו זיין בע־זונדערס אינטערעסאַנט.

פּוילישע רייזע־ביוראָ „אָרבּיס“
אין לאָדז, פּעטריקאָווער 18
טעל. 249-33 און 249-40 ‚מסוואַ‘

די ביליגסטע רייזעס קיין פּאַלעסטינאַ אויף פּורים, פּסח און אויף לעוואַנטישע ירידן

הנחה, נאָרמאַלע און בילעטען אין שלאָף־וואַגאָנען אויף די פּוילישע און אויסלענ־דישע באַהנען,

לופֿט־פֿליה בילעטען קיין בערלין

שיף־קאַרטען אויף אַלע ליניעס

הנחה־פּעסער קיין טשעכאָסלאָוואַקיי, יוגאָסלאַוויען און אונגאַרן

הנחה - בילעטען קיין בריסעל, פּאַריז און לאָנדאָן יעדען מיטוואָך און שבת

אויספֿלוג קיין לאָנדאָן און בירמינגהאַם אויף די בריטישע יריד׳ן פֿון 15 פֿעב־רואַר ביזן 26 פֿעברואַר 1936. פּרייז פֿון 510 זל. איינשרייבונגען ביז׳ן 5 פֿעברואַר 1936

אויספֿלוג קיין ווין און בודאַפּעשט פֿון 22. ביז׳ן 27. פֿעברואַר. 245 זל. איינשרייבונגען ביז׳ן 17־טען פֿעברואַר.

יאפאן פערווירקליכט איהרע פלענער

(ענדע פון דער 4־טער זייט)

און דארף זיך נישט אקעגענשטעלען דעם אריינדרינ־גען פון יאפאנישען אימפעריאליזם אין דרום־פראָ־ווינצען. (אין דעם מאָמענט ווערט טאקע צוגעגרייט דאָס פערנעהמען פון פוקיען!).

היראָטא האָט ערקלערט, אַז:

..„די כינעזישע רעגירונג האָט אונז מיטגעטיילט, דאָס איהר שטעלונג איז אידענטיש מיט אונזער’ע”.

אויף צפון פעראָרדענט די כינעזישע רעגירונג א ריקצוג פון איהרע אָפּטיילונגען, בכדי צו מאַכען אָרט פאָר די יאפאנער און מאנדזשוריער, וואָס פערנעה־מען דאָס אינערליכע מאָנגאָליען. אלע שטעט פון טשאַהאַר זענען פערנומען געוואָרען דורך יאפאנער און וועמענס הענד עס געפינט זיך שוין די גאנצע אדמיניסטראַציע. אין דער נאָהענטסטער צייט דארף מען ערוואַרטען אַן׳ עהנליכע אָקופּאַציע פון די איי־בעריגע פיער פּראָווינצען.

און דאָס, בעזונדערס דאָס שאַפען מאַנדזשוקאָ (מאָנגאָלישער מלוכה) שטעלט מיט זיך פאָר אַ די־רעקטע הראָהונג געגען דעם אויסערליכען מאָנגאָליען און ראַטען־פערבאַנד.

דאָס בעדייט גלייכצייטיג עפענען פאַר יאפאַן דעם וועג און אריינדרינגען פון דער זייט פון כינעזישען טורקעסטאַן אין טיפעט אָדער מיט אנדערע ווערטער די פולשטענדיגע ארומרינגלונג און בעהערשונג פון כינע”.

פון „וויזא”

היינט 9 אַ זייגער קומט פאָר אַ געזעלשאַפטלי־כער טיי־אָוונט פערבונדען מיט אַ רעפעראַט פון דיר. רובין א. ד. „די ווירטשאַפטליכע סיטואַציע פון די יודען אין דער איצטיגער תקופה”.

פרייטאָג, דעם 7 האַלב 5 בייטאָג, דער ערשטער רעפעראט פונם ציקל „די געשיכטע און די סטרוק־טור פון דער ארבייטער־בעוועגונג אין א”י, גע־האַלטען דורכ’ן ד”ר זעובעל.

איינשרייבונגען נעהמט אָן דער סעקרעטאַריאַט.

די פּאָליטישע סיטואַציע אין לאַנד

די יודישע דעמאָקראַטישע פאָלקס־פאַרטיי רופט אויף היינט מיטוואָך אַ פאַרטיי פערזאַמלונג, וועגען די יעצטיגע פאָליטישע סיטואַציע אין לאַנד ס’וועט רעפערירען ה’ אַדוו. יוסף ווייצמאַן, נאָכ’ן רעפע־ראַט — דיסקוסיעס.

פון שניידער־מייסטער־צעך

(11 ליסטאָפּאַדאַ 7)

אונטער’ן פאָרזיץ פון ה’ לייבוש בלאדי איז פאָרגעקומען די יעהרליכע אַלגעמיינע פערזאמלונג, דער סטארשי פון צעך ה’ בלאדי עפענט די פערזאמ־לונג און האַלט א לענגערע רעדע וועגען דער בע־דייטונג און אויפגאבען פון ספּעציעל די יודישע צעכען אין איצטיגען שווערען מאָמענט פון יודישען האנדווערקער אין פוילען. דער פאָרשטעהער פון די יודישע האנדווערקער, ראטמענער אין דער האנדיוער קער קאמער, ה’ פיאלקא וואָס גיט איבער וועגען דער ארבייט פון די יודישע ראטמענער, ס’טרעטען אויך ארויס די הערען גזשיבאָווסקי, ראדאשיצקי א. א. נאָכ’ן בעריכט קומט פאָר א דיסקוסיע, די אָפּטרע־טענדע פערוואַלטונג בעקומט צוטרוי, ס’ווערט דאן אויסגעוועהלט א נייע צעך פערוואַלטונג, מיט ה’ בלאדי אלס סטאַרשי די הערען גזשיבאָווסקי דייטעל־פאָרב און ראדאשיצקי אַלס אונטער סטארשים. די הערען פישער ,לאנדאו פּאַסטערנאַק, י. לאופער, איזאַק, דאַטשקין, ל. פריינטיק, א. באָקסער און א. אַראָנאָוויטש.

היינט לעצטער טאָג פון די איינשרייבונגען אויפן אויספלוג קיין וויען

וואַגאָן־לי־קוק מאַכט בעקאַנט, אַז היינט 7 אַ זייגער אָוונט איז דער לעצטער טערמין פון די אָנמעלדונגען אויפ’ן אויספלוג קיין וויען, וואָס קומט פאָר דעם 9־טען ד. ח. דער אויפענטהאַלט אין וויען איז פאָרגעזעהן אַ 7 און 14 טאָגיגער און דער פרייז בעטרעפט 95 זל.

אַלערליי אינפאָרמאַציעס און פאָרמאַליטעטען ערלע־דיגען די אָרגאַניזאַטאָרען. צו דער בעקוועמליכקייט פון די פּאַסאַזשירען פערקויפט דער וואַגאָן־לי־קוק עסטרײַ־כישע שילינגען. איינשרייבונגען נעמט אָן וואַגאָן־לי־קוק פּעטריקאָווער 68.

אויף פורים קיין פּאַלעסטינאַ

אַ דעמאָנסטראַציע פון מאַסקעס און אַלעגאָרישע פי־גורען אויף די גאַסען פון תל־אביב.. טויזענדער מענשען, וואָס קוקען זיך צו צו דער פאָרשטעלונג פון די פּענס־טער און דעכער, די הוירא־טענץ אויף די גאַסען פון דער פריהלינגס־שטאָט, דער געזאַנג און טאַנץ, פריהלינג און וויין — דאָס איז דער יודישער קאַרנאַוואַל — פורים אין פּאַלעסטינאַ. פון אַלע זייטען פון דער וועלט ציהען קיין פּאַלעסטינאַ צו דעם איינציגען פרייליכען יום־טוב מאַסען טוריסטען, וועלכע טרעפען גראַד דעמאָלט דעם הערליכען פּאַלעסטינער פריהלינג.

אַפּפאַהר אויף פורים קיין פּאַלעסטינאַ מיט די פּוי־לישע שיפען: „פּאָלאָניאַ” און „קאָשטשושקאָ” קומט פאָר פון קאָנסטאַנץ דעם 2־טען און 26 פעברואַר און 4־טען מערץ.

צו דער בעקוועמליכקייט פון די פּאַסאַזשירען ווערט געלאָזט אין בעוועגונג אַ שלאַף־וואַגאָן פון דער 3־טער קלאַס פון וואַרשאַ קיין קאָנסטאַנץ, דערביי וועלען די פּאַ־סאַזשירען בעקומען אומזיסט בעשפּייזונג אין צוג. די פּלעצער אין וואַגאָן זענען נומערירט. איינשרייבונגען נעמט אָן און אינפאָרמאַציעס ערטיילט וואַגאָן־לי־קוק פּעטריקאָווער 68 טעל. 170-70.

מוזיקאַלישע נאָטיצען

— אַרטור רובינשטיין —

געפינט מען זיך שוין אין די הויכענישען פון דער קלאַוויר־קונסט, צו וועלכער מ’מוז הויבען דעם קאָפּ. און וויל מען זיך ערקלערען אין וואָס בעשטייט די הויכקייט, ווערען די ערקלערונגען לויט די הויכענישען, אין וועלכע דער קינסטלער געפינט זיך — אַזוי מילביג־קליין, אַז זיי פערלירען יעדע אַרט בעדייטונג.

ביי אויפשטייגענדע קינסטלער, ווי למשל גינצ־בורג, ספּינאַלסקי, באָלעסלאַוו קאָהן, פּרל. יאַנאָט, האָט נאָך די קריטיק אַ שליטה, קען און מוז זאָגען אַן׳אויטאָריטאַטיוו וואָרט, סיי אין ריכטונג, סטיל, סיי אינ’ם ריטם און דינאַמישע פערציהונגען פון וועלכע די קינסטלער און די צוהערער האָבען נוצען.

דא, ביי רובינשטיינען, וואַגט נישט די קרי־טיק און נישט די צוהערער צו ערקלערען און צו אַנאַליזירען אין וואָס בעשטעהט זיין קינסטלע־רישע הויכקייט.

יעדע אַנאַליז און יעדע ערקלערונג קען גיכער בעטראַכט ווערען ווי אַ „פּרעסטיזש־פערלעצונג” פאַ־אַזאַ קינסטלער, וועלכער איז געגאַנגען פון שטאַפּעל צו שטאַפּעל צו די הויכענישען, אויף וועלכע נאַר די ריינע קונסט טראָהגט...

זיין פּראָגראַם?

שפּילט ער באַכ’ן, איז דאָס פון קלאַסישען פערנעהם און פון „אַלמאַכט”, שפּילט ער שאָפּען הערט מען דעם טיפען שמערץ פון אַ ליידענדער נשמה. און דער שמערץ ווערט אַזוי אויסגעשפּילט, מיט אַ ריהרענדיגער פשטות, ווי נאָר גרויסע מייס־טער’ס קענען אויסשפּילען. שפּילט ער.... גענוג. ער וואָלט נאָר נישט געשפּילט צו פיל די מאָדער־ניסטען (דער גאַנצער צווייטער טייל), וועלכע מאַ־כען טויב דעם צוהערער, אפילו ווען אַ רובינשטיין שפּילט זיי...

D—ski.

Dr. med.
Aleksander FOKSZANSKI
כירורג
נעמט איצט אָן: אין דער לעטשניצע „POMOC”,
לימאַנאָווסקי 1 (רוג באַלוטער פּלאַץ) פון 11 - 1:
טעל. 101-29.
פּריוואַט־וואוינונג פּעטריקאָווער 101
פון 5—7 אָוונט. טעל. 210-76.
סטר ארבמטסלאָוע — חנוכה.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי	— — — —	..00
3 פּראָצ. בוד.		..00
4 „	דאָלאַרובקא —	..50
7 „	סטאַבּיליזאַציע (אמ.)	..50
5 „	וואַרשאָווער פ.ב. 1934	..50
5 „	לאָדזער	..50
ענגלישער פונט	— — —	..28
דאָלאַר אָפיצ. —	5.23 נישט־אָפיציעל —	..0
גאָלד־דאָלאַר	— — —	..03
גאָלד־רובל	— — — —	..78
דייטשער מאַרק	— — —	..50
פראַנק שווייצארישע	— —	..85

ראַדיאָ ־ פּראָגראַם

מיטוואָך, ד. 5־טען פעברואַר

6.34 גימנאַסטיק, 6.50 פּליטען, 7.20 ידיעות ... אונדיציע פאַר שולען, 11.57 צייט־סיגנאַל, 12.03 ... 12.15 רעפעראַט, 12.30 קאָנצערט, 1.25 הויז־ווירט... 1.30 פּליטען, 3.12 לאָדזער בערזע, 3.15 עקספּאָרט... וואַרשאָווער בערזע, 3.30 מוזיק, 4 מוזיק. רעטע... פאַר קינדער, 4.20 קאָנצערט, 5 דיסקוסיע, 5.20 ... צערט, 5.50 הומאָר, 6 געזאַנג, 6.30 „ביים וויגעלע... דער לאָדזער אינדוסטריע” — פעליעטאָן, 6.45 ... 6.55 רעפּאָרטאַזש, 720 רעקלאַמע־קאָנצערט, 735 ... רעפּאָרטאַזש, 7.50 אַקטועלער רעפּאָרטאַזש, 8 ... מוזיק, 8.45 אָוונט - ידיעות, 9 פון ... שאָפּענגען, 9.35 וועגען קריזיס אין די ... שע טעאַטערן, 9.50 שמועס פאַר סוחרים, 10.35 ... מוזיק, 11 ידיעות, קאָמוניקאַטען, 11.05 טאַנץ־מו...

טעאַטער, מוזיק און פערזוויילו...

(קאָמוניקאַטען)

חיה׳לע גראָבער אין לאָדז

אַ קאָלאָסאַלע פעראינטערעסירונג האָט אַרויס... אין לאָדז די ידיעה וועגען די אויפטריטען פון די... קאַנטער אַרטיסטין און זינגערין פון טעאַטער „ה... חיה’לע גראָבער.

די אויפטריטען פון דער דערמאָנטער קינסט... רופען אַרויס איבעראַל אַן׳אַלגעמיינע ענטציקו... ס’איז צו האָפען, אַז די גאַסטשפּילען פון דער אַזוי... ריהמטער אַרטיסטין וועלען אויך אין לאָדז אַראָפּ... גרויסען ערפאָלג.

אין פּראָגראַם די נייעסטע בילדלעך, חסידיש... פאָלקס־לידער.

זונטאָג — פּאָפּולערע פאָרשטעלונג „מסעות בנימין השלישי”.

אויך די לעצטע פאָרשטעלונג דעם פערגאַנגענע... טאָג, פון „מסעות בנימין השלישי” איז אַראָפּ מיט... אויסערגעוועהליכען מאָראַלישען און מאַטעריעלען... פאָלג. בכדי צו געבען אַ מעגליכקייט דובריוטסטע... שיכטען צו זעהן אַזאַ פיינע פאָרשטעלונג ווי עס... „מסעות בנימין השלישי”, האָט די יודישע טעאַ... סטודיע בעשלאָסען צו געבען דעם קומענדיגען זו... אין „ראָזמאַיטאָשטשי” נאָך איין פּאָפּולערע פאָרשט...

קלאַנג־קינא
CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

היינט פּרעמיערע! דער ריהרענדער פילם פון אוגשטערבליכער ליבע א. נ.
PETER IBBETSON
אנסאמבל: Ann Harding, Gary Cooper
אויסער’ן פּראָגראַם: קלאַנג־צײַטונג ווי אויך כראָניק פון אַקטואַליטעט... אָנהויב אין געוו. טעג 4 נ״מ, שבת און זונטאָג—12 בייטאָג.

היינט פּרעמיער...
רעזשי פון בעקאַנטען שפּעטער
„Bengali“
...NRY HATHAWAY

וויכטיג פאַר ברוך־קראַנקע
(רופּטורען) זאָוויפיל פערקרימונגען פון רוקען־ביינער (הויקערס) פּאַראַליזשען, ביין־שווינדזוכט, פּלאַטפוס און פערשידענע אנדערע פערקריפּלונגען־ליידענדע
פאַר פערשידענע אַרט רופּטורען פערעלטערטע און די גאַפּערליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער. ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל־באַנדאַזשען לויט מיין מעטאָדע היילען און בעזייטיגען ראַדיקאַל יעדען איינציגען ברוך.

ביי מאָגען און קישקע ־ זענקונג ספּע־ציעלע אינדיווידועל צוגעפאַסטע לייב־הייל־באַנדאַ־זשען.
פאַר הויקערס ספּעציעלע גאָרסעטען און גליכהאַלטערס.
געגען ביין־שווינדזוכט ספּעציעלע אָר־טאָפּעדישע אַפּאַראַטען פון אַלע סיסטעמען.
געגען שמערצענדע פּלאַטפיס ספּע־ציעלע אָרטאָפּעדישע איינלאַגען לויט גיפּס־מאָדעלען.
געגען קרומע אָדערן ספּעציעלע גומי־שטרימף לויט מאָס.

קינסטליכע הענד און פיס
ספּעציעלע הייל־אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט
ספּעצ. אָרטאָפּעד
א. פּעטריקעוויטש, לאָדז
9 פּיראַמאָוויטשאַ 9, טעל. 09־177 (פריהער אַלגינסקאַ)
אַכטונג! קראַנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.
מויזענטער דאַנקזאַגונגען קענען בעוויזען ווערען.

Dr. med.
H. ROZANER
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און סעקסועלע קראַנקה.
Narutowicza 9
tel. 128-98
נעמט אָן פון 1–9
פאַרמ. און פון 5–9

שיימרען
מיט פּאַריזער שרינד און פערטיגע שייטלען ביי קערש.
סקווערא 15

וויכטיג פאַר דאַמען
נאָר 2 זל. ווערען פאַר איבערגע־מאַכט די עלטעסטע היטען!
אויף גאַנץ ניי ווי אויך נייע היטען צו
3.50
„TOLA“
23 Zawadzka 23

וויכטיג פאַר לאָדז און פּראָווינץ!
קאָמיסיאָנס־לאַגער
פון פערשידענע מאָדערן
מעבעל
ניי ע און גענוצטע בעקומט איהר צו די ביליגסטע פּרייזען נור ביי
א. ווייצמאַן,
שענקיעוויטשאַ 6, טעל. 191-00.
בעם.: איך קויף אויך פערשידען גענוצטע מעבעל, דיוואַנעס, ניי־מאַשינען, שרייב־מאַשינען, פּעלצען א.ז.וו.

ב״ה
הוצאתי לאור ספר „משוב הנ... (חלק שני) וספר שלחן המשפט... חו״מ ה׳ דיינים מחירו שני ז... גם ספר „שדה חיים על ה׳ אב... למועדים” מחירו 1 זהוב כ״א להשיגו אצל המחבר חיים פ... לוריא, דומ״ץ דפה לאדז, פּאַלנאָצנאַ 12.

ווענעראָלאָגישע אַמבולאַטאָריע
מעבער־שוועכע
לעטשניצע זגערזשער ...
פון 12—2.

קריינע אַנאַנסען
1 זלאָטי אַנ׳אַנאַנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

אַכטונג! דער ניי־רעמאָנ... ענגלישער זאַל (וואָלטשאַנ...) מיט אַ שענעם מענער־זאַל מיט אַ ... היגיענישער כשר’ער קוך, מיט די ... געשירען און טיש־בעשטעק ווע... געגעבען אויף חתונות נאָר פאַר אַלע 1־טער מײַ 2. קומט און ... ציינט אייך!

נאַכט = לעגער! ערשטקלאַס... מאָדערן איינגעריכטעט פאַר אַ 1.25 איינצעלנע צימער נור 1.50 זל. ביי ... לאָדז, קילינסקיעגאָ 41, וו. 39.

...n der Wojewodschaft Lodz ...zwei grössere Häuser mit ...chland zu tauschen. Offer... ...nter „L. M.“

איך פאָהר קיין ענגלאַנד ... ד. ח. און איך קען ערלעדיגען ... אינטערעסען. צו ווענדען לעגיאָנ... וו. 11, טעל. 144-13.

פערשידענעס

אַ שטעפּער־געזעלען ווערט געזוכט וועלכער זאָל קענען נייהען און ריכטע־ווען. צו ווענדען דרעווגאָווסקאַ 4, ד. וואָלמאַן.

ס’ווערען געזוכט קוואַליפיצירטע טרייבערינס אָדער טרייבערס צו זייד. צו ווענדען פּילסודסקיעגאָ 49, וו. 54 נור פון 2–3 נאָכמ.

אַ יונגעל פון 18 יאָהר פון אָרענט־ליכע עלטערען, זעהר געשעפטספעהיג. געאַרבייט 3 יאָהר אין אַ געשעפט, זוכט אַ פּאָסטען אין אַ געשעפט פאַר אַ קליין געהאַלט. קלינגען טעל. 109-77.

Zagubiono protest ns Zł. 100.— wystawca Flakowicz, płatny 31/XII. — Znalazca zechce się zgłosić za wynagrodzeniem do Litmana, Ogrodowa 3, budka 51. Protest unieważnia się.

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען־קראַנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11, טעלעפאָן 246-09
נעהמט אָן פון 4—8 אָוונט.

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פאַר אויגען קראַנקהייטען
Traugutta 12, tel. 175-10
נעהמט אָן פון 11-2 און פון 5 ביז 8.30 אָוו. אונבעמיטעלטע— לעטשניצע פּרייזען.

לעטשניצע
פאַר ווענערישע־קראַנקע
מענער ־ שוועכע און הויט־קראַנקהייטען
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
פּיעטריקאָווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוונט.
פרויען און קינדער נעמט אָן א פרוי־דאָק־טאָר פון 11-1 און פון 5-7 אָוונט.
א בעראַטונג 3 זל.

אין פערלאַג יונג־יודיש, וואַרשע איז דערשינען אַ בוך דערציילונגען א. נ.
„שותפים”
פון הינדע לעווי.
דער פּרייז 90 גר.
פאַר בוכהאַנדלונגען און ביבליאָטעקען — ראַבאַט. דאָס בוך וועט זיין צו בעקומען אין לאָדז ביי די צייטונגס־קיאָסקען, ווי אויך ביי די בוכהאַנדלונגען.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat”, spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat”, Żeromskiego 24.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman